

CONTENTS

Chapters	Page
FOREWORD	5
INTRODUCTION	7
Language	7
Alphabet	8, 9
Letters and their Sounds	10
Vowels, Diphthongs	10, 11
Consonants	12-15
Punctuation	16
Syllabification	16
Accent	17
Capitals	17
1. GENDER, ARTICLES	18
Definite Article	18
Indefinite Article	20
Verb: To Be	20
2. NOUN OR SUBSTANTIVE	23
Cases	23
Plural of Nouns	23
Declension - BASIC FORM	19
3. DECLENSION - OTHER FORMS	24
4. VERBS: TO HAVE	29
TO BE	36, 41, 42
5. VERBS: FIRST CONJUGATION	26, 27, 38, 39
6. VERBS: SECOND CONJUGATION	44-47
THIRD CONJUGATION	50-52
7. IRREGULAR VERBS	54-56
Deviating Verbs of the First Conjugation	57
Deviating Verbs of the Second Conjugation	57
8. VERBS (Continued)	59
Deviating Verbs of the Third Conjugation	63
Verbs ending in <i>ուլ</i>	63
Irregular Verbs	65
Defective Verbs	66
Negative Verbs	67
Passive Verbs	68
Causative Verbs	71
	74

First published as *Modern Armenian* by the Armenian General Benevolent Union of America, 1966.

Copyright © 1999 Hippocrene Books, Inc.

Second printing, 2005.

All rights reserved.

For information, address:
HIPPOCRENE BOOKS, INC.
171 Madison Avenue
New York, NY 10016
www.hippocrenebooks.com

ISBN 0-7818-0723-9

Printed in the United States of America.

Chapters	Page
9. ADJECTIVES	
Descriptive Adjectives	76
Comparative, Superlative forms	77
Numeral Adjectives:	78
Cardinal, Ordinal, Distributive	80
Possessive Adjectives	80-82
Indefinite Adjectives	83
86	86
10. PRONOUNS	
Personal Pronouns	90
Reciprocal and Reflexive Pronouns	90
Relative Pronouns	92
Demonstrative Pronouns	97
Indefinite Pronouns	98
99	99
11. PREPOSITIONS	
Prepositions	102
102	102
103	103
12. ADVERBS	
CONJUNCTIONS	107
INTERJECTIONS	109
111	111
13. DERIVATIVE AND COMPOUND WORDS	
Derivative Words	113
Compound Words	114-117
117	117
Suppression and Permutation of Vowels	113-114
120	120
14. INFINITIVES	
Participles	121
Verbs Requiring Certain Cases	125-127
Adjectives Requiring Certain Cases	126-127
15. THE ARMENIAN SENTENCE	131
16. PAGES IN PROSE	
For Reading and Translation	134, 137, 138, 139
17. CONVERSATIONAL	140-156
18. VOCABULARIES	
Armenian - English	157
English - Armenian	159-187
188-209	188-209
ERRATA:	
1. Page 40, line 20 - Change word <i>Subjunctive</i> to <i>Imperative</i> .	
2. Page 134, line 32 - Change <i>Հայերը մտային</i> to <i>Հայերը տեղ մտային</i>	

Foreword

There is no royal road to learning a language. Mostly a matter of memory, it requires concentration, repetition and constant practice.

This handbook is not a grammar, properly speaking, but it gives the essentials of the modern Western Armenian grammar, together with exercises exemplifying the rules, some conversations with expressions in common usage for practice, and a few pages in prose for reading and translation. It is intended to be a concise presentation of fundamentals which, when mastered, should enable the student to understand the current language fairly well and to express himself clearly in short sentences in an ordinary conversation.

The first step is to learn the alphabet **thoroughly**, to know the sounds of the letters and the way in which they are pronounced in conjunction with others in words.

Then comes the necessity of forming a satisfactory vocabulary. It is said that about six hundred words suffice to cover the needs of daily speech, and that about one thousand words would enable one to read newspapers and speak adequately. The vocabularies (Armenian-English and English-Armenian) given at the end of this book contain approximately twelve to fifteen hundred words each. Nouns—names of objects and abstractions—form the basic structure of speech; hence, their predominance. Then come the operational words: verbs,

pronouns, prepositions, adverbs, adjectives, conjunctions, which enable us to form complete sentences with logical, co-ordinated and colorful meaning.

Special effort has been made to avoid going into too many grammatical details and exceptions, and to keep mainly to the basic rules without, however, omitting forms which the student is bound to meet in reading and conversation, and with which, therefore, he should not be altogether unfamiliar.

In order to keep the length of this book within bounds, the examples and exercises given are in Armenian with their English translations; no alternate exercises have been offered in English for translations into Armenian. Instead, it is suggested that the student, at the end of each exercise, translate the English back into Armenian and compare his translation with the text. This has proved to be a practical and helpful method.

Transliteration has not been used because its effectiveness as an aid to pronunciation is limited. A jumble of English letters would be required to indicate some Armenian sounds, and this could easily prove more confusing than helpful. We have therefore relied on the alphabet itself and the examples of English words accompanying it. With rare exceptions, the sounds of the Armenian letters will be exactly the same wherever they appear.

This book, prepared at the suggestion and under the auspices of the Publications Committee of the Armenian General Benevolent Union of America, is principally intended for those of Armenian descent in this country, who have an elementary knowledge of English grammar, and who would like to learn their ancestral language in order to acquire the best direct means of getting acquainted with their rich, cultural heritage. It can, of course, be also used by any English-speaking person who would like to learn modern western Armenian.

New York, 1965.

H. A.

Introduction

Alphabet, Pronunciation, Reading

THE LANGUAGE

Armenians call themselves HAI (pronounced: "Tigh") and their language HAYEREN.

Armenian belongs to the Indo-European group of languages, like Sanskrit, Latin, Persian, Greek, German, English, French. It is written from left to right.

The written language has had three phases:

1. **Ancient Armenian** (Grabar) which was in use up to the 19th century beginning with the 5th, when the alphabet was invented by St. Mesrop. This period is rich in religious works, at the head of which is the translation of the Bible, called the "Queen of Translations" because of the beauty and perfection of its language and its fidelity to the text. Ancient Armenian is now used exclusively in the church.
 2. **Middle Armenian**, the "Vulgar" or the language of the common people, in which many works have been written from the 12th to the 18th century.
 3. **Modern Armenian** (Ashkharabar) which began with the 19th century and has two branches:
 - a. the **Western**, based on the Armenian dialect of Constantinople and which is now used by the Armenians in the west.
 - b. the **Eastern**, based on the dialect of Yerevan, which is used in Armenia, Persia and India.The two branches have slight differences in grammar and pronunciation but use essentially the same vocabulary. They are therefore easily understood by both sides.
- This book deals with the western modern Armenian.

THE ALPHABET

Print Capital Lower Case	Armenian Name	English Equivalent	Pronounced as in these words	Print Capital Lower Case	Armenian Name	English Equivalent	Pronounced as in these words
Ա	այր	a	car, fair, bar	ձ	djeh	j	join
Բ	բն	p	paper	Ղ	men	m	nummy
Գ	գեմ	k	kite	Ղ	hee	h	harm
Դ	դհ	t	totter	Ճ	noo	n	none
Ե	եչ	y (yeh)	yellow	Շ	shah	sh	share
Զ	զհ	z	zero	Ո	vo	v	vocal
Է	էհ	e	let, set, yet	Չ	chah	ch	church
Ը	ըտ	u	utter	Պ	beh	b	baby
Թ	թտ	t	totter	Ջ	cheh	ch	church
Ժ	ժհ	zh	azure	Ռ	trah	rr	catarrh
Ի	իհ	e	me, he	Ս	seh	s	sister
Լ	լհ	l	lily	Վ	vev	v	very
Խ	խհ	kh	German ch as in "machen"	Տ	deoon	d	do
Յ	ծհ	dz	madroon	Ր	reh	r	rare
Կ	կհ	g	gold	Ց	tzoh	tz	mezzo
Հ	հո	h	hat	Ք	eeon	v	avid
Ձ	ձհ	ts	tear	Փ	pure	p	paper
Ղ	ղհ	gh	like the Parisian "r", the German "ch" softened	Թ	keh	k	king
				Օ	o	o	go
				Ֆ	feh	f	fact

THE LETTERS AND THEIR SOUNDS

The Armenian alphabet consists of 38 letters representing vowel sounds and consonants.

VOWELS (*Ձարկաւորձիւր*)

The Vowels are: *u, ɛ, e, h, o.*

Each letter represents only one sound.

u - is pronounced as the English letter "a" in: bar, car, father.

Examples

<i>բար</i>	word	<i>մարմար</i>	marble
<i>տառ</i>	letter	<i>յարմար</i>	suitable
<i>ուր</i>	ice	<i>հարար</i>	for
<i>պար</i>	wall	<i>բարարար</i>	dictionary
<i>պարար</i>	morsel	<i>վարարար</i>	stove
<i>անար</i>	forest	<i>վարմարար</i>	school

ɛ - is pronounced as "e" in: set, get, let.

Examples

<i>ուր</i>	love	<i>էջ</i>	page
<i>դէր</i>	fat	<i>դէնք</i>	weapon
<i>տէր</i>	lord, owner	<i>շէնք</i>	building
<i>կէտ</i>	point	<i>կշ</i>	donkey

NOTE: The letter *h* has the vowel sound *ɛ* in the middle of words:

մէր our; *լէռ* mountain; *բէրել* to bring; *բէռ* load.

ը - is pronounced as "u" in: fur, cur, utter.

Examples

<i>ըրի</i>	I said	<i>ընկեր</i>	companion
<i>ըսար</i>	he said	<i>ընտրել</i>	to choose
<i>ըրիք</i>	you said	<i>ընթացք</i>	course
<i>ըրիի</i>	they said	<i>ընտանիք</i>	family

The vowel *ը* often occurs between two consonants though unwritten. Thus: *մէրնել* is read as if it were written *մըլըրնել* to baptize; *մընիջել* is read like *մըրնիջել*. This unwritten but pronounced *ը* is called: natural *ը* (*բնական ը*):

բ - is pronounced "ee" as in: me, see, deer.

Examples

<i>բր</i>	his, her, its	<i>բար</i>	true
<i>բեր</i>	letter	<i>բարան</i>	meaning
<i>բիի</i>	price	<i>միակ</i>	alone
<i>բիիի</i>	wine	<i>շիակ</i>	straight
<i>բերք</i>	book	<i>յիշել</i>	to remember

օ - is pronounced "o" as in: go, more, mode.

Examples

<i>օր</i>	air	<i>օտ</i>	near
<i>օր</i>	day	<i>օրհրք</i>	law
<i>օրր</i>	lullaby	<i>օձ</i>	snake
<i>օրիակ</i>	example	<i>օձիք</i>	collar

Note: The letter *յ* which is pronounced "vo" at the beginning of words, has the vowel sound "O" in the middle of words.

Examples

<i>յրնշ</i>	definite	<i>յարար</i>	frog
<i>յարդոց</i>	school	<i>յարարք</i>	hunter
<i>յորիի</i>	wheat	<i>յարարել</i>	to renew

VOWEL SOUNDS WITH TWO LETTERS:

There is no single letter in the Armenian alphabet to signify the vowel sound "oo". The letters *ու* and *ւ* are put together to represent it: *ու* (oo)

Examples

<i>ու</i>	and	<i>ունել</i>	to eat
<i>ունի</i>	house	<i>ճուկ</i>	fish
<i>շուծ</i>	dog	<i>ջուր</i>	water
<i>կումար</i>	cat	<i>լուսին</i>	moon

There is no single letter also representing the vowel sound *ü*, as in the French word *pur* or in the German word *müde*. This sound is expressed with the two letters *իւ* and *ւ* put together: *իւ*.

Examples

<i>իւրիքի</i>	easy	<i>Հիւսիս</i>	north
<i>Քիւիք</i>	crystal	<i>սիւն</i>	column

The vowel sound, *eu, ë* in the French word *leur*, and in the German word *hören*, does not exist in Armenian words. For purposes of transcribing foreign words with that sound the two letters *է* and *օ* are put together: *էօ*.

<i>սէօն</i>	soeur	<i>Էօժիէ</i>	Eugénie

CONSONANTS (ՔԱՂԱՅԱՅՆՆԵՐ)

Certain consonants are pronounced exactly alike by Armenians in the West who no longer sense the difference between them. They retain them, however, in the written language to achieve the correct, traditional spelling. Armenians in the East have preserved the original pronunciation of these letters:

<i>բ - ֆ</i>	pronounced	<i>բ</i>	as in <i>pen</i>
<i>գ - ք</i>	"	<i>գ</i>	" <i>king</i>
<i>դ - փ</i>	"	<i>դ</i>	" <i>taste</i>
<i>ջ - ծ</i>	"	<i>ջ</i>	" <i>tsar</i>
<i>ղ - զ</i>	"	<i>ղ</i>	" <i>Church</i>

Examples

<i>բ</i>	<i>բարիք</i> good	<i>բեղան</i> mouth	<i>բանալի</i> key	
<i>(բ)</i>	<i>փակ</i> closed	<i>իեթակ</i> beehive	<i>փառք</i> glory	<i>փեսայ</i> bridegroom
<i>գ</i>	<i>գարուն</i> spring	<i>գետ</i> river	<i>գարի</i> barley	<i>գումար</i> cup
<i>(գ)</i>	<i>քաջ</i> brave	<i>քար</i> stone	<i>քեռի</i> uncle	<i>քուն</i> sleep
<i>դ</i>	<i>դար</i> century	<i>դաշտ</i> field	<i>դեռ</i> yet	<i>դէմք</i> against
<i>(դ)</i>	<i>Քար</i> crown	<i>Քարար</i> king	<i>Քոռ</i> grand-child	<i>Քիւ</i> arm, wing

<i>ը</i>	<i>ընթաց</i> little one	<i>ձախ</i> left	<i>ձեռ</i> form	<i>ձի</i> horse	<i>ձիւն</i> snow
<i>թ</i>	<i>թալ</i> pain	<i>թաւաք</i> land, dry	<i>թորեկ</i> wheat	<i>թաց</i> bread	

չ (ch)

<i>չար</i>	bad	<i>չարիք</i>	evil	<i>չարչարիկ</i>	to torture	<i>չէզոք</i>	neutral
<i>ջար</i>	water	<i>ջերմ</i>	warm	<i>ջինջ</i>	clear	<i>ջանք</i>	effort

զ (z)

<i>զաւակ</i>	child	<i>զաւարթ</i>	gay	<i>զանազան</i>	various	<i>զարդ</i>	ornament

Words beginning with the letter *զ* and followed by *բ* or *դ*, are read as if they are preceded by *ը*.

Examples

<i>ժ</i> (zn)	<i>ժամ</i> hour	<i>ժամանակ</i> time	<i>ժամկետ</i> sobor	<i>ժիպ</i> diligent
<i>լ</i> (l)	<i>լեռ</i> mountain	<i>լուր</i> news	<i>լուր</i> well	<i>լիցուն</i> full
<i>հ</i> (kh)	<i>հար</i> layer	<i>հարաք</i> dark	<i>խիծա</i> crazy	<i>խելացի</i> intelligent
<i>տ</i> (dz)	<i>տառ</i> tree	<i>տեղ</i> sea	<i>տեղի</i> lazy	<i>տուր</i> crooked
<i>կ</i> (g)	<i>կաթ</i> milk	<i>կամ</i> or	<i>կարգ</i> butter	<i>կտուր</i> cat
<i>չ</i> (h)	<i>չաց</i> bread	<i>չար</i> hen	<i>չամար</i> for	<i>չեռու</i> far
<i>ղ</i> (gh)	<i>ղաւ</i> salt	<i>ղաղ</i> lame	<i>ղեղ</i> medicine	<i>իեղ</i> narrow
<i>ծ</i> (j)	<i>ծածկ</i> fly	<i>ծագար</i> rabbit		<i>սեղանի</i> white
<i>մ</i> (m)	<i>մարդ</i> man	<i>մաքուր</i> clean		<i>մանուկ</i> child
				<i>մկան</i> ink

g, j (h, y) - 1. At the beginning of words this letter has the sound of h:

յարմար յիշելի Գաղար յանդ
suitable to remember Hagop rhyme

2. In the middle of words it is pronounced as y when it is between two vowels or followed by a consonant:

կայանի կայարանի ծայրու մայրը հայրը
halting-place station May mother father

3. At the end of a word it is silent:

վրայ վկայ շուկայ կայ երեկոյն նոյնը
on witness market there is evening inexistent
ն (n) - նամակ նաև նայիլ նախագահ
letter also to look president
ծ (sh) - շուշանի շաքար շունի շողակ
lily sugar dog shine

At the beginning of a word շ if followed by ա is read as if it is preceded by an ւ:

(ւ) շտապելի (ւ) շոնհարանի
to hasten storehouse

ո (vo) - At the beginning of words it is pronounced vo:

որ որակ ողի որդի
who quality spirit son

But if it is followed by the letter շ it loses the initial v sound and is read o:

In the middle of words, as indicated above, it is pronounced as the vowel o:

հով ինքզնիք փոշի կոտորչ
wind to renew powder, dust horn

ոյ - These two letters put together are read as o at the end of a word, the letter j being silent as explained above. But if they are followed by a consonant, they are read ooy:

դոյնի թոյնի բոյնի
color poison nest

քոյր քոյրի քոյրի
sister perfume light

զ (b) - պարս արարի պարսի
dance wall honor punishment chief

թ (tr) - սուրբիկ արդիկ արարի
vulgar warrior warrior

ւ (s) - սառ սեռ սեռ
ice sex, gender terror to love

Words beginning with ս are read as though the letter ք existed before the ս when this is followed by any one of the letters կ, պ, ա, գ:

(ք) սկիզբ (ք) սպիտակ (ք) սպանիկ
beginning white to kill

(ք) ստանալ (ք) ստուգել (ք) սքանչելի
to receive to verify [wonderful]

վ (v) - վարել վարել վերսկի
to conduct to burn blanket grief

Տ (d) - տանիլ տարբեր տանի
to carry different house Mrs., lady

ր (r) - քոյր յեր ճեր
second our your act

ր (v) - No word begins with this letter. In the middle of words, between two vowels or after a vowel, it is read as v:

դուրբ քուրացանի սառյ աշիկ
cup cane sand more

կառ սեռ սեռ
boat black leaf noble

We saw that this letter with ք forms the diphthong քւ. pronounced yoo. We meet this diphthong in the

ending of all abstract nouns in *ութիւն* which is the equivalent of the English ending ... **ation**:

բարձրութիւն *դիտողութիւն* *յայտնութիւն* *մեարթիւն*
 elevation observation revelation union

PUNCTUATION *ԿԷՏԱՂՊՈՒՅԻԿ*

- *ստորակէտ* same as the comma in English.
- *բուժ* placed above the last letter of a word to denote a short stop.
- *միջակէտ* corresponding to the semi-colon.
- *պարտիկ* question mark placed on the word.
- *կամանկէտ* corresponding to the exclamation point.
- *եղիւր* interjection sign placed on words of feeling: *ո՛հ, աւա՛ղ*.
- *միջակէտ* corresponding to the English period.
- () *գնդակիտ* parenthesis.
- *գծիկ* to introduce a speaker, also used as parenthesis.
- « » *լակերտ* quotation marks.
- *սպարթարձ* hyphen.

Application of these will be seen in the exercises further on.

SYLLABIFICATION

Words are divided into syllables in the following manner:

1. If there is a consonant between two vowels, the consonant passes to the next syllable:
ժա-ցուր, փա-փաբ, շի-տակ, կա-տու, գու-տան.
2. If there are three consonants at the beginning of a word, the last one passes to the next syllable:
դր-դէլ, ժր-ժուճ, կր-կիչ, փր-փէլ, ֆա-ֆան.
3. If there are more than one consonant between two vowels, the last one passes to the next syllable:
բար-նիկ, ժար-դիկ, ժար-ժիւ, համ-դէլ, համ-բար.
4. When two succeeding vowels do not form a diphthong, each vowel constitutes a syllable:
հ-ակ, հ-ութ-իւն, Ա-սի-ա, սի-րէ-փ.

Accent

The tonic accent in Armenian words is always on the last syllable of the word:

բա-զմ'ուկ, աբ-ր'ուր, պա-տա'ն, ծա-ցո'ւր, գար-ժա'ն.
աւար-գա'ն, գաւաւ-գա'ն, ան-կո-ղի'ն, ֆա-գաւ-ար'.

The definite article *ը* at the end of a word is not accented; it is the last syllable of the word itself that bears the accent:

բա-զմ'ու-կը, աբ-ր'ու-րը, պա-տա'նը, գար-ժա'նը.
աւար-գա'նը, նա'ւը, աւ-շո'ւնը, թօ-սի'լը.

Capitals

Capital letters are used:

1. The first letter of a sentence: *Աստղերը անհամար են:*
2. The first letter of each verse: «Ո՛հ, հնչ անուշ եւ ի՛նչպէս գով...»
3. All proper nouns: *Արախ, Գրիգոր, Վարդան:*
4. The names of peoples: *Հայ, Ամերիկացի, Թրանսպի, Ռուս:*
5. Geographical names: *Եւրոպա, Ասիա, Կիւ Երզն, Եփրատ:*
6. The word God and its synonyms: *Աստուած, Տէր, Արարիչ:*

No capital should be used:

If the name of a people is used as an adjective: *Հայ գրագէտ մը,*
յոյն աղջնակ մը:

When an adjective is made from a proper noun: *Եւրոպական,*
Հայկական, յունական:

The names of religions: *քրիստոնէութիւն, մահաճեառականու-թիւն:*

1
Gender, Article, Plural

GENDER

Nouns in Armenian have no gender. We do not have to learn whether **table** is feminine as in French, or **girl** is neuter as in German. Nor do we need to learn masculine, feminine and neuter articles to be used with corresponding nouns. All that is necessary is to learn the words with no concern as to gender.

ARTICLE Թօր

1. Definite Article

The definite article, corresponding to the English **the**, is the letter **ը**, added to the word at the end, if the word ends with a consonant; or the letter **ի** if the word ends with a vowel:

<i>աթոռ</i> chair	<i>գիրք</i> book
<i>աթոռը</i> the chair	<i>գիրքը</i> the book
<i>գինի</i> wine	<i>լեզու</i> tongue
<i>գինին</i> the wine	<i>լեզուն</i> the tongue

If the noun ends with a silent *յ*, the *յ* is dropped and *ի* is added:

<i>ճամբայ</i> road	<i>այսպայ</i> future
<i>ճամբան</i> the road	<i>այսպան</i> the future
<i>հսկայ</i> giant	<i>էնթակայ</i> subject
<i>հսկան</i> the giant	<i>էնթական</i> the subject

If the noun ends with a *յ* that is not silent, the *յ* is retained and **ը** is added:

<i>հայ</i> Armenian	<i>բայը</i> the verb
<i>հայը</i> the Armenian	<i>թէյ</i> tea
<i>բայ</i> verb	<i>թէյը</i> the tea

Words ending with *ւ*, pronounced as *v* also take **ը** for article:

<i>պատիւ</i> honor	<i>ցար</i> pain
<i>պատիւը</i> the honor	<i>ցարը</i> the pain

Words ending with consonants may also take **ի** instead of **ը**, if the following word starts with a vowel. In that case the **ի** should be pronounced with the vowel coming after it (liaison):

<i>Հայ-նու-Յոյնը</i>	the Armenian and the Greek
<i>Հաց-նու-պանիքը</i>	the bread and the cheese
<i>Տարդ-նուլ</i>	the man also
<i>արմ-նուլ, արժիկ-նուլ</i>	both the boy and the girl
<i>ծառ-նուլ, պտուղ-նուլ</i>	both the tree and the fruit

Plural of Nouns Թողովք

To form the plural of nouns:

a. If the word has one syllable add **եր**:

<i>տուն</i> house	<i>քար</i> stone	<i>մարդ</i> man
<i>տներ</i> houses	<i>քարեր</i> stones	<i>մարդեր</i> men

b. If the word has more than one syllable add **ներ**:

<i>պարտիզներ</i> garden	<i>սուսույ</i> comet
<i>պարտիզներ</i> gardens	<i>սուսույներ</i> comets
<i>գնդակ</i> ball	<i>շուկայ</i> * market
<i>գնդակներ</i> balls	<i>շուկաներ</i> markets

* Note that the silent *յ* at the end of the word is dropped and then **ներ** is added.

2. The Indefinite Article

The indefinite article (the English *a* or *an*) is the word *մը* which is placed after the word separately:

տան մը a house *պարտէզ մը* a garden
գնդակ մը a ball *շուկայ մը* a market

Exercise — Read and translate the following:

շուրթ, կտորն, բարեկամը, պատկերներ, լսարանները, Լուսինը, շուկաներ, Վկայ մը, վաններ, լոյսը, հայրը, հայրերը, առարկայ, առարկաներ, նաւակը, հողին, սարան, սաւաններ, գաւազաններ, եմբակներ

Note: For the meaning of words not given in the course of the Lessons the Vocabularies at the end of this book should be consulted.

VERB — ԲԱՄԱԿԱՆ

INDICATIVE

Present	Imperfect	Past
	(Continuous Past)	(Definite)
(<i>ես</i>) <i>եմ</i> I am	<i>էի</i> I was	<i>եայ</i> I was
(<i>դու</i>) <i>ես</i> you are	<i>էիր</i> you were	<i>եայիր</i> you were
(<i>ան</i>) <i>է</i> he, she, it is	<i>էր</i> he, she, it was	<i>էրա</i> he, she, it was
(<i>մենք</i>) <i>ենք</i> we are	<i>էինք</i> we were	<i>էրանք</i> we were
(<i>դուք</i>) <i>էք</i> you are	<i>էիք</i> you were	<i>էրաք</i> you were
(<i>անոնք</i>) <i>են</i> they are	<i>էին</i> they were	<i>էրան</i> they were

The personal pronouns, preceding the verb, are very often omitted as the ending of the verb indicates the person and number of the subject.

The second person singular (*դու*, thou) is used only in addressing parents, intimate friends, children, and God in prayer. All other persons should be addressed in the second person plural: *դուք*, you. This is the polite way.

The Indefinite Article *մը* becomes *մըն* if followed by the verb *եմ*, *ես*, *է*, etc. and the word *ալ* meaning also:

տան մըն է It is a house *տղայ մըն էիր* you were a child
պարտէզ մըն է It is a garden *Բնչուն մըն ալ* also a bird
կին մըն էր It was a woman *հասն մըն ալ* one more

Negative Form

The negative of the present, imperfect and past perfect of *բալլալ* shown above is obtained by placing the letter *չ* before the verb: *եմ*, *չեմ*:

<i>չեմ</i> I am not	<i>չէիր</i> I was not	<i>չեայ</i> I was not
<i>չես</i> you are not	<i>չէիր</i> you were not	<i>չեայիր</i> you were not
<i>չէ</i> he, it, she is not	<i>չէր</i> he, she, it was not	<i>չէրա</i> he was not
<i>չենք</i> we are not	<i>չէինք</i> we were not	<i>չէրանք</i> we were not
<i>չէք</i> you are not	<i>չէիք</i> you were not	<i>չէրաք</i> you were not
<i>չեն</i> they are not	<i>չէին</i> they were not	<i>չէրան</i> they were not

Interrogative Form

There is no special form for interrogation. No auxiliary verb is necessary as in English nor inversion as in French. The verb remains as is; only the intonation of the voice indicates the question. The question mark (° *պարտէզ*) is placed on the word bearing the question and not at the end of the sentence.

Vocabulary

<i>գիրք</i> book	<i>արհա</i> kind	<i>հն</i> there
<i>գրիչ</i> pen	<i>բարձր</i> good	<i>շատ</i> very
<i>մանր</i> pencil	<i>չար</i> bad	<i>ինչ</i> what
<i>Բարձր</i> paper	<i>ուր</i> where	<i>ինչու</i> why
<i>պարտէզ</i> small	<i>սիրելի</i> dear	<i>ինչպէս</i> how
<i>մեծ</i> great	<i>հս</i> here	<i>որովհետեւ</i> because
<i>բայ</i> but	<i>և, ու</i> and	

Exercise

Sut'ug d'ba' t' : *Sut'ug d'p'e' t' :*

The house is big Is the house big ?

Uwuyug h. l'p'ug u'p'p'it' h' :

The man and the woman are dear.

P'ep' t'p'e' : *P'ep' h' p'p'it' h. d'um'p'ug' :*

Where were you? Where are the pen and the pencil?

Z'n' t'p' , t'mu t'p' : *p'h'z'u' uwuyug z'up' h' :*

There I was, here I was not. Why are boys bad?

Op'p'it' h' h' u'p'p'it' h' : Because they are small.

Conversation

P'up'p'it' : Greetings!

P'up'p'it' p'p'u , uwuyug' t' : Good morning, sir.

P'up'p'it' h' p'h'p'ug' , u'p'h'p' t' : Good evening, madam.

q'h'z'ep' p'up'p'it' , op'p'it' p'p' : Good night, Miss. . . .

P'p'h'z'ug' t' p' : How are you?

t'um'p'it' h' h' , p'u. h' : Thank you, I am well.

q'u'p' h'z'ug' t' p' : How are you?

t'mu p'u. h' h' , z'um'p'it' h' h' : I am quite well, thank you.

U'wuyug' p'up'p'it' : Good-bye! *t'p'p'it' p'up'p'it' :* Good-bye!

g'uk'um'p'p'it' : Au revoir!

2

Noun or Substantive

ԱՌՈՒՐՆՆԻ ԿԱՏ ԳՈՅԱԿԱՆՆԻ

Proper Nouns *Gum'um'it' u'p'p'it' h' p'*

Proper nouns (names of persons, places) begin with a capital letter.

Examples

Արշակ *Հակոբ* *Երևան* *Հայաստան*
Arshag Hagop New York Yerevan Hayastan

Declension

In Armenian, nouns are declined, that is to say, their endings change according to the function they perform in a sentence. The various forms which they take are called **cases** (*Հոլովներ*).

Thus, to say: **of the house**, instead of using a preposition (**of**, as in English), the word *um'it' h'* (house) is changed to *um'it' h' h'*. Or, to say: **from the house**, instead of using a preposition (**from**), the word *um'it' h'* is changed to *um'it' h' h'*.

There are six cases:

1. Nominative (*ուղղակուհի*) - the case of the subject of the sentence.
Sut'ug d'ba' t' , the house (subject) is large.
2. Accusative (*Հայցակուհի*) - the case of the direct object.
Կը պիտի տանից, I like the house (direct object).

3. Genitive (*սեռական*) - case of the possessor, the possessive case.

The possessor, whether a person or thing, is always put first:

Յակոբին տանը Hagop's house

Մարգարն աչքը The man's eye

Տանին դուռը Of the house the door

Աչքին գույնը Of the eye the color

4. Dative (*տրական*) - the case of the indirect object, indicating the person or the thing to whom or to which something is destined:

The dative form is the same as the genitive.

Արշակին կտամուս I give to Arshag.

5. Ablative (*բացատրական*) - the case which shows from whom or from which the action originates:

Տունից կուրցամ I come from the house.

6. Instrumental (*դարձօժական*) - the case which shows with what the action takes place:

Գրիչով կը գրեմ I write with pen.

BASIC FORM OF DECLENSION

	Singular	Plural
Nom. & Acc.	<i>դալս</i> field	<i>դալսեր</i> fields
Gen.	<i>դալսի</i> of field	<i>դալսերու</i> of fields
Dat.	<i>դալսի</i> to field	<i>դալսերու</i> to fields
Abl.	<i>դալսից</i> from field	<i>դալսերից</i> from fields
Instr.	<i>դալսով</i> with field	<i>դալսերով</i> with fields

WITH THE DEFINITE ARTICLE

Nom. & Acc.	<i>դալսը</i>	<i>դալսերը</i>	the fields
Gen.	<i>դալսին</i>	<i>դալսերուն</i>	of the fields
Dat.	<i>դալսին</i>	<i>դալսերուն</i>	to the fields
Abl.	<i>դալսից</i>	<i>դալսերից</i>	from the fields
Instr.	<i>դալսով</i>	<i>դալսերով</i>	with the fields

Notice that the nominative and accusative, the genitive and dative cases, both in singular and plural, are the same.

There are other forms of declension, mostly inherited from ancient Armenian, which we shall give later on as they are deeply rooted in modern Armenian and the student should therefore know them even though the tendency now is to break away from them as much as possible and to use the basic form of declension.

Vocabulary

<i>գետ</i>	river	<i>ալիք</i>	wave
<i>լեռ</i>	mountain	<i>օդ</i>	air
<i>անտառ</i>	forest	<i>օդանավ</i>	airplane
<i>բնութիւն</i>	nature	<i>լողակառ</i>	steamer
<i>լիճ</i>	lake	<i>շրջակարգ</i>	train
<i>երկիր</i>	earth	<i>ճամբորդ</i>	traveler
<i>երկինք</i>	sky, heaven	<i>ճամբորդութիւն</i>	travel
<i>տիեզերք</i>	universe	<i>արագ</i>	fast
<i>արեգակ, արեւ</i>	sun	<i>շանդաղ</i>	slow
<i>լուսին</i>	moon	<i>բարձր</i>	high
<i>աստղ</i>	star	<i>ցած</i>	low
<i>անջրպետ</i>	space	<i>ուկար</i>	weak
<i>օվկիան</i>	ocean	<i>զօրաստր</i>	strong
<i>ծով</i>	sea	<i>կլոր</i>	round
<i>անճոն</i>	infinite	<i>այս, անկիս</i>	this
<i>Հեռու</i>	far	<i>այդ, անկիս</i>	that
<i>մօտ</i>	near	<i>սրտովի</i>	small
<i>կապույտ</i>	blue	<i>սիրուն</i>	sweet
<i>լոյս</i>	light	<i>կեղի</i>	bitter

<i>Տիեզերքը անհուն է</i>	The universe is infinite
<i>Երկիրը կլոր է</i>	The earth is round
<i>Արեւը մեծ է</i>	The sun is big
<i>Լուսինին լոյսը սղաք է</i>	The light of the moon is weak
<i>Լիճին սկզբները սղաքիկ են</i>	The waves of the lake are small
<i>Երկնի գնդի կապույտ է</i>	The color of the sky is blue
<i>Օդանուն ու խնայարժեքը արագ են</i>	The airplane and the automobile are fast
<i>Շոգհաւն ու չոգհաւքը անուշաբլի են</i>	The steamer and the train were slow
<i>Աստղերը չհասն են քայքայ լուսինը մոտ է</i>	The stars are far but the moon is near
<i>Շովին ջուրը անուշ է</i>	The water of the sea is not sweet
<i>Բայց գետին ու լիճին ջուրը անուշ է, լեղի է</i>	But the water of the river and the lake is sweet, not salty
<i>Շոգհաւով ճամբարագլխինը չաճելի է</i>	Travel by steamer is agreeable

Note: The order of words in a simple sentence: First the subject, then the attribute and then the verb. In Armenian, as we see from the examples given above the verb comes last contrary to the English wording.

Verb: To be *ըլլալ*

	(Affirmative)		(Negative)
<i>պիտի ըլլամ</i>	I shall be	<i>պիտի չըլլամ</i>	I shall not be
<i>պիտի ըլլաս</i>	you will be	<i>պիտի չըլլաս</i>	you will not be
<i>պիտի ըլլայ</i>	he, she, it will be	<i>պիտի չըլլայ</i>	he will not be
<i>պիտի ըլլանք</i>	we shall be	<i>պիտի չըլլանք</i>	we shall not be
<i>պիտի ըլլաք</i>	you will be	<i>պիտի չըլլաք</i>	you will not be
<i>պիտի ըլլան</i>	they will be	<i>պիտի չըլլան</i>	they will not be

Note that the negative letter չ is added to the verb and not to the particle *պիտի* indicating the future tense.

Conditional Present	Conditional Present (negative)
<i>պիտի ըլլայի</i>	I should be
<i>պիտի ըլլայիր</i>	you would be
<i>պիտի ըլլար</i>	he would be
<i>պիտի ըլլայինք</i>	we should be
<i>պիտի ըլլայիք</i>	you would be
<i>պիտի ըլլային</i>	they would be
<i>պիտի չըլլայի</i>	I should not be
<i>պիտի չըլլայիր</i>	you would not be
<i>պիտի չըլլար</i>	he would not be
<i>պիտի չըլլայինք</i>	we should not be
<i>պիտի չըլլայիք</i>	you would not be
<i>պիտի չըլլային</i>	they would not be

CONVERSATIONAL

<i>Ի՞նչ է ձեր անունը</i>	What is your name?	<i>Հայերէն գիտէ՞ք</i>	Do you know Armenian?
<i>Այս ձեռք գիրքն է</i>	Is this your book?	<i>Ո՛չ, բայց պիտի սորվիմ</i>	No, but I shall learn.
<i>Առաջին դասը դժուար է</i>	The first lesson is difficult	<i>Ո՞ր պիտի ըլլաք</i>	Where will you be?
<i>Ձեր բարեկամը, չո՞ւն է</i>	Is your friend here?	<i>Ո՛չ, իր եղբայրը չուն է</i>	No, his brother is here.
<i>Հայրը եւ մայրը չուն պիտի ըլլան</i>	The father and the mother will be here.	<i>Ի՞՞ր պիտի ըլլան</i>	When will they be?
<i>Ի՞նչ է այս</i>	What is this?	<i>Ասիկա մարդ ճրն է</i>	This is a man
<i>Ի՞նչ է այդ</i>	What is that?	<i>Այդ կին ճրն է</i>	That is a woman.
		or, that can be omitted, it being understood:	
		<i>Կին ճրն է</i>	(It) is a woman
		<i>Տղայ ճրն է</i>	(It) is a boy
		<i>Աղջիկ ճրն է</i>	(It) is a girl
		<i>Կենդանի ճրն է</i>	(It) is an animal

Ի՞նչ կենդանի է այդ
What animal is that? Քռչուն մըն է
Միջան մըն է
Շուն մըն է

(It) is a bird
(It) is an insect
(It) is a dog

Ի՞նչ պտուղ է:
What fruit is (it)? Նարինջ մըն է
Խնձոր մըն է
Տանձ մըն է
Սեխ մըն է
Ձմեռուկ մըն է

(It) is an orange
(It) is an apple
(It) is a pear
(It) is a melon
(It) is a watermelon

Ո՞վ է այս մարդը:
Who is this man? Հայ մըն է
Ամերիկացի մըն է
Անգլիացի մըն է
Ֆրանսացի մըն է
Իտալացի մըն է
Գերմանացի մըն է

(He) is an Armenian
(He) is an American
(He) is an Englishman
(He) is a Frenchman
(He) is an Italian
(He) is a German

Ո՞վ է այդ մարդը:
Who is that man? Արտեսապետ մըն է
Նախարարական մըն է
Գրաէստ մըն է
Ուսուցիչ մըն է
Բանաստեղծ մըն է
Երաժիշտ մըն է
Գիտնական մըն է
Արձանագործ մըն է

(He) is an artist
(He) is an architect
(He) is a writer
(He) is a teacher
(He) is a poet
(He) is a musician
(He) is a scientist
(He) is a sculptor

Ո՞ր երկիրն է այդ
Which country is that Այդ երկիրն է
Ֆրանսա
Թուրքիա
Գրիսառանի
Ռուսիա

That country is
France
Turkey
Greece
Russia

3

Other Forms of Declension

1. Հայ — Հայու

Singular	Plural
Nom. & Acc. Հայ	Հայեր
Gen. & Dat Հայու	Հայերու, Հայոց
Abl. Հայէ	Հայերէ
Instr. Հայով	Հայերով

The difference from the basic form of declension lies in the genitive and dative cases (singular) which become Հայու instead of Հայի:

The words that are declined after the above form are not many. They are almost all of one syllable. Most of them are declined after the basic form also. They are:

մարդ	մարդ	մարդ	մարդ
դար	դար	դար	դար
թագ	թագ	թագ	թագ
արջ	արջ	արջ	արջ
հաւ	հաւ	հաւ	հաւ
կառ	կառ	կառ	կառ
արեւ	արեւ	արեւ	արեւ

The words Հայ and մարդ have also the forms Հայոց, մարդոց, in the genitive and dative plural, along with the usual forms Հայերու, մարդերու:

Հայոց պատմութիւնը - the history of the Armenians.
 Ճարդոց չարութիւնը - the badness of men.

Examples

<i>արևուն լոյսը</i>	the light of the sun
<i>ծովուն ալիքները</i>	the waves of the sea
<i>հոլուն ձայնը</i>	the sound of the wind
<i>բարուն որին</i>	the spirit of the age

All infinitives, when used as nouns, are declined as above:

սիրել - սիրելու, սիրելի, սիրելով
սիրելու ստորիք - the age of, to love - the age of loving
սիրելի գաղթի - to cease from, to love - to cease loving.

2. *բարութիւն* — *բարութիւն*

Singular

Nom. & Acc.	<i>բարութիւն</i>	goodness
Gen. & Dat.	<i>բարութեան</i>	of, to goodness
Abl.	<i>բարութենից</i>	from goodness
Inst.	<i>բարութեամբ</i> <i>բարութիւնով</i>	with goodness

Plural

Nom. & Acc.	<i>բարութեանք</i>	goodnesses
Gen. & Dat.	<i>բարութեանց</i>	of, to goodnesses
Abl.	<i>բարութեանից</i>	from goodnesses
Inst.	<i>բարութեանքով</i>	with goodnesses

All words in *իւն* are declined as above. These are abstract nouns.

In the plural these words are declined after the basic declension except that in the genitive and dative the ending *եանց* is used along with the regular *եանից*: *բարութեանքու* — *բարութեանց*:

Examples

<i>գիտութեան ծարու</i>	<i>արտաութեան սէր</i>	<i>ուրախութեան</i>
thirst of learning	love of liberty	gladness
<i>չամբերութեամբ</i>	<i>լուրթեամբ</i>	<i>դեղեցիութեան</i>
<i>վարովի</i>	<i>դիտելի</i>	<i>արդիւր</i>
to act with patience	to observe with silence	source of beauty
<i>հշտարտութեան սիրահար</i>	<i>Թշտաութեան տառաջիկ</i>	to suffer from misery
lover of truth		

3. *օր* — *օրանի*

Singular

Nom. & Acc.	<i>օր</i> - day
Gen. & Dat.	<i>օրանի</i> - of, to day
Abl.	<i>օրից, օրութեանից</i> - from day
Inst.	<i>օրով</i> - with day

The difference from the basic form is in the genitive and dative cases singular which are formed by adding *անի* instead of the regular *ի*.

The plural is formed in accordance with the basic form.

The words declined like *օր* — *օրանի* are:

<i>սմբու</i>	<i>տառաւ</i>	<i>ցերեկ</i>	<i>երէկ</i>
month	morning	noon	yesterday
<i>սմաւ</i>	<i>տարի</i>	<i>ժամանակ</i>	<i>վաղը</i>
summer	year	time	tomorrow
<i>անգամ</i>	<i>ուշոք</i>	<i>կրկնուն</i>	<i>մահ</i>
times	today	evening	death
<i>տալ</i>	<i>դիշեր</i>	<i>կէտք</i>	
before	night	noon	

The words *սմբու*, *տառաւ*, *ժամանակ*, *անգամ* always follow the basic declension in the ablative case; not *սմբուցից*, *տառաւից*, *անգամից*, *մահից*:

In the genitive and dative cases many of these words follow the basic declension.

Examples

<i>օրուան ժամերը</i>	the hours of the day	<i>գիշերուան լոյսերը</i>	the lights of the night
<i>արարելիքի վեր</i>	since morning	<i>երբու անգամուան համար</i>	for two times
<i>ամառուան օր</i>	summer weather	<i>երկուան լուրը</i>	yesterday's news

4. Շարժում — շարժան

Words ending in *ում* form their genitive and dative by dropping the *ու* and adding *ան*; and their instrumental case by adding *ամբ*:

Nom. & Acc.	<i>շարժում</i>	movement
Gen. & Dat.	<i>շարժան</i>	of, to movement
Abl.	<i>շարժամէ</i>	from movement
Instr.	<i>շարժամբ</i>	with movement
	<i>շարժումով</i>	

In the same way are declined *շարդարում*, *անիում*, *կործանում*, etc.

5. Հոդի — Հոդան

Nouns ending with the letters *ի* and *իւ* are changed to *ան* in the genitive and dative cases:

<i>հոգի — հոգան</i>	<i>գինի — գինան</i>	<i>կեղեցի — կեղեցան</i>
soul - of, to soul	wine - of, to wine	church - of, to church
<i>պատիւ — պատան</i>	<i>հաշիւ — հաշան</i>	
honor - of, to honor	account - of, to account	

6. Հայր — Հօր

Nom. & Acc.	<i>հայր</i>	father
Gen. & Dat.	<i>հօր</i>	of, to father
Abl.	<i>հօրմէ</i>	from father
Instr.	<i>հօրով</i>	with father

The following words are declined in the same way:

<i>ճայր</i>	mother	<i>Տէրամայր</i>	Mother of God
<i>կողայր</i>	brother	<i>Աստուածամայր</i>	" "
<i>հօրեղբայր</i>	uncle	<i>նախահայր</i>	ancestor
<i>ձօրեղբայր</i>	uncle	<i>վանահայր</i>	abbot
<i>կնքահայր</i>	godfather	<i>կնքամայր</i>	godmother

Nom. & Acc.	<i>քոյր</i>	sister
Gen. & Dat.	<i>քրոջ</i>	of, to sister
Abl.	<i>քրոջմէ</i>	from sister
Instr.	<i>քրոջով</i>	with sister

In the same way are declined:

<i>Տէր — տիրոջ</i>	<i>կին — կնոջ</i>	<i>ընկեր — ընկերոջ</i>
Lord, owner	woman	comrade

8. Անգլիա — Անգլիոյ

Nom. & Acc.	<i>Անգլիա</i>	England
Gen. & Dat.	<i>Անգլիոյ</i>	of, to England
Abl.	<i>Անգլիայէ</i>	from England
Instr.	<i>Անգլիայով</i>	with England

Words ending in *իա* are declined as above: *Իսրայիլա*, *Իսրայիլոյ*;

Names of persons ending in *ու* follow the basic declension, only the letter *յ* is inserted between the vowel *ու* and the next vowel: *Եղիս — Եղիսյի*, *Եղիսայէ*, *Եղիսայով*:

9. Աղջիկ — Աղջկան

Nom. & Acc.	<i>աղջիկ</i>	girl
Gen. & Dat.	<i>աղջկան</i>	of, to girl
Abl.	<i>աղջկանմէ</i>	from girl
Instr.	<i>աղջիկով</i>	with girl

In the above manner are declined the nouns:

Nom. & Acc.	հրիկ	husband	մանուկ	- մանկան	child
Gen. & Dat.	հրկան	of, to husband	լեռ	- լեռան	mountain
Abl.	հրիկէ	from husband	թոռ	- թրռան	grandson
Instr.	հրիկով	with husband			

All these, however, can be declined after the first basic declension nowadays.

10. Աստուած - Աստուծոյ

Nom. & Acc.	Աստուած	God
Gen. & Dat.	Աստուծոյ	of, to God
Abl.	Աստուծէ	from God
Instr.	Աստուծով	with God

The words *սէր* and *Պոլիս* (Constantinople) follow this declension only in the genitive and dative cases:

<i>սէր</i>	love	<i>Պոլիս</i>	Constantinople
<i>սիրոյ</i>	of, to love	<i>Պոլսոյ</i>	of, to Constantinople

These words are also declined irregularly:

Տան and *չան*, which in the genitive and dative cases, besides the basic forms, have the forms *տան* and *չան*.

Տան քուռը - the door of the house

Շան ձուրը - (lit. the little one of the dog) the puppy

The basic forms *տանին* and *չանին* are perfectly correct.

The irregular plurals *մարդիկ* (men) and *ուրաք* (children, boys) are declined as follows:

Nom. & Acc.	մարդիկ	men	ուրաք	children
Gen. & Dat.	մարդոց	of, to	ուրաց	of, to
Abl.	մարդոցէ	from	ուրացէ	from
Instr.	մարդոցով	with	ուրացով	with

It is a safe rule to follow the forms of the simple basic declension as much as possible. The above irregular forms were indicated here because the student will meet them constantly and they should not puzzle him.

Exercise: On Declensions

Գալտերուն ծաղիկները գեղեցիկ են - The flowers of the fields are beautiful.

Գալտերուն յարազգիւմովքն - The progress of the century.

Հայոց պատմութիւնը լեցուն է հերոսական արարքներով.

The history of the Armenians is full of (with) heroic deeds.

Հօր մը խորտը բարի է - A father's advice is good.

Աղջկան մը սիրտը պաշտելի է - A girl's heart is adorable.

Եղբորս տունը մօտ է - My brother's house is near.

Երէկուան նամակը կարճ էր - Yesterday's letter was short.

Գիտութեան ուսուցիչները յուրը ծարրիկ են - The teachers of science are serious men.

Իտալիոյ կլիման մեղմ է - The climate of Italy is mild.

Համբուրնովքս սպանեցէք - Wait with patience.

Հոգոյ անձանութիւնը մարդոց սիրելազոյն հասարցի է -

The immortality of soul is the dearest belief of men.

Երկե՛նք կը պատմէ Աստուծոյ փառքը - The heavens declare the glory of God.

Ախրոյ արագոցը գոհուցութիւն է - The proof of love is sacrifice.

Մօր մը, կնոջ մը և արջկան մը երազները տարբեր են:

The dreams of a mother, a woman and a girl are different.

Օրսան մը արխատութիւն ունիմ - I have a day's work.

Մարդոց անդժուրիւնը սարսափելի է - The cruelty of men is awful.

Օրէնքները փոփոխման ենթակայ են - Laws are subject to change.

Verb: To Have *ገላላላ*

INDICATIVE MOOD

Affirmative		Present		Negative	
<i>ገላላላ</i>	I have	<i>ገላላላ</i>	I have not		
<i>ገላላላ</i>	you have	<i>ገላላላ</i>	you have not		
<i>ገላላላ</i>	he, she, it has	<i>ገላላላ</i>	he, she, it has not		
<i>ገላላላ</i>	we have	<i>ገላላላ</i>	we have not		
<i>ገላላላ</i>	you have	<i>ገላላላ</i>	you have not		
<i>ገላላላ</i>	they have	<i>ገላላላ</i>	they have not		
Imperfect					
<i>ገላላላ</i>	I had	<i>ገላላላ</i>	I had not		
<i>ገላላላ</i>	you had	<i>ገላላላ</i>	you had not		
<i>ገላላላ</i>	he, she, it had	<i>ገላላላ</i>	he, she, it had not		
<i>ገላላላ</i>	we had	<i>ገላላላ</i>	we had not		
<i>ገላላላ</i>	you had	<i>ገላላላ</i>	they had not		
<i>ገላላላ</i>	they had	<i>ገላላላ</i>	you had not		

Past Perfect (Affirm.)		Past Perfect (Negative)	
<i>ገላላላ</i>	I had	<i>ገላላላ</i>	I had not
<i>ገላላላ</i>	you had	<i>ገላላላ</i>	you had not
<i>ገላላላ</i>	he had	<i>ገላላላ</i>	he had not
<i>ገላላላ</i>	we had	<i>ገላላላ</i>	we had not
<i>ገላላላ</i>	you had	<i>ገላላላ</i>	you had not
<i>ገላላላ</i>	they had	<i>ገላላላ</i>	they had not

Words

<i>ገላላላ</i>	head	<i>ገላላላ</i>	bone
<i>ገላላላ</i>	face	<i>ገላላላ</i>	knee
<i>ገላላላ</i>	forehead	<i>ገላላላ</i>	vein
<i>ገላላላ</i>	eye	<i>ገላላላ</i>	artery
<i>ገላላላ</i>	nose	<i>ገላላላ</i>	healthy
<i>ገላላላ</i>	mouth	<i>ገላላላ</i>	sick
<i>ገላላላ</i>	tongue	<i>ገላላላ</i>	shoulder
<i>ገላላላ</i>	tooth	<i>ገላላላ</i>	heart
<i>ገላላላ</i>	hand	<i>ገላላላ</i>	lung
<i>ገላላላ</i>	foot	<i>ገላላላ</i>	breast
<i>ገላላላ</i>	body	<i>ገላላላ</i>	pain
<i>ገላላላ</i>	finger	<i>ገላላላ</i>	to ache
<i>ገላላላ</i>	throat	<i>ገላላላ</i>	now
<i>ገላላላ</i>	member	<i>ገላላላ</i>	one
<i>ገላላላ</i>	ear	<i>ገላላላ</i>	two
<i>ገላላላ</i>	skin		

Exercise

Մարմենը անդամներ ունի - The body has members.

* *Գանի՞ր գլուխ ունիք* - How many head(s) have you?

Գանի՞ր բերան եւ քանի լեզու ունիք - How many mouth (s) and how many tongue (s) have you?

Մէկ գլուխ ունիմ - I have one head.

Մէկ բերան եւ մէկ լեզու ունիմ - I have one mouth and one tongue.

Հիւսու՞նք էք - Are you sick?

Ո՛չ, ազէկ եմ - No, I am well.

Ցաւ ունի՞ք - Have you pain?

Երէկ ցաւ ունէի քայց այսօր ո՛չ - Yesterday I had pain but not today.

Մատերը պզտիկ են քայց ձեռքերը մեծ - The fingers are small but the hands big.

Գանի՞ր սիրտ եւ քանի՞ թոք ունիք - How many heart(s) and how many lung(s) have you?

Մէկ սիրտ ունիմ եւ երկու թոք - I have one heart and two lung(s).

Verbs *լլալ, ունիալ*

Compound tense of *լլալ* (to be)

Compound tenses are formed with the past participle of the verb and the auxiliary verb which, in Armenian, is the verb **to be** and **not to have**.

The past participle of *լլալ* has two forms: *կրած, կղիք*

* Note that after *քանիք* (how many) the noun is not put in plural as in English but in singular.

INDICATIVE

Past Compound

<i>կրած</i> or <i>կղիք</i>	<i>ես</i>	I have been
<i>կրած</i>	"	you have been
"	"	he, she, it has been
"	"	we have been
"	"	you have been
"	"	they have been

Pluperfect

<i>կրած</i> or <i>կղիք</i>	<i>էի</i>	I had been
"	"	you had been
"	"	he had been
"	"	we had been
"	"	you had been
"	"	they had been

SUBJUNCTIVE

Present

(<i>որ</i>)	<i>լլամ</i>	(that) I be
"	<i>լլաս</i>	" you be
"	<i>լլայ</i>	" he, she, it be
"	<i>լլանք</i>	" we be
"	<i>լլաք</i>	" you be
"	<i>լլան</i>	" they be

Past

(<i>որ</i>)	<i>կրած</i> <i>լլամ</i>	(that) I have been
"	" <i>լլաս</i>	" you have been
"	" <i>լլայ</i>	" he has been
"	" <i>լլանք</i>	" we have been
"	" <i>լլաք</i>	" you have been
"	" <i>լլան</i>	" they have been

Imperfect

(np) <i>ellwjt</i>	(that) I were
" <i>ellwjt</i>	" you were
" <i>ellwjt</i>	" he were
" <i>ellwjtbe</i>	" we were
" <i>ellwjtbe</i>	" you were
" <i>ellwjtbe</i>	" they were

Pluperfect

(np) <i>elwud ellwjt</i>	(that) I had been
" <i>ellwjt</i>	" you had been
" <i>ellwjt</i>	" he had been
" <i>ellwjtbe</i>	" we had been
" <i>ellwjtbe</i>	" you had been
" <i>ellwjtbe</i>	" they had been

Imperative

2nd person singular (affirmative)	<i>elht'p</i> - Be!
" (negative)	<i>elht'ellwjt</i> - don't be!
" plural (affirm.)	<i>elht'e</i> - be!
" (negative)	<i>elht'ellwjt</i> - don't be.

For the first and third persons the subjunctive is formed by *elht'*.

<i>elht'ellwjt</i> - let me be	<i>elht'ellwjt</i> - let him be
" <i>ellwjtbe</i> - let us be	" <i>ellwjtbe</i> - let them be

Participles of *ellwjt*

- Present *elht'p* being
- Past *elht'ud* or *elht'p* been
- Future *ellwjt'p*, *ellwjt'be* to be (in the future)

Compound Tenses of *elht'p* (to have)

As in the case of the verb to be, the compound tenses of *elht'p* are formed by combining the past participles of the verb with the auxiliary to be. The past participle of *elht'p* is: *elht'ud* or *elht'p*:

INDICATIVE

Past Compound

<i>elht'ud</i> or <i>elht'p</i> <i>elht'</i>	I have had
" <i>elht'ud</i> or <i>elht'p</i> <i>elht'</i>	you have had
" <i>elht'ud</i> or <i>elht'p</i> <i>elht'</i>	he, she, it has had
" <i>elht'ud</i> or <i>elht'p</i> <i>elht'be</i>	we have had
" <i>elht'ud</i> or <i>elht'p</i> <i>elht'be</i>	you have had
" <i>elht'ud</i> or <i>elht'p</i> <i>elht'be</i>	they have had

Pluperfect

<i>elht'ud</i> or <i>elht'p</i> <i>elht'ud</i>	I had had
" <i>elht'ud</i> or <i>elht'p</i> <i>elht'ud</i>	you had had
" <i>elht'ud</i> or <i>elht'p</i> <i>elht'ud</i>	he had had
" <i>elht'ud</i> or <i>elht'p</i> <i>elht'udbe</i>	we had had
" <i>elht'ud</i> or <i>elht'p</i> <i>elht'udbe</i>	you had had
" <i>elht'ud</i> or <i>elht'p</i> <i>elht'udbe</i>	they had had

SUBJUNCTIVE

Present

(np) <i>elht'ud</i>	(that) I have
" <i>elht'ud</i>	" you have
" <i>elht'ud</i>	" he, she, it have
" <i>elht'udbe</i>	" we have
" <i>elht'udbe</i>	" you have
" <i>elht'udbe</i>	" they have

Past

(np) <i>elht'ud</i> <i>elht'ud</i>	(that) I have had
" <i>elht'ud</i> <i>elht'ud</i>	" you have had
" <i>elht'ud</i> <i>elht'ud</i>	" he has had
" <i>elht'ud</i> <i>elht'udbe</i>	" we have had
" <i>elht'ud</i> <i>elht'udbe</i>	" you have had
" <i>elht'ud</i> <i>elht'udbe</i>	" they have had

		Imperfect			
(np)	ունհնայի	(that) I had			
"	ունհնայիր	"	you had		
"	ունհնայր	"	he, she, it had		
"	ունհնայիք	"	we had		
"	ունհնայիք	"	you had		
"	ունհնային	"	they had		

		Pluperfect		
(np)	ունհնացած	ըլլայի	(that) I had had	
"	"	ըլլայիր	"	you had had
"	"	ըլլայր	"	he had had
"	"	ըլլայիք	"	we had had
"	"	ըլլայիք	"	you had had
"	"	ըլլային	"	they had had

		Imperative		
Second person singular	(affirmative)	ունհցիր	have	
"	(negative)	ճի՛ր ունհնայր	do not have	
"	plural	ունհցէ՛ք	(affirmative) have	
"	"	(negative) ճի՛ր ունհնայք	do not have	

Participles
 Present *ունհցող* Past *ունհացած, ունհցիլ*
 Future *ունհնայում, ունհնայիք*

Vocabulary					
<i>Հայրենիք</i>	fatherland	<i>Էրիիր</i>	country	<i>քաղաք</i>	city
<i>գիւղ</i>	village	<i>դաշտ</i>	field	<i>այգայալ</i>	farm
<i>ծառ</i>	tree	<i>ծաղիկ</i>	flower	<i>պտույտ</i>	walk
<i>Հաճելի</i>	agreeable, pleasant	<i>Էրէ՛կ</i>	yesterday	<i>եթէ՛</i>	if
<i>Էրբ</i>	when	<i>ուրախ</i>	glad	<i>սխուրբ</i>	sad

<i>աղաւոր</i>	pretty	<i>գեղեցիկ</i>	beautiful	<i>ընդարձակ</i>	vast
<i>կարելի</i>	possible	<i>անկարելի</i>	impossible	<i>հասանալի</i>	probable
<i>անհասանալի</i>	improbable			<i>սխալ</i>	error
<i>անցեալ</i>	past	<i>միշտ</i>	always	<i>օր</i>	day
<i>շաբաթ</i>	week	<i>ամիս</i>	month	<i>տարի</i>	year
<i>անցեալ տարի</i>	last year	<i>տառաջ</i>	before	<i>եսց</i>	after
<i>յետոյ</i>	afterward	<i>վայրկեան</i>	minute	<i>այսօր</i>	today
<i>վաղը</i>	tomorrow	<i>բոլոր</i>	all		
<i>՞ուր էիք երէկ:</i>		<i>Պտույղ Հաճելի՞ էք:</i>			
Where were you yesterday?		Was the walk pleasant?			
<i>Ուրախ պիտի ըլլայի:</i>		<i>Կարելի չէ որ ըլլամ:</i>			
I would be glad.		It is not possible that I be.			
<i>Վաղը հոն պիտի ըլլա՞ք:</i>		<i>Հաճելի չեղաւ:</i>			
Will you be there tomorrow?		It was not pleasant.			
<i>Քանի՞ եղբայր ունեցած էք:</i>		<i>Հոս եղա՞ծ էիք:</i>			
How many brother(s) have you had?		Had you been here?			
<i>Հոս էի երէկ, վաղը հոս պիտի չըլլամ:</i>		<i>Հասանալիան է որ ունեցած ըլլաք:</i>			
I was here yesterday, tomorrow I shall not be here.		It is probable that you may have had.			

Verbs բնօրինակ

Verbs in Armenian are divided into three groups depending upon the ending of their infinitive. In English the infinitive is recognized by the particle **to** that precedes it: **to love, to sing, etc.** In Armenian it is recognized by the ending. These endings are: *ել, իլ, ալ*.

<i>ել - սիրելի</i>	to love, to like	<i>դրելի</i>	to write
<i>իլ - խօսիլ</i>	to speak	<i>նայիլի</i>	to look
<i>ալ - կարդալ</i>	to read	<i>լոսալ</i>	to wash

A verb consists of two parts: the root, which is invariable, and the ending which changes according to the mood, time, person and number. To conjugate a verb is to recite or write these various changes, and these three groups are called conjugations (*լծորդումներ*):

FIRST CONJUGATION
ԱՌԱՋԻՆԻ ԼՎՈՐՐԲՈՒՊԻՒՆՆԵՐ

Infinitive (*անհրաժեշտ*) *ՄԻՌՈՒԼ*

The indicative Present is formed by dropping the ending *ել* and putting instead: *եմ, ես, է, ենք, էք, եմ, ես, և*, and the Imperfect by adding: *եի, էիր, էր, էինք, էիք, էին*:

The particle *կը* is placed before the verb in the Present and the Imperfect tenses of the Indicative mood (*կը սիրեմ, կը սիրեի*) except with the verbs *լլլալ* (*եմ, ես, էի* etc.), *տեսնալ* (*տեսնեմ, տեսնեի*) which we saw, and *կրնամ* (*կրնամ*) and *կարծեմ* (*կարծեմ*), in case the verb starts with a vowel, the *ը* of the particle *կը* is dropped and replaced by an apostrophe (’), thus, instead of saying *կը ստեղծեմ*, we must say *կ’ստեղծեմ*, to avoid the clash of the two vowels, *ը* and *ս*, in this case.

INDICATIVE MOOD

Present	Imperfect (Continuing)	Past Perfect
<i>կը սիրեմ</i> I love	<i>կը սիրեի</i> I loved	<i>սիրեցի</i> I loved
<i>կը սիրես</i> you love	<i>կը սիրեիր</i> you loved	<i>սիրեցիր</i> you loved
<i>կը սիրի</i> he, she, it loves	<i>կը սիրեր</i> he loved	<i>սիրեց</i> he loved
<i>կը սիրեմք</i> we love	<i>կը սիրեինք</i> we loved	<i>սիրեցինք</i> we loved
<i>կը սիրեիք</i> you love	<i>կը սիրեիք</i> you loved	<i>սիրեցիք</i> you loved
<i>կը սիրին</i> they love	<i>կը սիրեին</i> they loved	<i>սիրեցին</i> they loved

Past Compound

<i>սիրած եմ</i> (or <i>սիրեցի եմ</i>)	I have loved
<i>սիրած ես</i>	you have loved
<i>սիրած է</i>	he, she, it has loved
<i>սիրած ենք</i>	we have loved
<i>սիրած էք</i>	you have loved
<i>սիրած են</i>	they have loved

Pluperfect

<i>սիրած էի</i>	I had loved
<i>սիրած էիր</i>	you had loved
<i>սիրած էր</i>	he had loved
<i>սիրած էինք</i>	we had loved
<i>սիրած էիք</i>	you had loved
<i>սիրած էին</i>	they had loved

	Future
<i>uḥnuḥ uḥpḥad</i>	I shall love
" <i>uḥpḥu</i>	you will love
" <i>uḥpḥ</i>	he, she, it will love
" <i>uḥpḥuḥ</i>	we shall love
" <i>uḥpḥe</i>	you will love
" <i>uḥpḥu</i>	they will love

Conditional

<i>uḥnuḥ uḥpḥḥ</i>	I should love
" <i>uḥpḥḥp</i>	you would love
" <i>uḥpḥ</i>	he would love
" <i>uḥpḥuḥ</i>	we should love
" <i>uḥpḥe</i>	you would love
" <i>uḥpḥu</i>	they would love

You will note that the future and the conditional forms are the same as those of the present and imperfect of the indicative except that instead of being preceded by the particle *uḥ*, they are preceded by *uḥnuḥ* which is the sign of futurity.

IMPERATIVE MOOD

2nd person singular	<i>uḥpḥ</i>	love
" " plural	<i>uḥpḥuḥ</i>	love
1st " "	<i>uḥpḥuḥ</i>	let us love

SUBJUNCTIVE MOOD

The subjunctive forms are the same as those of the indicative mood without the particle *uḥ*, but generally introduced by *ḥ* or *ḥpḥ*:

	Present (Subjunctive)
(<i>ḥpḥ</i>) <i>uḥpḥad</i>	(that) I love
" <i>uḥpḥu</i>	" you love
" <i>uḥpḥ</i>	" he love
" <i>uḥpḥuḥ</i>	" we love
" <i>uḥpḥe</i>	" you love
" <i>uḥpḥu</i>	" they love

Imperfect

(<i>ḥpḥ</i>) <i>uḥpḥḥ</i>	(that) I should love
" <i>uḥpḥḥp</i>	" you would love
" <i>uḥpḥ</i>	" he would love
" <i>uḥpḥuḥ</i>	" we should love
" <i>uḥpḥe</i>	" you would love
" <i>uḥpḥu</i>	" they would love

The subjunctive is used after a verb expressing doubt, an opinion or a wish:

ḥad ḥuḥḥp ḥp ḥuḥ - I don't think that he (will) come.
ḥp ḥuḥḥuḥḥad ḥḥ ḥuḥ - I doubt that he (will) come.
ḥuḥ ḥuḥḥad ḥp ḥuḥḥ - I shall wish him to paint.
ḥuḥ ḥuḥḥ ḥp ḥuḥḥp - I should wish that he would sing.
ḥuḥḥp ḥḥ ḥuḥḥ - Would that he would sing!
Infinitive: *Uḥpḥu* to love, to like.

Participles: Present *uḥpḥuḥ* loving
 Past *uḥpḥad*, *uḥpḥp* loved
 Future *uḥpḥuḥ*, *uḥpḥḥe* to be loved.

All regular verbs ending in *ḥ* are conjugated according to the above pattern:

Կրթել	to write	պարթել	to dance	լսել	to hear
երգել	to sing	դրոցել	to shut	ծախել	to sell
շինել	to make	ընտրել	to choose	մարթել	to put out
դրկել	to send	համարժեցրել	to prefer	վառել	to light
անքել	to forgive	գնել	to buy	չնորհել	to grant
սեղծել	to paint	ծածկել	to cover	խնդրել	to beg
երազել	to dream	եղծել	to cook	ուզել	to want

Exercise

Կը սիրէ՞ք երգել
 Կ'ուզէ՞ք պարթել
 Պիտի ուզէի նկարել
 Ղրկեցի՞ք գիրքը
 Կը լսեմ թէ պատի դրկէք
 Խնդրեցի որ գայ
 Կը խնդրեմ որ երգէք
 Քայլա եւ ես կ'եղբունք առնի որ
 Լսած էք թուշուհին երգը
 Ո՛չ, բայց լսած էի մարզուն
 երգը
 Գուր եղբեցի՞ք եւ անոնք թող
 պարեն
 Չարդարեցի՞ք սենեակը
 ծաղկեկոթով

Do you like to sing?
 Do you want to dance?
 I would like to paint.
 Did you send the book?
 I hear that you will send.
 I asked that he come.
 I beg that you sing.
 My sister and I sing every day.
 Have you heard the bird's song?
 No, but I had heard the man's song.
 You sing and let them dance.
 Decorate the room with flowers.

Vocabulary: Եղանակները Seasons

դարուն	spring	արձակուրդ	vacation	Յունուար	Jan.
ամառ	summer	երկուշաբթի	Monday	Փետրուար	Feb.
ուշուն	autumn	երեքշաբթի	Tuesday	Մարտ	March

ձմեռ	winter	չորեքշաբթի	Wednesday	Ապրիլ	April
ժամանակ	time	հինգշաբթի	Thursday	Մայիս	May
ամիս	year	ուրբաթ	Friday	Յունիս	June
ամիս	month	շաբաթ	Saturday	Յուլիս	July
շաբաթ	week	կիրակի	Sunday	Օգոստոս	Aug.
օրացույց	calendar	ծառ	tree	Սեպտեմբեր	Sept.
ո՞րն է	which is?	մեղրի	leaf	Հոկտեմբեր	Oct.
որոնք են	which are?	ծաղիկ	flower	Նոյեմբեր	Nov.
և այլն	etc.	դրույզ	fruit	Դեկտեմբեր	Dec.

Conversational

Օրացույց մը ունի՞ք:
 Have you a calendar?
 Այո՞ր և՞ ո՞ր է:
 What day is today?
 Վա՞ղը թի՞նչ օր է:
 What day is tomorrow?
 Ի՞նչ օր է:
 What was yesterday?
 Տարին քանի՞ կանաչ ունի:
 How many seasons has the year?
 Ո՞ր կանաչները կը սիրէք:
 Which seasons do you like?
 Ո՞րն է արձակուրդի եղանակը:
 Which is the season of vacation?
 Երբ ե՞րբ տեղի կ'ունենան:
 When do the trees have leaves?
 Ի՞նչ պտուղ կտան:
 When do they give fruit?
 Ի՞նչ օր են օրերն անունները:
 What are the names of the days?
 Monday, Tuesday, etc.

Այո՛, պարոն, ունիմ:
 Yes, sir, I have.
 Այո՞ր կիրակի է, չանդրանք օր է
 Today is Sunday, (it) is day of rest.
 Վաղը երկուշաբթի է, աչխա-
 տուհեան օր է:
 Tomorrow is Monday, (it) is day
 of work.
 Երէկ շաբաթ էր:
 Yesterday was Saturday.
 Տարին չորս կանաչ ունի:
 The year has four seasons.
 Գարունը եւ ամառը:
 Spring and summer.
 Ո՞րն է արձակուրդի եղանակը:
 Ամառն է:
 Which is the season of vacation?
 It is the summer.
 Երբ ե՞րբ տեղի կ'ունենան:
 Գարունն:
 When do the trees have leaves?
 In the spring.
 Ի՞նչ պտուղ կտան:
 In the fall.
 Ի՞նչ օր են օրերն անունները:
 Երկուշաբթի, երեքշաբթի, հին.

Perfect

I spoke
 you spoke
 he spoke
 we spoke
 you spoke
 they spoke

Past Compound

I have spoken
 you have spoken
 he, she, it has spoken
 we have spoken
 you have spoken
 they have spoken

Second Conjugation

houp'1, TO SPEAK

INDICATIVE MOOD

Present

I speak
 you speak
 he, she, it speaks
 we speak
 you speak
 they speak

Pluperfect

I had spoken
 you had spoken
 he, she, it had spoken
 we had spoken
 you had spoken
 they had spoken

Imperfect

I was speaking (used to)
 you were speaking
 he was speaking
 we were speaking
 you were speaking
 they were speaking

Future

I shall speak
 you will speak
 he, she, it will speak
 we shall speak
 you will speak
 they will speak

Conditional

<i>սխառի խօսչի</i>	I should speak
" <i>խօսչեր</i>	you would speak
" <i>խօսչը</i>	he, she, it would speak
" <i>խօսչին</i>	we should speak
" <i>խօսչիք</i>	you would speak
" <i>խօսչին</i>	they would speak

IMPERATIVE

խօսչ՛ի speak (sing.) *խօսի՛րք* let us speak *խօսից՛ք* speak (pl.)

SUBJUNCTIVE

Present

(<i>ոք</i>) <i>խօսի՛</i>	(that) I speak
" <i>խօսիս</i>	" you speak
" <i>խօսի</i>	" he, she, it speak
" <i>խօսիմք</i>	" we speak
" <i>խօսիք</i>	" you speak
" <i>խօսին</i>	" they speak

Imperfect

(<i>ոք</i>) <i>խօսչի</i>	(that) I should speak
" <i>խօսչիր</i>	" you would speak
" <i>խօսչի</i>	" he, she, it would speak
" <i>խօսչինք</i>	" we should speak
" <i>խօսչիք</i>	" you would speak
" <i>խօսչին</i>	" they would speak

Participles

Present - *խօսող* speaking
 Past - *խօսած, խօսելիք* spoken
 Future - *խօսելու, խօսիլիք* to speak (in future), about to speak.

Some Verbs of the Second Conjugation:

<i>խորհիլ</i> to think	<i>մաշիլ</i> to wear off, to get worn
<i>պատահիլ</i> to happen	<i>գանդաւանիլ</i> to complain
<i>դադարիլ</i> to cease	<i>վարանիլ</i> to hesitate
<i>նայիլ</i> to look	<i>սպրիլ</i> to live
<i>աշխատիլ</i> to work	<i>բնակիլ</i> to dwell, to reside
<i>յոգնիլ</i> to get tired	<i>պառկիլ</i> to lie down
<i>փափարցիլ</i> to wish	<i>սորվիլ</i> to learn

Exercise

<i>Ի՞նչ կը խորհիք այս մասին</i>	What do you think about this?
<i>Ի՞նչ կը խօսիք այս մասին</i>	What do you speak about this?
<i>Պիտի աշխատեմ՞ նախքէն սորվիլ</i>	I shall work to learn Armenian.
<i>Պիտի ուզէի՞ լաւ խօսիլ</i>	I should like to speak well.
<i>Շատ աշխատեցայ, յոգնեցայ</i>	I worked much, I got tired.
<i>Կը խօսէի երբ պատկած էիք</i>	I was speaking while you were lying down.
<i>Մի՛ վարանիք, խօսից՛ք</i>	Do not hesitate, speak!
<i>Գրեցի որ խօսի</i>	I wrote that he (should) speak.
<i>Պիտի փափարցէի որ խօսէր</i>	I should like that he speak.
<i>Ո՞ւր կը բնակիք</i>	Where do you live?
<i>Ո՞ւր կը բնակէին եր նախքէն</i>	Where did his father and mother live?
<i>Քանի՞ լեզու կը խօսիք</i>	How many languages do you speak?
<i>Հարցնէ՞ս կը խօսի՞ք</i>	Do you speak Armenian?
<i>Ե՞րբ պիտի սորվիք</i>	When will you learn?
<i>Խօսողը ես եմ</i>	I am the one speaking.

Third Conjugation

4ԱՐԳՐԱԼ ԿՐԻՐ

INDICATIVE MOOD

Present

կը կարդամ	I read
" կարդաս	you read
" կարդայ	he, she, it reads
" կարդանք	we read
" կարդաք	you read
" կարդան	they read

Imperfect

կը կարդայի	I was reading (used to)
" կարդայիր	you were reading
" կարդար	he was reading
" կարդայինք	we were reading
" կարդայիք	you were reading
" կարդային	they were reading

Perfect

կարդացի	I read
կարդացիր	you read
կարդաց	he read
կարդացինք	we read
կարդացիք	you read
կարդացին	they read

Past Compound

կարդացած եմ	I have read
" ես	you have read
" է	he, she has read
" ենք	we have read
" էք	you have read
" են	they have read

Pluperfect

կարդացած էի	I had read
" էիր	you had read
" էր	he, she had read
" էինք	we had read
" էիք	you had read
" էին	they had read

Future

պիտի կարդամ	I shall read
" կարդաս	you will read
" կարդայ	he, she will read
" կարդանք	we shall read
" կարդաք	you will read
" կարդան	they will read

Conditional

պիտի կարդայի	I should read
" կարդայիր	you would read
" կարդար	he, she would read
" կարդայինք	we should read
" կարդայիք	you would read
" կարդային	they would read

IMPERATIVE

կարդա՛	read (singular)
կարդա՛նք	let us read
կարդաց՛իք	read (plural)

SUBJUNCTIVE

Present	
(ուր) կարդամ	that I read
" կարդաս	" you read
" կարդայ	" he read

(որ) կարգահօր
 " կարգաբ
 " կարգան
 that we read
 " you read
 " they read

Imperfect

(որ) կարգալի
 " կարգալիբ
 " կարգաբ
 " կարգալիհօր
 " կարգալիբօր
 " կարգալիհ
 that I should read
 " you would read
 " he would read
 " we should read
 " you would read
 " they would read

Infinitive: կարգալ

Present Participle: կարգացող reading

Past Participle: կարգացած, կարգացեալ read

Future Participle: կարգալու, կարգալիք to be read

Some verbs of the Third Conjugation.

Չանալ	to endeavor, try	մնալ	to stay
խաղալ	to play	զորաւ	to thunder
լոսալ	to wash	յուսալ	to hope
փութալ	to hasten	միսալ	to fume
տոկալ	to endure	մըմնիջիլ	to murmur

Exercise

Չանա՛նք հայերէն սորլիլ
 Աշխատի՛նք հայերէն խօսիլ
 Երէկ տունը մնացի՛նք
 Ամալը բոռաց
 Չեք ձեռքերը կը լոսա՞ք
 Պետի բալի ելի՞նք ուղիք
 Կարգաց՛նք ձեռք բառը
 Կարգա՛նք միասին
 Վաղը պիտի վազանք գրիլ
 Let us endeavor to learn Armenian.
 Let us work to speak Armenian.
 Yesterday we stayed at home.
 The cloud thundered.
 Do you wash your hands?
 I would come if you wanted.
 Read your lesson.
 Let us read together.
 Tomorrow we shall hasten to write.

7

Irregular Verbs

(Անկանոն բայեր)

All regular verbs are conjugated according to the foregoing three conjugations depending upon their infinitive ending. There are, however, some verbs which do not conform to these three patterns. Some retain their roots but in the past tense, the imperative and the past participle differ from the regular forms. These are called *deviating* (deviating) բայեր. There are others which not only differ in the past tense, imperative and past participle but also change their root: these are the Irregular verbs (*անկանոն բայեր*):

Deviating Verbs of the First Conjugation

Verbs ending with ՚իլ, such as: գտն-իլ (to find), մտն-իլ (to enter), կնիլ (to descend), ելլ(ի)լ (to ascend), տեսիլ (to see).

In these verbs ՚ի which is between the root and the infinitive ending is dropped in the past tense, the imperative and the past participle, thus:

Perfect tense: գտայ (I found) մտայ, կնայ, ելայ, տեսայ, երի.
 Imperative: գտի՛ր, մտի՛ր, կնի՛ր, ելի՛ր, տեսի՛ր
 (Pl.) գտի՛ք, մտի՛ք, կնի՛ք, ելի՛ք, տեսի՛ք.
 Past Participle: գտած, մտած, կնած, ելած, տեսած:
 The verbs տանիլ (to take), խածիլ (to bite), թքիլ (to spit), պագիլ (to kiss), become: տրի, խածի, թքի, պագի.

Perfect tense: *տոհ, առիք, արաւ* (I took, etc.)

տոհեք, առիք, առիս:
խածի, խածիր, խածաւ etc.

պագի, պագիր, պագաւ, պագիք, etc.

Imperative: *ա՛ն* (take, sing.)

տո՛ւք (take, pl.) *խած՛ք* *պագ՛ք* *բեց՛ք*

բեցիւ - (to bring) Perfect: *բերի* (I brought), *բերիր, բերաւ,*

(pl.) *բերինք, բերիք, բերին.*

Imper. *բե՛ր, բերի՛ք.*

Past Part. *բերած, բերիր*

դնիւ - (to put) Perfect: *դրի, դրիր, դրաւ, դրինք, դրիրք, դրին.*

Imper. *դե՛ր, դրի՛ք*

Past Part. *դրած, դրիր*

գարնիւ - (to hit) Perf. *գարնի, գարնիր, գարնաւ*

Imper. *գա՛րնի, գարնի՛ք*

Past Part. *գարնած, գարնիր*

ընիւ - (to do) Perf. *ըրի* (I did) *ըրիր, ըրաւ, ըրինք, ըրիրք, ըրին.*

Imper. *ըր՛ի, ըրի՛ք*

Past Part. *ըրած, ըրիր*

ըսիւ - (to say) Perf. (I said) *ըսի, ըսիր, ըսաւ, ըսինք, ըսիրք, ըսին.*

Imper. *ըս՛ի, ըսի՛ք*

Past Part. *ըսած, ըսիր*

հարցնիւ - (to ask) Perf. *հարցուցի, հարցուցիր, հարցուցաւ,*

հարցուցինք, հարցուցիրք, հարցուցին

Imper. *հարցո՛ւր, հարցուցի՛ք*

Past Part. *հարցուցած, հարցուցիր*

ցուցնիւ - (to show), *լցնիւ* (to fill), *անցնիւ* (to make pass)

դարձնիւ - (to turn), *կորսնիւ* (to lose), as well as all verbs ending in *ցնի* are conjugated like *հարցնի*:

Exercise

Գտայ ժամոխս մը I found a pencil.

Դուք տեսաք ձեր հայրը You saw your father.

Շուկը խածաւ իր տէրը The dog bit its master.

Ի՞նչ քեզ What did you say?

Ըսի ինչ որ երէկ ըրիր I said what you did yesterday.

Բերի՛ք զքեզը Bring the pen.

Գի՛ր ծամխոց հոս Put the pencil here.

Գիրքերն ու իրագիրքերը առի՞ք Did you take the books and the newspapers?

Ձարի՞ք թռչունը Did you hit the bird?

Ի՞նչ քաւ What did he say?

Հարցուցի՞ք եւ պատասխան առի՞ք We asked and we got (a) reply.

Կորսնուցի՞ք ձեր հասցին I lost your address.

Կորսնուցա՞ծ էք քանալին Have you lost the key?

Հայրս ու մայրս ցուցուցին ձեր տանը My father and my mother showed your house.

Գարձուցի՞ք էջը Turn the page.

DEVIATING VERBS OF THE SECOND CONJUGATION

Verbs ending in *նի* drop the letter *ն* (if it does not belong to the root of the verb) in forming the perfect tense, the imperative and the past participles:

հասնիւ (to arrive): Perfect *հասայ, հասար, հասաւ* (I arrived, etc.)

(plural) *հասանք, հասարք, հասան:*

Imper. *հասի՛ր, հասի՛ք*

Past Participle *հասած, հասիր*

մեռնիւ (to die): Perf. *մեռայ, մեռար, մեռաւ* (I died, etc.)

(pl.) *մեռանք, մեռարք, մեռան.*

Imper. *մեռի՛ր, մեռի՛ք*

Past Part. *մեռած, մեռիր.*

ծնիւ (to be born): Perf. *ծնայ, ծնար, ծնաւ, ծնանք, ծնարք, ծնան*

բուսնիւ (to grow): Perf. *բուսայ, բուսար, բուսաւ, etc.*

Past Part. *բուսած, բուսիր:*

տանիկ (to carry) : Perf. *տարիկ* (I carried), *տարաւ*, *տարինք*, *տարիք*, *տարինք* :

Imp. *տար* (sing.) *տարիք* (pl.)

ճի՛ տանիք
do not carry

Past Part. *տարած*, *տարիք*

հարկիկ (to put on, dress) : Perf. *հարգայ*, *հարցար*, *հարաւ*, etc.

Imper. *հարգիք* *հարցիք*

ճի՛ հարկիրք *ճի՛ հարցիրք*

հատնիկ — *հատար*

անցնիկ (to pass, intr.) Perf. *անցայ*, *անցար*, *անցաւ*

անցանք, *անցաք*, *անցան*

Imper. *անցիք*

ճի՛ անցիրք

սկսիկ (to begin) Perf. *սկսայ*, *սկսար*, *սկսաւ*

Imper. *սկսի՛*

ճի՛ սկսիրք

Past Part. *սկսած*, *սկսեք*

նստիկ (to sit), *կրքիկ* (to break off, snap) are conjugated like *սկսիկ* : — *նստայ*, *նստար*, *նստաւ*, etc.

Verbs ending in *չիկ* :

The letter *չ* (like *չ* in *հանչիկ*, *մեռնչիկ*, etc.) is dropped in the perfect tense, imperative and past participle :

դուչիկ (to touch) Perf. *դուայ* (I touched), *դուար*, *դուաւ*

Imper. *դուի՛* *դուար*

Past Part. *դուած*, *դուար*

թռչիկ (to fly), *փախչիկ* (to flee), *փակչիկ* (to adhere, stick)

փլչիկ (to crumble) are conjugated like *դուչիկ* :

A few verbs, however, ending in *չիկ* and *չիլ* like *հանգչիկ* (to rest), *մարտնչիկ* (to struggle), *մեղանչիկ* (to sin) keep the *չ* as part of the root :

Perf. *հանգեցայ* (I rested) etc.

մեղանեցիք (I sinned) etc.

հանգչի՛, *հանգչեցի՛ք*
(rest, imper.)
մեղանչի՛, *ճի՛ մեղանչեք* etc.

Exercise

Սկսայ կարգաւ

Սկսած եմ կարգաւ

Վերաբեր իջ հարցայ եւ

դուքս ելայ

Քոչունները թռան

Քառք փլաւ

Փախչի՛ք չար մարդերէ

Ձեր փողոցին անցայ

Բայց չտեսայ ձեզ

Ի՞նչ սկսաք կարգաւ

Երբ խօսիլ սկսայ

Քչնա՛նք փախար

Մինք հասանք, դուք անցաք

Մանուկ մը ծնար

Ի՞նչ հասաք Պոստոնէն

Երբ դուք մեկնեցաք երէկ

Շատ մարդեր մեռան

Եւ շատ մարդեր ծնան

Vocabulary

ABOUT EATING (ՈՒՏԻՈՒ ՄԱՍԻՒՅ)

<i>ճաշ</i>	meal	<i>կերակուր</i>	food
<i>ճաշիկ</i>	to dine	<i>անուիք</i>	nourishment
<i>նախաճաշ</i>	breakfast	<i>աղ</i>	salt
<i>սուրճ</i>	soup	<i>պղպուղ</i>	pepper
<i>միս</i>	meat	<i>անուշեղէն</i>	dessert
<i>բանջարեղէն</i>	vegetables	<i>խնձոր</i>	apple
<i>նուրբեղէն</i>	groceries	<i>նարնջ</i>	orange
<i>պտուղ</i>	fruit	<i>տանձ</i>	pear

<i>ջուր</i>	water	<i>կեռան</i>	cherry
<i>կաթ</i>	milk	<i>խաղող</i>	grapes
<i>գինի</i>	wine	<i>շաքար</i>	sugar
<i>գարեջուր</i>	beer	<i>անոթի</i>	hungry
<i>սուրճ</i>	coffee	<i>ծարաւ</i>	thirsty
<i>թէյ</i>	tea	<i>սխորտակ</i>	appetite
<i>գանձեր</i>	cheese	<i>կը չաճի՞ք</i>	will you please
<i>սեղանասրահ</i>	dining room	<i>չաճեց՞ք</i>	please
<i>ճաշարան</i>	restaurant	<i>տերեց՞ք</i>	excuse me
<i>ուտել</i>	to eat	<i>ուլ</i>	too, also
<i>խմել</i>	to drink	<i>ի վեր</i>	since

Conversational

- Անոթի եմ*
Ե՛ս ալ անոթի եմ ու ծարաւ.
 I am hungry.
- Անոթակ ո՞նի՞ք*
Այո՛, անոնե՛նք ճաշացուցակը
 I also am hungry and thirsty.
 Have you an appetite?
 Yes, let us see the menu.
- Կը չաճի՞ք ճաշացուցակը թերեւ*
Ապուրով մը սկսի՛նք
 Will you please bring the menu?
 Let us begin with a soup.
- Յետոյ միւ եւ բանջարեղէն*
Ի՞նչ կ'ուզէք խմել, գինի՞ք թէ գարեջուր
 Afterwards, meat and vegetables.
 What do you want to drink, wine or beer?
- Չուզո՞ղ կը նախընտրեմ*
Անո՞ւնք քան մը կ'ուզէք
 I prefer the water.
 Do you want something sweet or fruit?
- Քիչ մը պանիր եւ սուրճ*
Կը չաճի՞ք չաջիւր թերեւ
 A little cheese and coffee.
 Will you please bring the check?
- Ախորժակով կերայ*
Չաճուցեմ կերայ
 I ate with appetite.
 I ate with pleasure.
- Գարձաւ չքանեցի՞ք*
 Come again!

3
Verbs (Continued)

DEVIATING VERBS OF THE THIRD CONJUGATION

Verbs ending in *նալ, հնալ, ոնալ* deviate from the regular third conjugation in the perfect tense, imperative and past participle:

- բանալ* - to open
 Perfect: *բացի, բացիք, բացու, բացիւք, բացիք, բացին*
 Imperative: *բա՛ց, մի՛ բանաք. բաց՛ք, մի՛ բանաք*
 Past Participle: *բացած, բացեք*
- գտնալ* - to turn. The *նի* is changed to *րձ*.
 Perf.: *գարձայ, գարձաք, գարձաւ.*
 Imper.: *գարձի՛ր, մի՛ գտնաք. գարձի՛ք, մի՛ գտնաք*
 Past Part.: *գարձած, գարձեք*
- Similarly *վերադառնալ* (to return), *վերադարձայ, վերադարձաք, etc.*
- կնալ* - to fall
 Perf.: *կնայ, կնաք, կնաւ. կնանք, կնաք, կնան*
 Imper.: *կնի՛ր, մի՛ կնաք. կնի՛ք, մի՛ կնաք*
 Past Part.: *կնած, կնեք*

լալ - to weep

Perf.: Լացի, Լացիր, Լացաւ, Լացի՛ք, Լացէ՛ք, Լացին

Imper.: Լաց, ձի՛ Լար, Լացի՛ք, ձի՛ Լաք

Past Part.: Լացած, Լացեր

Կենալ - to stay

Perf.: Կեցայ, Կեցար, Կեցաւ, Կեցա՛նք, Կեցա՛ք, Կեցան

Imper.: Կեցի՛ք, ձի՛ Կենար, Կեցի՛ք, ձի՛ Կենաք

Past Part.: Կեցած, Կեցեր

Ճնալ - to remain

Perf.: Մնացի, Մնացիր, Մնացաւ, Մնացի՛ք, Մնացէ՛ք, Մնացին

Imper.: Մնացի՛ք, ձի՛ մնար, մնացի՛ք, ձի՛ մնաք

Past Part.: Մնացած, մնացեր

տալ - to give

Perf.: Տուի, տուիր, տուաւ, տուի՛ք, տուէ՛ք, տուին

Imper.: Տու՛ք, ձի՛ տար, տուի՛ք, ձի՛ տաք

Past Part.: Տուած, տուեր

ունիալ - to have

Perf.: Աւիցայ, ունցար, ունցաւ.

ունցանք, ունցա՛ք, ունցան

Imper.: Աւիցի՛ք, ձի՛ ունար, ունցի՛ք, ձի՛ ունաք.

Past Part.: Աւիցած, ունցեր

Verbs ending in նալ and անալ are conjugated like կենալ, ունիալ, զիտնալ (to know), ճանչնալ (to recognize).

Նստնալ (to understand)

մոռնալ (to forget)

բարկանալ (to get angry)

Հիասնալ (to admire)

խոստանալ (to promise)

ստանալ (to receive)

սի՛շնալ (to be ashamed)

հոտնալ (to approach)

ցարձանալ (to wonder)

The verbs լալ, գալ, տալ take the particle կու instead of կը in the indicative present and imperfect: կուրա՛մ, կուրա՛ք, կուրա՛նք:

Exercise

Ստացայ ձեր նամակը

Ինչո՞ւ բարկացաք

Քանի՞ օր կեցան

Հոս մնացի՛ք

Ինչո՞ւ զարմացաք երբ

կարդացիք նամակը

Գուրք բացի եւ ներս մտայ

Գու՞թ ունեցի՛ք

Սէք ունեցի՛ք

Արեւը լոյս եւ ջերմութիւն

կուտայ

Այս տղաքը ինչո՞ւ կուրան

Կարցաջի եւ հանկցայ

Ինչո՞ւ Լացին

Խոստացի՛ք եւ տուի՛ք

Հայրս վերադարձաւ բայց

ճայրս հոն մնաց

Մտեցի՛ք եւ Հիացի՛ք

I received your letter.

Why did you get angry?

How many days did they stay?

Stay here!

Why did you wonder when you

read the letter?

I opened the door and entered.

Have mercy!

Have (sing.) love!

The sun gives light and heat.

Why do these boys cry?

I read and I understood.

Why did they weep?

Promise and give!

My father returned but my mother

stayed there.

Approach and admire!

Verbs ending in ուլ

There are a few verbs ending in ուլ which have a special conjugation. Of these Բողո՛ւլ (to let) is the one most commonly used and in all tenses. The others, like

Երդնուլ (to swear)

ընթերնուլ (to read)

Գբովնուլ (amuse oneself)

գարթնուլ (to awake)

ստանուլ (to jump)

դրնուլ (to put on)

are used only in the present. Imperfect, futures, and subjunctives present, rather seldom.

INDICATIVE

Present	Imperfect	Perfect
կը թողա՞մ	կը թողուի	Թողացի
կը թողես	կը թողուիք	Թողացիք
կը թողար	կը թողարք	Թողաց
կը թողանք	կը թողանիք	Թողացինք
կը թողա՞ք	կը թողուիք	Թողացիք
կը թողան	կը թողանին	Թողացին

Future Present	Future Conditional	Imperative
պիտի թողամ	պիտի թողուի	Թո՛ւ, մի՛ թողարք
պիտի թողաս	” թողուիք	Թողե՛ք, մի՛ թողա՞ք
պիտի թողար	” թողարք	or Թողա՞ցե՛ք, մի՛ թողա՞ք
պիտի թողանք	” թողանիք	
պիտի թողա՞ք	” թողուիք	
պիտի թողան	” թողանին	

Pres. Participle: Թողող
 Past Participle: Թողած, Թողեր
 Future Participle: Թողելու, Թողելիք

Impersonal Verbs: Կիցի՞մ բայեր

These are verbs of which only the third person singular is used.
 like:

կանձրի՞ւ է	it rains	կը թուի թէ	it seems that
կը ձիւնի	it snows	կը կարծուի թէ	it is believed that
կ'որոտայ	it thunders	կը սառի	it freezes
պէտք է	it is necessary	կը պատահի որ	it happens that

IRREGULAR VERBS

The really irregular verbs, those which change their root in the perfect, imperative and past participle, are:

ուտի - to eat
 Perfect: կերայ, կերար, կերաւ. կերանք, կերաք, կերան
 Imperative: կե՛ր, մի՛ ոտեր. կերե՛ք, մի՛ ոտե՛ք
 Past Participle: կերած, կերեր
երթալ - to go
 Perfect: գացի, գացիր, գնաց, գացինք, գացիք, գացին
 Imperative: գնա՛, մի՛ երթար, գացե՛ք, մի՛ երթաք
 Past Participle: գացած, գացեր

գալ - to come
 Perfect: եկայ, եկար, եկաւ, եկանք, եկաք, եկան
 Imperative: եկե՛ր, մի՛ գար, եկե՛ք, մի՛ գաք
 Past Participle: եկած, եկեր

լլալ - to be
 Perfect: եղայ, եղար, եղաւ, եղանք, եղաք, եղան
 Imperative: եղե՛ր, մի՛ լլար. եղե՛ք, մի՛ լլաք
 Past Participle: եղած, եղեր

Defective Verbs:
 The Defective Verbs are those which have no complete conjugation but only some tenses.
 1. *եմ*: It has the Indicative Present and Imperfect as we saw: *եմ*, *ես*, *եսք*, *էք*, *ես* and *էի*, *էիր*, *էր*, *էինք*, *էիք*, *էին*: The other tenses are formed with the help of *լլալ*:

2. *լամ*: Indic. Pres. *լամ*, *լաս*, *լայ*. *լանք*, *լաք*, *լան*
 Indic. Imperfect: *լայի*, *լայիր*, *լայր*.
լայինք, *լայիրք*, *լային*.

Also the present and imperfect of the Subjunctive, same.
 Meaning: to be, to exist, *լայ* - there is, *լաս* - there are;
 3. *պարտիմ*: Ind. Pres. *պարտիմ*, *պարտես*, *պարտի*, etc.
 Imperfect: *պարտեի*, *պարտեիր*, *պարտէր*, etc.
 Meaning: a. to owe. *Մէկ տոլար իր պարտիմ ձեզի*
 I owe you one dollar.
 b. to be obliged, must: *պարտիմ երթալ*
 I am obliged to, I must go.

This idea of obligation, necessity, is rendered more commonly by: *պիտուք է որ* — it is necessary that...

պէտք է որ երթամ I must go
պէտք է որ երթաք you must go
պէտք է որ գան they must come

With *պէտք է* (present indic.) the subjunctive present is used: *որ գան, որ երթամ, որ տեսնեն* etc.

In the imperfect tense: *պէտք էր*, the imperfect subjunctive must be used:

պէտք էր որ գային
պէտք էր որ երթային
պէտք էր որ տեսնեին, etc.

Պիտուք է alone, is followed by the infinitive.

պէտք է երթալ it is necessary to go
պէտք է կարալ it is necessary to read
պէտք է աշխատիլ it is necessary to work
պէտք էր պայքարիլ it was necessary to struggle
պէտք էր հնազանդիլ it was necessary to obey

NEGATIVE VERBS: *ճիստկան քաղեր*

The negative form of a verb is obtained by adding the letter *չ* to the verb or to its auxiliary except in the imperative.

տեսնիլ to see *չտեսնիլ* not to see
տեսայ I saw *չտեսայ* I did not see
սիրած loved *չսիրած* not loved
խոսած spoken *չխոսած* not spoken
լսեցի I heard *չլսեցի* I did not hear

The present and imperfect of the Indicative of a negative verb are formed with the help of the negative present and imperfect of the verb *իմ* and by changing the last letter of the infinitive *լ* to *ի*. In the third person singular of the present indicative instead of *չի՛* չի is used: *չի սիրեր* (he does not love): *չի խոսեր* (he does not speak): *չի կարար* (he does not read).

If the verb starts with a vowel, the *ի* of *չի* is dropped and re-

placed by an apostrophe: *չտեսեր, չտեսեր, չաշխատեր, չիստա-*
խար:

The second persons of the imperative of negative verbs are formed with the use of *մի՛* and the infinitive (the last letter changed to *ի*) in the case of the second person singular; for the second person plural: *մի՛* with the second person plural of the subjunctive: (sing.) *մի՛ սիրեր, մի՛ խոսեր, մի՛ կարար, մի՛ լսեր, մի՛ տար*. (plur.) *մի՛ սիրէք, մի՛ խոսէք. մի՛ կարարք, մի՛ լսէք, մի՛ տարք* (don't love, don't speak, don't read, don't hear, don't give).

CONJUGATION OF A NEGATIVE VERB

Չսիրիլ — Not to love

Indicative	Future	Subjunctive
<i>չիմ սիրեր</i>	<i>պիտի չսիրեմ</i>	Present
<i>չես սիրեր</i>	<i>պիտի չսիրես</i>	<i>չսիրեմ</i>
<i>չի սիրեր</i>	<i>պիտի չսիրէ</i>	<i>չսիրես</i>
<i>չիք սիրեր</i>	<i>պիտի չսիրեն</i>	<i>չսիրենք</i>
<i>չէ սիրեր</i>	<i>պիտի չսիրէք</i>	<i>չսիրենք</i>
<i>չես սիրեր</i>	<i>պիտի չսիրես</i>	<i>չսիրես</i>
<i>չի սիրեր</i>	<i>պիտի չսիրի</i>	<i>չսիրի</i>
Imperfect	Future Conditional	Imperfect
<i>չի սիրեր</i>	<i>պիտի չսիրէի</i>	<i>չսիրէի</i>
<i>չիք սիրեր</i>	<i>չսիրէիք</i>	<i>չսիրէիք</i>
<i>չէր սիրեր</i>	<i>չսիրէր</i>	<i>չսիրէր</i>
<i>չիք սիրեր</i>	<i>չսիրէիք</i>	<i>չսիրէիք</i>
<i>չիք սիրեր</i>	<i>չսիրէիք</i>	<i>չսիրէիք</i>
<i>չիք սիրեր</i>	<i>չսիրէիք</i>	<i>չսիրէիք</i>
Present	<i>չսիրեսին</i>	<i>չսիրեսին</i>
<i>չսիրեցի</i>		
<i>չսիրեցիք</i>	Imperative	
<i>չսիրեց</i>	2nd person singular	<i>չսիրալ</i>
<i>չսիրեցիք</i>	<i>մի՛ սիրեր</i>	<i>չսիրած</i>
<i>չսիրեցիք</i>	2nd person plural	<i>չսիրեալ</i>
<i>չսիրեցին</i>	<i>մի՛ սիրէք</i>	<i>չսիրեալք</i>
		<i>չսիրեալիք</i>

To form the past compound and the pluperfect, the negative form of the verb *had* is used with the past participle of the verb in *wd*.

Past Compound

չիմ սիրած I have not loved
չես սիրած you have not loved
չէ սիրած he, she, it has not loved
չենք սիրած we have not loved
չէք սիրած you have not loved
չեն սիրած they have not loved

Pluperfect

չիմ սիրած I had not loved
չէիր սիրած you had not loved
չէր սիրած he had not loved
չէինք սիրած we had not loved
չէիք սիրած you had not loved
չէին սիրած they had not loved

Exercise

Չեմ գրեր դասը I do not write the lesson
Չեմ գրած դասը I have not written the lesson
Թահր չի սիրեր շատ խօսիլ Hagop does not like to talk much
Արամ չ'ուզեր խաղալ Aram does not want to play
Գրիգոր լաւ չի լսեր Krikor does not hear well
Չուզեցիք վերադառնալ You did not want to return
Չէիք ուզած ուղևորուիլ You had not wanted to work
Չ'իմանար ինչ որ հ'լսէք He does not hear what you say
Պիտի չաշխատիք սխալ You will not work always
Գրիգոր երէկ չուզեց խաղալ Krikor did not want to play yesterday
Այսօր ալ չ'ուզեր խաղալ Today also he does not want to play
Մի՛ տանք, բո՛հ, ու չիէրան Don't eat, I said, and they did not eat
Չգացի ու չիէրաց I did not go and I did not eat
Չի թողուր որ երթամ He does not let me go

Չթողուց որ երթամ He did not let me go
Ան չի գար որովհետեւ He does not come because he does not desire
չի փախաւքիք not desire

Եթէ չգալ, սիրտի ցաւիմ If he does not come, I shall be hurt
** Եթէ չգար, սիրտի ցաւիմ* If he did not come, I should be hurt
Եթէ եկած չըլլար, ցաւած If he had not come, I should have been hurt
սիրտի ցլլայիլ

Note: In conditional sentences if the verb in the first clause is in the present, the verb in the second clause must be in future present; if it is in the imperfect, the verb in the second clause must be in conditional present; if in past compound, then the verb in the second clause should be in past conditional.

Passive Verbs: *Կարողանալ Բայեր*

The general rule to change a transitive verb into a passive verb is:
 1. To change the infinitive endings *իլ* and *իլ* of the first and second conjugations to: *ուիլ*

Examples

<i>սիրիլ</i> (to love)	<i>սիրուիլ</i> (to be loved)
<i>կտրիլ</i> (to cut)	<i>կտրուիլ</i> (to be cut)
<i>հարածիլ</i> (to persecute)	<i>հարածուիլ</i> (to be persecuted)
<i>ընտրիլ</i> (to elect)	<i>ընտրուիլ</i> (to be elected)
<i>խօսիլ</i> (to speak)	<i>խօսուիլ</i> (to be spoken)
<i>շահիլ</i> (to gain)	<i>շահուիլ</i> (to be gained)

2. In the case of transitive verbs of the third conjugation, the ending *ալ* is changed to: *ացուիլ*.

Examples

<i>կարդալ</i> (to read)	<i>կարդացուիլ</i> (to be read)
<i>կարդացուիլ</i> (to be read)	<i>խաղալ</i> (to play)
<i>խաղացուիլ</i> (to be played)	

Those ending in *ալ* are changed to: *ացուիլ*

<i>գող-ալ</i> (to steal)	<i>գող-ացուիլ</i> (to be stolen)
<i>ճանչ-ալ</i> (to recognize)	<i>ճանչ-ացուիլ</i> (to be recognized)
<i>գիտ-ալ</i> (to know)	<i>գիտ-ացուիլ</i> (to be known)

All Passive verbs are conjugated after the 2nd Conjugation (like *բարժ*):

Indicative Present

կը սիրուիմ I am loved
կը սիրուիս you are loved
կը սիրուի he, she, it is loved
կը սիրուինք we are loved
կը սիրուիք you are loved
կը սիրուին they are loved

Future

սիրուիմ I shall be loved
 " *սիրուիս* you will be loved
 " *սիրուի*, etc. he will be loved

Future Conditional

սիրուի սիրուէի I should be loved
 " *սիրուէիր* you would be loved
 " *սիրուէր* he would be loved
 " *սիրուէիրք*, etc. we should be loved

Imperfect

կը սիրուէի, *կը սիրուէիր*, etc. I was loved, etc.

Perfect

սիրուեցայ I was loved
սիրուեցար you were loved
սիրուեցար he, she, it was loved
սիրուեցանք we were loved
սիրուեցաք you were loved
սիրուեցան they were loved

Imperative

սիրուի՛ be loved!
սիրուեցի՛ք be loved! (pl.)
մի՛ սիրուիք don't be loved!

Infinitive *սիրուիլ*
 Past Part. *սիրուած, սիրուեք*
 Fut. Part. *սիրուելու, սիրուելիք*

The compound tenses of passive verbs are formed, as usual, with the past participle of the verb and the auxiliary:

<i>սիրուած եմ</i>	I have been loved
" <i>ես</i>	you have been loved
" <i>է</i>	he, she, it has been loved
" <i>եիք</i>	we have been loved
" <i>էք</i>	you have been loved
" <i>եմ</i>	they have been loved
<i>սիրուած էի</i>	I had been loved
" <i>էիր</i>	you had been loved
" <i>էր</i>	he had been loved
" <i>էիք</i>	we had been loved
" <i>էք</i>	you had been loved
" <i>էին</i>	they had been loved

There are a few verbs which have special passive formations:

<i>տալ</i>	<i>տրուիլ</i>	<i>դնիլ</i>	<i>գրուիլ</i>	<i>բանալ</i>	<i>բացուիլ</i>
to give	to be given	to put	to be put	to open	to be opened

ուտիլ - ուտուիլ
 to eat - to be eaten; the perfect is *խորտուեցայ* (not *ուտուեցայ*):
տանիլ - տարուիլ
 to carry - to be carried

The preposition *by* used with the passive verbs in English is rendered in Armenian by the ablative case.

Exercise

<i>Հայրերը կը յարգուին</i>	The fathers are respected
<i>Նախագահը կ'ընտրուի</i>	The President is elected
<i>Մայրերը կը սիրուին</i>	The mothers are loved

Այս գիրքը գաստուրէն
դրուեցաւ

This book was written by my
teacher

Եստակը գրուեցաւ

The letter has been written

Ձայնը կը լսուէր

The voice was heard

Գառը զիւրաւ կը կարգացորեի

The lesson is read easily

Մայրը կը սիրուի եր տղայի՛ն

The mother is loved by her son

Ծառը եր պտուղէն կը ճանչցուի

The tree is known by its fruit

Թշամբն կը հալածուի
զիսուործերէն

The enemy is pursued by the
soldiers

Գիրքը բացուեցաւ ուշակբառէն

The book was opened by the pupil

Ինչ որ կը գրուի, կը կար-
գացուի

That which is written is read

Հայ գիրքերը հնարուեցան

The Armenian letters were invented
by Saint Mesrop

Մտրքը Մեարոյէն

The questions are asked and are
answered

Հարցումները կը հարցուն ու
կը պատասխանուին

The questions are asked and are
answered

Causative Verbs - Անդողական Բայեր

These are the verbs the subjects of which make others do the action. It is a form peculiar to the Armenian language and is obtained by adding to the root of a transitive or neuter verb the participle *ցնել*:

Verbs ending in <i>իլ</i> , change the <i>ի</i> to <i>ե</i> :		
<i>խմիլ</i> (to drink)	<i>խմցնիլ</i>	(to make drink)
<i>խօսիլ</i> (to speak)	<i>խօսցնիլ</i>	(to make speak)
<i>կարդալ</i> (to read)	<i>կարդացնիլ</i>	(to make read)
<i>մեռնիլ</i> (to die)	<i>մեռցնիլ</i>	(to make die, to kill)
<i>քայլիլ</i> (to walk)	<i>քայլցնիլ</i>	(to make walk)

Many transitive verbs are made causative not by the participle *ցնել* but by using the verb *տալ*:

<i>բանալ տալ</i>	to cause to open
<i>դռնել տալ</i>	to cause to close

In conjugating these, only the auxiliary *տալ* is conjugated, the verb itself remains unchanged:

<i>Գուրը բանալ կուտամ</i>	I cause the door to be opened.
<i>Գուրը բանալ պիտի տամ</i>	I shall have the door opened.
<i>Գուրը բանալ տուի</i>	I had the door opened.

The person who is made to do the action of the causative verb is put in the dative case:

<i>Գուրը Թախրի՛ն բանալ տուի</i>	I made Hagop open the door.
<i>Հարցաստս զԵրճակի՛ն ծաքեիլ տուի:</i>	I made (had) the tailor clean my suit.
<i>Հիւրերսն երգեիլ տուի</i>	I made the guests sing.

Conversational: Ժամ (Hour) եւ Ժամացոյց (Watch)

<i>Ժամը քանի՞ է, ժամացոյց ո՛ւնի՞ք</i>	What time is it? Have you (a) watch?
<i>Ժամը վեցն է, չիւրգն է, մէկն է</i>	It is six, five, one o'clock.
<i>Վեցին տասը կայ</i>	(There is) It is ten to six.
<i>Վեցն քառորդ կայ</i>	It is a quarter to six.
<i>Վեցը չիւր, տասը կ'անցնի</i>	It is five, ten (minutes) past six.
<i>Վեցը քսան, քսան եւ չիւր կ'անցնի</i>	It is twenty, twenty-five after six.
<i>Վեց ու կէսն է</i>	It is half past six.
<i>Եօթին քսան, քսանեւ չիւր կայ</i>	It is twenty, twenty-five to five.
<i>Կէս օր է</i>	It is noon.
<i>Կէս դիւշեր է</i>	It is midnight.
<i>Ժամացոյցս ետ կը մնայ</i>	My watch loses.
<i>Ժամացոյցս տալ կ'երթայ</i>	My watch gains.

Adjectives may be used as nouns and in that case they may take the article, to be declined and be put in plural:

9

Adjectives — *ածականներ*

Adjectives are placed before the noun and remain invariable regardless of the number and case of the noun they qualify. The noun alone is declined both in the singular and plural cases.

	Singular	
Nom. & Acc.	<i>կարմիր զարդ</i>	red rose
Gen.	<i>կարմիր զարդի</i>	of red rose
Dat.	<i>կարմիր զարդի</i>	to red rose
Abl.	<i>կարմիր զարդից</i>	from red rose
Instr.	<i>կարմիր զարդով</i>	with red rose
	Plural	
Nom. & Acc.	<i>կարմիր զարդեր</i>	red roses
Gen.	<i>կարմիր զարդերու</i>	of red roses
Dat.	<i>կարմիր զարդերու</i>	to red roses
Abl.	<i>կարմիր զարդերից</i>	from red roses
Instr.	<i>կարմիր զարդերով</i>	with red roses

Adjectives do not take articles. The article is affixed to the noun:
կարմիր զարդը the red rose *սևուշ հասուիք* with the sweet odor
բարձր տանիք the high house *սև շուկերու* to the black dogs

	Singular	
Nom. & Acc.	<i>մեծը</i>	the great
Gen. & Dat.	<i>մեծի</i>	of, to the great
Abl.	<i>մեծից</i>	from the great
Instr.	<i>մեծով</i>	with the great
	Plural	
Nom. & Acc.	<i>մեծերը</i>	the great ones
Gen. & Dat.	<i>մեծերու</i>	to, of the great ones
Abl.	<i>մեծերից</i>	from the great ones
Instr.	<i>մեծերով</i>	with the great ones

KINDS OF ADJECTIVES

1. Descriptive Adjectives:

These denote a quality of the noun with which they are used:

<i>բարձր</i>	good man	<i>կապույտ թռչուն</i>	blue bird
<i>սպիտակ</i>	kind woman	<i>սիրելի մայր</i>	dear mother
<i>մեծ տան</i>	big house	<i>խիստ առև Եր</i>	wise and foolish
		<i>յիմար կոյուկեր</i>	virgins

Vocabulary:

<i>առաջին</i>	first	<i>ծեր</i>	old
<i>վերջին</i>	last	<i>երիտասարդ</i>	young
<i>արագ</i>	fast	<i>լեկազի</i>	intelligent
<i>շանդաղ</i>	slow	<i>անխելք</i>	stupid
<i>կեղի</i>	bitter	<i>կանոնաւոր</i>	regular
<i>սևուշ</i>	sweet	<i>անկանոն</i>	irregular
<i>բարի</i>	good	<i>ոգուր</i>	cold
<i>չար</i>	bad	<i>տաք</i>	hot
<i>հաստ</i>	thick	<i>սխալ</i>	sad
<i>բարակ</i>	thin	<i>ուրախ</i>	glad
<i>ոքելի</i>	ugly	<i>արքայ</i>	poor

<i>արգուր</i>	pretty	<i>չարտառ</i>	rich
<i>արտառ</i>	dirty	<i>կրջանիկ</i>	happy
<i>մաքուր</i>	clean	<i>բժբախտ</i>	unhappy
<i>չեղկայ</i>	present	<i>դիւրիմ</i>	easy
<i>բացակայ</i>	absent	<i>դժուար</i>	difficult
<i>ուղիղ</i>	correct	<i>արու</i>	male
<i>սխալ</i>	wrong	<i>կգ</i>	female
<i>պարզ</i>	simple	<i>բաց</i>	open
<i>բարդ</i>	complicated	<i>դոց</i>	closed
<i>կարելի</i>	possible	<i>յնան</i>	similar
<i>անկարելի</i>	impossible	<i>տարբեր</i>	different
<i>չոր</i>	dry	<i>ուղջ</i>	alive
<i>թաց</i>	wet	<i>մեռած</i>	dead
<i>բարձր</i>	high	<i>խառտուն</i>	wise
<i>ցած</i>	low	<i>խժար</i>	foolish
<i>զոհ</i>	satisfied	<i>կարճ</i>	short
<i>զոհան</i>	dissatisfied	<i>երկար</i>	long
<i>թեթիւ</i>	light	<i>սուսուրի</i>	bachelor
<i>ծանր</i>	heavy	<i>սուսուցած</i>	married

Comparatives:

To form the comparative degree of an adjective:

a. In case of **superiority** the adverb *աւելի* (more) is placed before the adjective, and the noun which is being compared is put in the ablative:

Արամ Գրիգորովն աւելի խելացի է - Aram is more intelligent than Krikor

or, instead of putting the noun compared in the ablative, it is put in the accusative case and preceded by *քան*,

Արամ աւելի խելացի է քան Գրիգորը (accus.)

Նուարը եր քոյրովն (abl.) *աւելի սիրուն է*

or *Նուարը աւելի սիրուն է քան եր քոյրը* (accus.)

Nevart is prettier than her sister.

b. In case of **inferiority**, the adverb *նուազ* (less) is used with the ablative, or *քան* with the accusative:

Գրիգորը նուազ խելացի է Արամովն (abl.)
Գրիգորը նուազ խելացի է քան Արամը (accus.)

Krikor is less intelligent than Aram.

c. In case of **equality**, the adverbs, *չափ*, *այնչափ*, *այնքան*, *նորնչափ*, *նորնքան* . . . are used:

Գրիգորը Արամին (dative) *չափ խելացի է*
or *Գրիգորը նոյնչափ* (as) *խելացի է որքան* (as) *Արամը*;
Krikor is as intelligent as Aram.

The superlative degree of an adjective is obtained by the word *ամէնէն*, the prefix *ամեն* . . . or the suffix . . . *արդն*:-

ամէնէն բարձր շէնքը The highest building
ամենաբարձր շէնքը
բարձրագոյն շէնքը

2. Demonstrative Adjectives:

The Demonstrative Adjectives are: *այս*, this; *այդ*, that; *այն*, that.

They are used with plural nouns also, and in that case mean: these, those.

There is a distinction between *այդ* and *այն*; *այդ* (that) indicates something nearer to the speaker; *այն* (that) farther away.

Examples

այս գիրքը this book *այդ մարդը* that man
այս գիրքերը these books *այդ մարդերը* those men

Note that the definite article is used with the noun; we do not say *այս գիրք*, but *այս գիրքը*, *այս տղաները*:

The demonstrative adjectives are invariable, but the nouns with which they are used may be declined:

Այդ պատկերը գեղեցիկ է That picture is beautiful.
Այդ ձեւերն գոյնեղը գեղեցիկ է The colors of that painting are beautiful.

Այս կինը մայրն է այդ տղային
This woman is the mother of that boy.

Այդ խնձորները հասուն են
Those apples are ripe.

Բայց այն գեղեկերը խաղ են
But those peaches are unripe.

Այս գրքնով կը գրեմ
I write with this pen.

Այդ տուներն էկան
They came from those houses.

Այս տղան իր եղբայրն աւելի փոքր է
This boy is smaller than his brother.

Այդ շէնքը աւելի բարձր է քան այս տունը
That building is higher than this house.

Այս գիրքն աւելի շահեկան է այդ գիրքը
That book is more interesting than this book.

Այս նկարը ամենից գրաւիչն է
This painting is the most attractive.

Այդ գրամը ամենաթանկազինն է
That coin is the most precious.

Այս նաւը նոյնքան մեծ է որքան այդ նաւը
This boat is as big as that boat.

Ամենափոքրը եւ ամենամեծը
The smallest and the greatest.

Թագաւորները ամենացոյր էին
The kings were almighty.

3. Numeral Adjectives:

a. Cardinal Numeral Adjectives are:

զերո	0	ո.թսուն	80
մէկ	1	ինըսուն	90
երկու	2	հարիւր	100
երեք	3	հարիւրէկ	101
չորս	4	երկու հարիւր	200
հինգ	5	երեք հարիւր	300
վեց	6	հարիւր	1,000
եօթը	7	հարիւրէկ	1,001
ութը	8	երկու հարիւր	2,000
ինը	9	երեք հարիւր	3,000

տասը 10
տասնմէկ 11
տասներկու 12
տասնեք 13
տասնչորս 14
տասնհինգ 15
տասնեւեց 16
տասնեւտը 17
տասնեւթը 18
տասնելնը 19
քսան 20
քսանմէկ 21
քսան 30
քառասուն 40
լիսն 50
վաթսուն 60
եօթասուն 70

տասը հարիւր 10,000
քսան հարիւր 20,000
հարիւր հարիւր 100,000
մէկ միլիոն 1,000,000

Note: One hundred and one thousand are not rendered by

մէկ հարիւր, մէկ հարիւր,

but simply by հարիւր,

հարիւր.

Thus:

հարիւր քիւրք ունիմ.

I have one hundred books.

հարիւր հարիւր ունիմ.

I have one hundred dollars.

հարիւր ունիմ.

I have one thousand dollars.

Numerals precede the nouns and remain invariable whereas their nouns may be in different cases. They are declined, however, when used as nouns.

The noun after a cardinal number remains in the singular if used in a general sense; it is put in plural if used in a definite sense:

Հինգ տուն
Five house (s)

Աստիք են չինգ տունները
These are the five houses.

Ճամբորդութեանը վեց օր կը տեւէ
The trip lasts six day (s).

Յիսուն ուղարկ վճարեցի
I paid fifty dollar (s).

b. The Ordinal Numbers are:

առաջին	first
երկրորդ	second
երրորդ	third
չորրորդ	fourth
հինգերորդ	fifth

After **fifth**, the suffix *երորդ* is affixed to the cardinal number to obtain the ordinal:

<i>վեցերորդ</i>	sixth	<i>ասանեւչորսերորդ</i>	fourteenth
<i>հօթերորդ</i>	seventh	<i>քսաներորդ</i>	twentieth
<i>ութերորդ</i>	eighth	<i>մտաներորդ</i>	fiftieth
<i>իններորդ</i>	ninth	<i>վաթսաներկուերորդ</i>	sixty-second
<i>ասաներորդ</i>	tenth	<i>չարբուերորդ</i>	hundredth
<i>ասանեւ՛՛վեցերորդ</i>	eleventh	<i>չարբուերորդ</i>	thousandth
<i>ասաներկուերորդ</i>	twelfth	<i>երեքսուարերորդ</i>	three thousandth
<i>ասաներեքերորդ</i>	thirteenth		

If the number is compound, the suffix *երորդ* is affixed to the last number:

Չարբու հօթանասուն եւ վեցերորդ one hundred seventy-sixth
չորս չարբու վաթսուն եւ մէկերորդ four hundred sixty-first

In reading common fractions, the nominator is read as a cardinal number, and the denominator as an ordinal: 5/8 is read: *հինգ ութերորդ*, 1/2 - *մէկ երկրորդ*; 2/15 - *երկու ասան եւ չինգերորդ*:

c. Distributive Numerals

These show how many are indicated for each of the nouns they qualify. They are formed, with the exception of one and two by affixing the particle *ական* to the cardinal number.

երեքական three each *ասանական* ten each
չորսական four each *չարբուական* one hundred each

In the case of one and two, besides *մէկական* (one each), the numbers *մէկ* and *երկու* are repeated: *մէկ մէկ*, *երկու երկու*, *երկերկու* and *երկու-քական* are used to mean one each, two each.

Example: *չինգական խնձոր տուինք* - we gave five apples each.

Exercise

Այս դասարանին մէջ քսան There are twenty pupil(s) in this
աշակերտ կայ: classroom.

Հինգ տօլար եւ քսան սննթ I have five dollar(s) and twenty cent(s).

Այս տունին գինը քսան չարքար The price of this house is twenty thousand dollar(s).

Յունիսը սարդին վեցերորդ June is the sixth month of the
ամիսն է: year.

Կարին առաջին է: He is the first of the class.
Տասնական տօլար ստացանք: We received ten dollars each.

Այս երեք ձիերուն գոյնը ճերմակ է: The color of these three horses is white.

Քսաներորդ գարը մեծ գիւտերուն գարն է: The twentieth century is the century of great inventions.

Քսաներորդ դարը երկու միջ The twentieth century is the cen-
դարաբազմեկուն դարն է: tury of the two great wars.

4. Possessive Adjectives:

These show to whom a thing belongs. They are:

<i>իմ</i>	my	<i>մեր</i>	our
<i>քու</i>	your	<i>ձեր</i>	your
<i>իր, տիր</i>	his, her, its	<i>իրենց</i>	their

The nouns following these adjectives take as endings the letters "i, y, h (r)" according to the person or persons to whom the thing belongs. These letters are called possessive articles. Thus:

my book	<i>իմ գիրքն</i>	our book	<i>մեր գիրքը</i>
your book	<i>քու գիրքի</i>	your book	<i>ձեր գիրքը</i>
his, her, its book	<i>իր, տիր գիրքը</i>	their book	<i>անոնց</i>
			<i>իրենց գիրքը</i>

Often the possessive adjectives themselves are omitted. Instead of saying *իմ գիրքս* we can say *գիրքս*, the letter "i" indicates to whom the thing belongs. If the noun ends with a vowel, of course instead of the letter *ը*, the letter *ի* is used: *իր ձի, մեր ձի, ձեր կառուի*:

If the noun is in the plural the same ending articles are used:

<i>իմ գիրքերն</i>	my books
<i>քու գիրքերն</i>	your books
<i>իր, անոր գիրքերն</i>	his, her books
<i>ձեր գիրքերն</i>	our books
<i>ձեր գիրքերն</i>	your books
<i>անոց, իրենց գիրքերն</i>	their books

Likewise, the adjectives in the three singular persons may be omitted since the endings clearly indicate to whom the things belong.

The nouns used with or without the possessive adjectives *իմ*, *քու*, *իր*, *անոր* preceding them are regularly declined as follows:

		Singular	
Nom. & Acc	<i>(իմ) գիրքս</i>	my book	
Gen. & Dat.	" <i>գիրքիս</i>	of, to my book	
Abl.	" <i>գիրքիս</i>	from my book	
Instr.	" <i>գիրքովս</i>	with my book	
Plural			
Nom. & Acc.	<i>(իմ) գիրքերս</i>	my books	
Gen. & Dat.	" <i>գիրքերսուս</i>	of, to my books	
Abl.	" <i>գիրքերիս</i>	from my books	
Instr.	" <i>գիրքերովս</i>	with my books	

In the same way are declined:

<i>(քու) գիրքդ</i>	<i>(քու) գիրքերդ</i>	we can say: <i>գիրքերդն</i>
<i>(իր) գիրքը</i>	<i>(իր, անոր) գիրքերը</i>	" " " <i>գիրքերդն</i>
" " "	<i>ձեր գիրքը,</i>	" " " <i>գիրքերդն</i>
" " "	<i>իրենց, անոց գիրքը,</i>	" " " <i>գիրքերդն</i>

For the plurals *ձեր*, *ձեր*, *իրենց*, *անոց*, if omitted, the following suffixes are affixed, for one syllable words:

Instead of saying: *ձեր գիրքը,* we can say: *գիրքերդն*

" " " *ձեր գիրքը,* " " " *գիրքերդն*

" " " *իրենց, անոց գիրքը,* " " " *գիրքերդն*

These are declined as follows:

(Singular and Plural are the same)

Nom. & Acc.	<i>գիրքերին</i>	<i>գիրքերիդ</i>	<i>գիրքերին</i>
Gen. & Dat.	<i>գիրքերնուս</i>	<i>գիրքերնուդ</i>	<i>գիրքերնուն</i>
Abl.	<i>գիրքերիս</i>	<i>գիրքերիդ</i>	<i>գիրքերին</i>
Instr.	<i>գիրքերովս</i>	<i>գիրքերովդ</i>	<i>գիրքերովին</i>

In the case of words with more than one syllable if the possessive adjectives *ձեր*, *ձեր*, *իրենց* are omitted, the noun is declined as follows:

		Singular		Plural	
Nom. & Acc.	<i>պարտեզին</i>	<i>պարտեզին</i>	<i>պարտեզներին</i>		
Gen. & Dat.	<i>պարտեզնուս</i>	<i>պարտեզնուդ</i>	<i>պարտեզներնուս</i>		
Abl.	<i>պարտեզիս</i>	<i>պարտեզիդ</i>	<i>պարտեզներիս</i>		
Instr.	<i>պարտեզովս</i>	<i>պարտեզովդ</i>	<i>պարտեզներովս</i>		

It is preferable to avoid using these suffixes especially in the plural cases as they are rather awkward. They are mentioned here so that the student may not be puzzled when he meets them.

Examples

or <i>Իմ ստան ընդարձակ է</i>	My house is large.
or <i>Քու սենյակը սղարձակ է</i>	Your room is small.
or <i>Իր հայրը ծեր է</i>	His, her father is not old
or <i>Սեր Բուչունը կ'իբրդ է</i>	Our bird sings.
or <i>Բուչունին կ'իբրդ է</i>	
or <i>Ձեր աղջիկը սլետի քսո՞ւ՛յ</i>	Will your daughter come?
or <i>Աղջիկիդ սլետի քսո՞ւ՛յ</i>	Did you learn your lesson?
or <i>Ձեր մայրը հո՞ւ է</i>	
or <i>Մայրդիդ հո՞ւ է</i>	Is your mother here?

Իր ո՛չ մէկ գիրքը (not ո՛չ մէկ եր գիրքը) Not one (of) his book (sing.).

Մեր բոլոր տաները ընդարձակ են All our houses are large.

Exercise (On all kinds of adjectives):

Մեծ տուն մը և գեղեցիկ պարտէզներ
A big house and a beautiful garden.

Մեծ տանին դուռը
The door of the big house.

Մեր մեծ տանին դուռը
The door of our big house.

Իմ գուռիս քանակին
The key (of) to my door.

Քու գուռիդ քանակին
The key (of) to your door.

Ձեր պարտէզը աւելի մեծ է
Your garden is bigger than our garden.

Մենց տանը աւելի փոքր է քան
Their house is smaller than our house.

Մեր տանը
Their house is smaller than our house.

Հարիւր ուսանող կայ այստեղ
There are one hundred students here.

Մայրս հրեշտակ մըն է
My mother is an angel.

Ձեր տղան (or աղանիդ) չեկաւ
Your son did not come.

Այս մարդը գուռաբէ է բայց այդ
This man is gay but that woman
կենց ախար է is sad.

Այս մարդերը երջանիկ են բայց
These men are happy but those
այդ կիները դժբախտ են women are unhappy.

Այս երջանիկ մարդիկը կ'աշխատեն
These happy men work and love
տնն եւ կը սիրեն իրենց
their family.
ընտանիքը

Ամբողջ քաղաքը
The entire city.

Հարիւրութասնեւութեորդը ուսուցիչ
The one hundred eighty-eighth
մէն մեք անկախութեան year of our Independence.

Այս բարձր, սափակ ու նեղ
This high, flat and narrow
շէնքը Միացեալ Ազգերու building is the home of the
տունն է United Nations.

Ստացայ իրենց այդ նամակը
I received their (that) letter two
երկու օր առաջ days ago.

Ամէն աղայ կը սիրէ խաղալ
Every boy likes to play.

Գարդնին բոլոր տղաքը կը սիրեն
խաղալ All the boys of the school like to play.

Ո՞ր երգերը կը սիրէք
Which songs do you like?

Ձեր երգերը կը սիրեմ
I like your songs.

Ձեռքերդ մաքուր-գ են
Are your hands clean?

Մենց ձեռքն ալ մաքուր են
Their hands also are clean.

Ամենահարուստ մարդը ամէնէն
The richest man is not the hap-
բըջանիկը չէ piest.

Թաճակ սղարտի մը պէս
Often he is unfortunate like a
ղժբախտ է poor man.

Ամէնն ախար երգերը ամէնէն
The saddest songs are the most
գեղեցիկ երգերն են beautiful songs.

Pronoun — ԳՅՐԱՆՈՒՆ

A pronoun takes the place of a noun. It can therefore like a noun be declined, have person, and number. It is a variable word.

I. Personal Pronouns:

	Singular		Plural
These are:	<i>ևս</i>	I (1st person)	<i>ձե՛նք</i> we
	<i>դու՛ն</i>	you (2nd person)	<i>դու՛րք</i> you
	<i>ան՛</i>	he, she, it (3rd person)	<i>ան՛ոնք</i> they

Ես, the pronoun of the **First person**, is declined as follows:

	Singular		Plural
Nom.	<i>ևս</i>	I	<i>ձե՛նք</i> we
Acc.	<i>դիս</i>	me	<i>ձեզ</i> us
Gen.	<i>մի՛ն</i>	of me, my	<i>ձեզի</i> of us, our
Dat.	<i>մի՛նի (մի՛ն)</i>	to me	<i>ձեզի</i> to us
Abl.	<i>մի՛նմէ</i>	from me	<i>ձեզմէ</i> from us
Instr.	<i>մի՛նմով</i>	by, with me	<i>ձեզմով</i> by, with us

Դու՛ն, the Second Person

	Singular		Plural
Nom.	<i>դու՛ն</i>	you	<i>դու՛րք</i> you
Acc.	<i>քիզ</i>	you	<i>ձեզ</i> you
Gen.	<i>քու</i>	of you, your	<i>ձեր</i> of you, your
Dat.	<i>քեզի</i>	to you	<i>ձեզի</i> to you
Abl.	<i>քեզմէ</i>	from you	<i>ձեզմէ</i> from you
Instr.	<i>քեզմով</i>	by, with you	<i>ձեզմով</i> by, with you

Ինք, ան, անիկա, the Third Person

	Singular		Plural
Nom.	<i>ինք</i>	<i>ան, անիկա</i>	he, she, it
Acc.	<i>դի՛նք</i>	<i>դա՛ն, գանիկա</i>	him, her, it
Gen.	<i>իր</i>	<i>ան՛ի, անիկայ</i>	of him, of her, his, her
Dat.	<i>իրնի</i>	<i>ան՛որ</i>	to him
Abl.	<i>իրմէ</i>	<i>անի՛ն</i>	from him, from her
Instr.	<i>իրմով</i>	<i>ան՛ով</i>	by, with him, her

<i>լքնք, անոնք</i>	they
<i>գրքնք, գանոնք</i>	them
<i>լքնից, անոնց</i>	of them, their
<i>լքնից, անոնից</i>	to them
<i>լքնիցմէ, անոնցմէ</i>	from them
<i>լքնիցմով, անոնցմով</i>	by, with them

The third person pronoun (singular and plural) stands for both masculine and feminine nouns, just as in English the third person plural "they" stands both for masculine and feminine nouns and it is from the sense of the sentence that we know to whom they refer. The personal pronoun is often omitted as subject of the verb, as we saw, "I came", *կույ* instead of *ևս կույ*.

It is used, however, for emphasis: *՞՞նք է կույ*, who came? The answer to this should be *ևս կույ*, not simply *կույ*. The *ևս* in this case, with an accent, means "It is I who came". Merely *կույ* would not convey that meaning.

Exercise

<i>Գրկարը ցաւ ինձի</i>	Krikor said to me.
<i>Ո՞վ ամուսնացրեց Գրիգը</i>	Who gave that book to you?
<i>Հայրս կը սիրէ զիս</i>	My father loves me.
<i>Իրմէ նամակ մը անի</i>	I received a letter from him.
<i>Տո՛ւր իրեն այս պատկերը</i>	Give him this picture.
<i>Չգրեցի ձեզի</i>	I did not write to you.
<i>Բայց անոնց գրեցի</i>	But I wrote to them.
<i>Անոնք կը խօսին, մենք մտկի կ'ընենք</i>	They speak, we listen.
<i>Այդ նամակը ձեզմէ եկաւ ինձի</i>	That letter came to me from you.
<i>Քեզմէ անի, քեզի ամուսնի</i>	I took from you, I gave to you.
<i>Գրիկ մը գնեցի, ձեզի ամուսնի գրիկի</i>	I bought a pen, I gave it to you yesterday.
<i>Կը սիրենք զիրենք, բայց մօտ չեն մեզի</i>	We love them but they are not near (to) us.
<i>Քեզմէ եկաւ, քեզի պիտի վերադառնամ</i>	I came from you, I shall return to you.
<i>Այդ աղջիկը սիրուն է.</i>	That girl is lovely.
<i>ան խելացի ալ է</i>	She is also intelligent.
<i>Այդ տղան խելացի է, բայց ան չար ալ է</i>	That boy is intelligent, but he is also bad.
<i>Ի՞նչ կը սպասէ ինձմէ իրմէ</i>	What do you expect from me or from him?
<i>Նամակիկը գրեցի՞ք, գրեցի՞ք</i>	Did you write the letters?
<i>զանոնք</i>	Did you send them?

Reciprocal (Փոխադարձ) and Reflexive (Անդամադարձ) Pronouns:

1. *Իրարը* (each other), and *մէկմէկ* (one another), which are also personal pronouns, are called **Reciprocal Pronouns**.
These are declined only in the singular as follows:

Nom.	None	None
Acc.	<i>իրար, զիրար</i>	each other
Gen. & Dat.	<i>իրարու</i>	of, to each other
Abl.	<i>իրարմէ</i>	from each other
Instr.	<i>իրարով</i>	with each other
Nom.	None	None
Acc.	<i>մէկմէկ</i>	one another
Gen. & Dat.	<i>մէկմէկու</i>	of, to one another
Abl.	<i>մէկմէկէ</i>	from one another
Instr.	<i>մէկմէկով</i>	with one another

Examples

<i>Իրար (զիրար) սիրել</i>	To love each other.
<i>Իրարու գրել</i>	To write to each other.
<i>Իրարէլ զանուրի</i>	To be separated from each other.
<i>Իրարով քաջալիրուի</i>	To be encouraged by each other.
<i>Մէկմէկ յարգել</i>	To respect one another.
<i>Մէկմէկու օրհնել</i>	To help (to) one another.

2. Personal pronouns by repeating themselves once as subject and then as object (direct or indirect as the verb may govern) form the **Reflexive Pronouns**:- The personal articles *u* for the first person, and *q* for the second person must be affixed:

	First Person	
Nom.	<i>ես ինքս</i>	I myself
Acc.	<i>ես զիս</i> or <i>ինքիս</i>	myself
Gen.	<i>ես իմ</i>	I . . . my
Dat.	<i>ես ինձի</i>	I . . . to me
Abl.	<i>ես ինձմէ</i> or <i>ինքսիսմէս</i>	I . . . from myself
Instr.	<i>ես ինձսով</i> or <i>ինքսիսովս</i>	I . . . by, with myself
	Singular	

	Plural
Nom.	None
Acc.	<i>Մենք մեզ</i> or <i>խնդրենքին</i>
Gen.	<i>Մենք մեր</i>
Dat.	<i>Մենք մերի</i>
Abl.	<i>Մենք մերից</i>
Instr.	<i>Մենք մերով</i>

Second Person

Singular

Nom.	None	
Acc.	<i>Դուն ինք</i>	you yourself
Gen.	<i>Դուն քեզ</i> or <i>խնդրեք</i>	you yourself
Dat.	<i>Դուն քու</i>	you . . . you
Abl.	<i>Դուն քեզի</i>	you to yourself
Instr.	<i>Դուն քեզից</i> or <i>խնդրով</i>	you from yourself
	<i>Դուն քեզով</i> or <i>խնդրովով</i>	you by, with yourself

Plural

Nom.	None	
Acc.	<i>Դուք ձեզ</i> or <i>խնդրենք</i>	you . . . yourselves
Gen.	<i>Դուք ձեր</i>	you . . . your
Dat.	<i>Դուք ձերի</i>	you . . . to yourselves
Abl.	<i>Դուք ձերից</i>	you . . . from yourselves
Instr.	<i>Դուք ձերով</i> or <i>խնդրովով</i>	you . . . by, with yourselves

Third Person

Singular

Nom.	None	
Acc.	<i>Ինք ինք</i>	him, her, it-self
Gen.	<i>Ինք իր</i>	his, her, its own
Dat.	<i>Ինք իրի</i>	he . . . to himself
Abl.	<i>Ինք իրից</i>	he . . . from himself
Instr.	<i>Ինք իրով</i>	he . . . by, with himself

	Plural
Nom.	None
Acc.	<i>Իրենք իրենք</i> or <i>խնդրենքին</i>
Gen.	<i>Իրենք իրենց</i>
Dat.	<i>Իրենք իրեց</i>
Abl.	<i>Իրենք իրեցից</i>
Instr.	<i>Իրենք իրենցով</i> or <i>խնդրովով</i>

Examples

<i>Ես ինքս գալիս եմ օտարեկցի</i>	I myself went and verified.
<i>Դուն քեզ մի՛ խաբար</i>	Do not deceive yourself.
<i>Ես ինձի կը խօսիմ երդեմի,</i>	Sometimes I speak to myself.
<i>Ինք իրենք իրենցով պատրաստ պահեցէ՛ք</i>	Keep yourselves prepared.
<i>Ես ինձմէ գո՛հ չեմ</i>	I am not satisfied (from) with myself.
<i>Իրենք իրենց աքաբբով կորս- սընցուցին</i>	They lost by their own deed.
<i>Առանց օգնուիլեան, մենք մեզմով չենք կրնար յաջողիլ այս ահագամ:</i>	Without help, we cannot succeed by ourselves this time.
<i>Ես ինձմով հպարտ չեմ</i>	I am not proud of (in Armenian with) myself.
<i>Ինք ինքնիկ (or գուրք ձեզ) մի՛ մոռնաք</i>	Do not forget yourselves.
<i>Դուն քեզ (or խնդրենք) կսու- ռավարէ՛</i>	Govern yourself.
<i>Մենք մեզ պետի պաշտպանենք քաջութեամբ</i>	We shall defend ourselves with courage.

2. Possessive Pronouns: *Ստացալանի Դերմունիներ*

The genitives of personal pronouns are made into possessive pronouns by affixing to them the *ս*, *դ*, *ի* or *ք* articles. The possessive pronouns are the following:

1st person	<i>խմ</i>	or	<i>խմիս</i>	mine
2nd "	<i>քուդդ</i>	or	<i>քուդդիդդ</i>	yours
3rd "	<i>իիդ</i>	or	<i>իիիդ</i>	his

Plural		
<i>միիդ</i>	or <i>միիիդ</i>	ours
<i>ձիիդ</i>	or <i>ձիիիդ</i>	yours
<i>իիիիդ</i>	(seldom <i>իիիիիիդ</i>)	theirs

The Possessive Pronouns are declined as follows:

Singular		Plural	
Nom. & Acc.	<i>խմ, խմիս</i>	<i>խմիսիս</i>	mine
Gen. & Dat.	<i>խմիսիս</i>	<i>խմիսիսուս</i>	of, to mine
Abl.	<i>խմիսիս</i>	<i>խմիսիսեդս</i>	from mine
Inst.	<i>խմիսովս</i>	<i>խմիսիսեղովս</i>	with mine

Singular		Plural	
Nom. & Acc.	<i>միիդ, միիիդ</i>	<i>միիիսիիդ</i>	ours
Gen. & Dat.	<i>միիիսիս</i>	<i>միիիսիսուս</i>	of, to ours
Abl.	<i>միիիսիս</i>	<i>միիիսիսեդս</i>	from ours
Inst.	<i>միիիսով</i>	<i>միիիսիսեղով</i>	by, with ours

Note that in Armenian the possessive pronouns have different forms for both singular and plural, while in English the same pronoun is used for both singular and plural. Thus:

Ձեր կառուած ձերովակ է, իմս (or խմիս) սեր է.
Your cat is white, mine is black.

Now in the plural:
Ձեր կառուածիդ ձերովակ են, իմսնս սեր են.
Your cats are white, mine are black. In English, mine is still used for the plural.

In the same way as *խմ* are declined:
Քուդդ or *քուդդիդդ* (Yours), *քուդդիս*, *քուդդիսեդդ*, *քուդդովդ*.
Ձիիդ or *ձիիիդ* (Yours), *ձիիիս*, *ձիիիսեդ*, *ձիիիսով*.
Իիիդ or *իիիիդ* (his), *իիիիս*, *իիիիսեդ*, *իիիիսով*.
Իիիիիդ or *իիիիիիդ* (theirs).

Examples

Իմ գիրքս քուդդիսեդդ աւելի իմ քիտաբըրքսաշարժ է
My book is more interesting than yours.
Ձեր պարտեղը մերինին մօտ է
Your garden is near (to) ours.
Իմ դասս դժուար է, ձերիդ դեղին է
My lesson is difficult, yours is easy.
Ո՛ր միայն իմ գրամս, իրինն ալ կորսնցրեց
Not only my money, he lost his also.
Աս իմ մտտես է, ո՞րք է իրիդ
This is my pencil, where is his?
Մեր կօշիկները նոր են, ի՞նչ-պէս են ձերինները
Our shoes are new, how are yours?
Եթէ գրիչ չունիք, խմիսովս գրիցէ՛ք
If you have no pen, write with mine.

3. Relative Pronouns:

The relative pronoun "who" or "which" is *որ* when its antecedent - the noun to which it refers - is singular, and *որով* when it is plural.
It is declined as follows:

Singular		
Nom.	<i>որ</i>	who, which
Acc.	<i>որը</i>	whom, which
Gen. & Dat.	<i>որա</i>	whose, of which, to whom, to which
Abl.	<i>որով</i>	from whom, from which
Instr.	<i>որով</i>	with whom, with which
Plural		
Nom.	<i>որովք</i>	who, which
Acc.	<i>որոք</i>	whom, which
Gen. & Dat.	<i>որոնց</i>	whose, of which, to whom, to which
Abl.	<i>որոնցով</i>	from whom, from which
Instr.	<i>որոնցով</i>	with whom, with which

The relative pronoun agrees with its antecedent in number and is put in the case desired according to the function it has in the relative clause:

Այր ծաղղը որ կ'երթայ

That man who goes.

Այր ծաղղից ցոյս կը տեսնէք

Those men whom you see.

Այր արջկենտրը որոնց անուն-
նիցը գիտէք

Those girls whose names you
know.

Դուն որ աշխատել կը սկսես...

You who like to work...

Often the singular is used, instead of the plural, in the nomina-
tive and accusative cases:

Դուք որ (instead of որոնց) Եւրոպա գտնիք, կը յիշէք ան-
շուշտ...

You, who went to Europe, remember of course...

Մեզք որ (instead of որոնց) ճամբարդել կը սկսիմք - գիտե՞ք
թէ...

We who like to travel, (we) know that...

Examples

Գրիչը գորք կը բռնիմք

The pen which I hold.

Տղան որ կը կարդայ

The boy who reads.

Այր տեղաբաղը որուն գոյնը
կանաչ է

That book the color of which is
green.

Սիրտը որտէ՛ք արիւն կը հոսի

The heart from which blood flows.

Մատակոնեքը որոնցմով կը գրենք

The pencils with which we write.

Կինը որուն գրիչը կարդալիք

The woman whose book you read.

Տղան որուն խաղալիք ժլո մտի

The boy to whom I gave a toy.

Այն անձը որուն մտիք ձեք
բռնի

The person to whom you gave
your vote (for whom you voted).

Դուք որ կը սկսէք կարդալ

You who like to read.

Ձեզ որ տեսնեք...

You whom we saw...

Ըսնիք ցոր կը տեսնէք, մերին է

The dog which you see is ours.

4. Demonstrative Pronouns: Զուգական Պերանունիկը

These are the same as the Demonstrative Adjectives except that
they do not accompany a noun but a verb. They are declined:

Singular

Nom. & Acc.	այս, ան, առիկա	this
Gen. & Dat.	այսի	of this, to this
Abl.	այսից	from this
Instr.	այսով	with this

Plural

Nom. & Acc.	այսք	these
Gen. & Dat.	այսից	of these, to these
Abl.	այսիցմէ	from these
Instr.	այսիցմով	with these

այսք, առնիք and այն, անիք are declined like այս.

Examples

Ձեք գրիչը լաւ է, անով

Your position is good, be satis-
fied with it.

Այս է մեր կարծիքը

This is our opinion.

Ձեք գո՞րծն է այդ

Is that your work?

Ձէք տեսած առիկա

I had not seen it.

Այս աղաքը կ'աշխատին, ան-
անցն է ապագան

These boys work, theirs is the
future.

Այդ է մեր որոշումը

That is our decision.

Այս աղայ հայրը առնից
հօրեղբայրն է

The father of these boys is the
uncle of those.

Ասի է աւելի մեծ է

It is bigger than this.

5. Indefinite Pronouns: Անորոշ Պերանունիկը

Most of the Indefinite Adjectives when used without nouns be-
come pronouns. They generally take the definite article (ը, ն) and
accompany verbs.

ամէնը, ամէնքը	all
ամէն մէկը, խլաղքանիւրքը	each one
մէկ քանիին	a few
ո՛չ մէկը, ո՛չ ոք	none, no one

տոյնը, միեւնորինը	the same
բոլորը	all
այսքանը, այսչափը	this much
ինչ	what
ինչ որ	which
մայրը	one
ուրիշ, ուրիշ մը	other, another
շատեր	many
քիչ մը	a little
քիչեր	few
մէկը եւ միւսը	the one and the other
ոչինչ	nothing
բան մը	something
ամէն բան	everything
ո՞վ	who?
ո՞վ որ	whoever

Most of the Indefinite Pronouns are declined according to the First Basic Declension. Exceptions: *ամէն մէկը, ո՛չ մէկը, ո՞ր մէկը, մայրը*, which are declined like: *ծով, ծովու: Ամէն մէկուն:*

Examples

<i>Մէկը կ'աշխատի, միւսը կը դիտէ</i>	The one works, the other watches.
<i>Մէկուն ատրին, միւսն արին</i>	They gave to one, they took from the other.
<i>Իւրաքանչիւրին մէկ սոցար տուին</i>	They gave one dollar to each.
<i>Ո՛չ ոք կ'ուզէ չիւանդանալ</i>	Nobody wants to get sick.
<i>Ո՞վ է այն մայրը որ պետք չունիք ապրիլ</i>	Who is the man who would not like to live?
<i>Ոչինչ այնքան կը սիրեմ որքան կարգալ</i>	I like nothing so much as to read.
<i>Քիչեր գիտնն ատողջութեան յարցը</i>	Few know the value of health.

Այս գլխարկներէն ո՞րը կը նախընտրէք
Այս չինք գիրքերէն ո՞րը կարացիք
Պաշտպանի՞ կրատունքը եւ յարգէ՞ ուրիշներունը
Ամէն մէկուն նստ մը տուի
Ամէն մէկէն նստ մը արի
Ի՞նչ գիտէք — ոչինչ գիտեմ
Ինչ որ ցանես զայն կը նսծես
Ուրիշի մի վստահիք գիւրքաւ
Այդ պտուղներէն ի՞նժի ալ քիչ մը տուր
Երեք մտախոս ունիմ, ո՞րքը կ'ուզէք
Ամէն ծառ այրմատ, ճիւղերը եւ շատ տերեւներ կ'ունենայ
Ամէնուն մէջէն այս մէկը ընտրեցի
Մարդ մէկտ յոյսով կ'ապրի
Ո՛չ ոքի նեղ խօսեցայ
Դուք ամէնուն նեղ խօսեցաք

Which of these hats do you prefer?
 Which of these five books did you read?
 Defend your right and respect that of others.
 I gave one to each.
 I took one from each.
 What do you know? I know nothing.
 That which you sow, that (is what) you reap.
 Do not trust (to) others easily.
 Give me also some of those fruits.
 I have three pencils, which one do you want?
 Every tree has root, branches and many leaves.
 I selected this one from among them all.
 One lives always with hope.
 I spoke with no one.
 You spoke with everybody.

II

Prepositions — ՆԱԽԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

In modern Armenian few are the prepositions which, as their name implies, precede the noun or pronoun which they govern; most of them follow the noun or pronoun and are therefore postpositions really. Prepositions and postpositions govern different cases.

1. Prepositions:

a. Dative case:

<i>տրանց</i>	without	<i>ըստի</i>	without water
<i>տրանց</i>	<i>ջարքի</i>	<i>տրանց</i>	<i>հագուստի</i>
<i>տրանց</i>	<i>խնժի</i>		without clothing
<i>փոխանակ</i>	instead of		without me
<i>փոխանակ գրամի</i>			instead of money
<i>փոխանակ գալու, գնաց</i>			instead of coming, he went

b. Accusative case:

<i>դէպի</i>	toward	<i>դէպի տուն</i>	toward home
<i>մինչեւ</i>	until, also	<i>մինչեւ երբեկուն</i>	until evening
	as far as	<i>մինչեւ կայաքան</i>	as far as the station
<i>կրք, կրքեւ</i>	as	<i>կրք նուէր</i>	as gift

b. Ablative case:

բացի except

բացի կիներէն except the women.
բացի թիւով ամէն մարդ նոն կը everybody was there except me.

2. Postpositions:

a. Genitive:

<i>տնջեւ</i>	in front of	<i>տունին տնջեւ</i>	in front of the house.
<i>ետեւ</i>	behind	<i>դուռին ետեւ</i>	behind the door.
<i>տակ</i>	under	<i>աթոռին տակ</i>	under the table.
<i>վրայ</i>	on	<i>ներսին վրայ</i>	on the table.
<i>մէջ</i>	in	<i>սենեակին մէջ</i>	in the room.
<i>մէջուր</i>	middle	<i>արահին մէջուրը</i>	in the middle of the room.
<i>միջեւ</i>	between	<i>կը եւ լս' միջեւ</i>	between him and me.
<i>ըստը</i>	around, about	<i>քաղաքին ըստը</i>	around the city.
<i>տեղ</i>	instead of	<i>կաթի տեղ ջուր</i>	instead of milk he gave water.
		<i>տունու</i>	
<i>դիմաց</i>	opposite, vis-a-vis	<i>Ձեք տունը մեր</i>	Your house is opposite our house
		<i>տան դիմաց է</i>	site our house
<i>մասին</i>	regarding, about	<i>Ձեր մասին լսո-</i>	He spoke about you.
		<i>ւեցաւ</i>	

b. Dative:

<i>համար</i>	for	<i>ինձի համար</i>	for me.
		<i>Յաղարթին համար</i>	for Hagop.
<i>հակառակ</i>	contrary, despite	<i>Իր խոստումին</i>	contrary to his promise.
		<i>հակառակ</i>	mise.
<i>հետ</i>	with	<i>Հօրը հետ</i>	with his father.
<i>համեմատ</i>		<i>Ձրոյցի մը</i>	according to a rumor.
<i>համաձայն</i>	according	<i>համեմատ</i>	
<i>հանդէպ</i>	toward	<i>Մեր խոստումին</i>	according to our promise.
		<i>համաձայն</i>	
		<i>Իր եղբոր հանդէպ</i>	toward his brother.

<i>նման, պէս</i>	like	<i>Իր մօտը նման վարդի մը պէս</i>	like his mother. like a rose.
<i>ճօռ</i>	near	<i>Գուռին ճօռ Այր մարդուն դէմ</i>	near the door. against that man.
c. Accusative:			
<i>Ի վեր</i>	up the	<i>Բլուրին Ի վեր</i>	up the hill.
<i>Ի վար</i>	down the	<i>Գետն Ի վար</i>	down the river.
d. Ablative:			
<i>ստաջ</i>	before	<i>Ճաշին ստաջ</i>	before dinner
<i>կար, յետոյ</i>	after	<i>Ճաշին կար</i>	after dinner
<i>վերջ</i>	after	<i>Սարսիկ մը վերջ</i>	one year later
<i>դուրս</i>	out	<i>Ստանին դուրս</i>	I went out of
<i>ներս</i>	into, inside of	<i>Կայ</i>	the house
<i>վեր</i>	up	<i>Սենտարին ներս</i>	I went into the room
<i>վար</i>	down	<i>Մտայ</i>	I ran up the stairs
<i>զառ</i>	beside, excepting	<i>Սանդուխտ վեր վարդի</i>	I jumped down from the wall
<i>սկսեալ</i>	beginning	<i>Կառնին վար</i>	I jumped down from the wall
<i>ի վեր</i>	since	<i>Գառնին սկսեալ</i>	beginning with to-morrow
<i>սարին</i>	this side	<i>Վարդին սկսեալ</i>	since last month
<i>անդին</i>	that side, beyond	<i>Ի վեր</i>	this side of the river
<i>Հեռու</i>	far	<i>Վարդին</i>	the other side of, beyond the wall
e. Instrumental:			
<i>Հանդերձ</i>	with	<i>Մարդերէ Հեռու</i>	far from men
		<i>Բարեկամներով</i>	together with friends
		<i>Հանդերձ</i>	with friends

Note: A few of these prepositions may be placed both before and after the noun:

Խմբիկը եղբորը or *եղբորը խմբիկը* Toward his brother
բարքաւտովք քրոջը or *քրոջը բարքաւտովք* Compared with his sister

Exercise: (On Prepositions)

Ձեր եղբայրին ստաջ կեղք Did you come before your brother?
Ո՛չ, եղբայրն էր կեղք No. I came after my brother.
Կարելի չէ սարսիկ ստանոց օդի It is not possible to live without air.
Փառքն զնայ փոխանակ զզոյց եղբայր He went to the theater instead of going to school.
Գէտի քաղաք գացին They went toward the city.
Մինչև վաղը պիտի սպաննիք We shall wait until tomorrow.
Մինչև առաւօտ չձնացայ I did not sleep until morning.
Միեւն զզոյց միասին քալեցինք We walked together as far as the school.
Հակառակ իբրանս՝ մեկնեցաւ Contrary to my advice, he left.
Բացի ձեր եղբայրն բոլոր բնկերներս հոս էն Except your brother all my companions are here.
Հակառակ ջանքերու ձախտեցայ In spite of my efforts I failed.
Եղբայրը բարկացած է քրոջը դէմ The brother is angry against his sister.
Սեղանին վրայ դիրքեր դրի I placed books on the table.
Գաւառ մը կայ մեր ստանին դիմաց There is a field opposite our house.
Պատ մը կայ պարտէկին շուրջ There is a wall around the garden.
Այս նիւթին մասին խօսեցայ I spoke about this subject.
Քաջ է եղբորը նման He is brave like his brother.
Խոնքան քաջ է որքան իր եղբայրը He is as brave as his brother.

Ձեք քոյրէն ետք եկաւ	He came after your sister.
Ձեզմէ առաջ հայերէն պիտի սորվիմ	I shall learn Armenian before you.
Կ'ուզէ՞ք խաղալ էնձի հետ	Do you want to play with me?
Գրիչ մը կ'ուզեմ եղբորս համար	I want a pen for my brother.
Լեզու կը սորվիմ խոսերու համար	I learn (a) language in order to speak.
Այս օրէն սկսեալ	Beginning with today.
Այս առաւտոն սկսեալ	Beginning with this morning.
Ամէն օր թերթ մը պիտի գրիմ	I shall send a newspaper every day.
Քաղաքէն տեղին դաշտ մը կայ	There is a field beyond the city.

12

Adverbs — ԱԴՎԵՐԲՆԵՐ

Adverbs are invariable words modifying verbs, adjectives or other adverbs:

չափ սիրելի to love much զիչ խօսիլ to speak little
 Adverbs may signify:

a. Place:

հս	here	հիքս	in, into, inside	ճօս	near
հն	there	դուքս	out, outside	վեր	up
որ	where	հեռու	far	դար	down

b. Quantity:

չափ	much	բաւական	enough
հաւաք	little	չորհարգանց	too much
զիչ	more	դրիթի	almost
աւելի	less	տնտեսայն	at least

c. Time:

կանուխ	early	հազիւ	hardly	միտիցամբ քնք միշտ	at most
հիմա	now	նախ	at first	որ առաւելի	at most
ուշ	late	երբեմն	sometimes		
այսօր	today	յետոյ	afterward		
երէկ	yesterday	երբ	when		

<i>վարը</i>	tomorrow	<i>սու այժմ</i>	for the time being
<i>միշտ</i>	always	<i>խանկարծ</i>	suddenly
<i>խաճախ</i>	often	<i>օրէ օր</i>	day by day
<i>ստեղծ</i>	formerly	<i>սակէ ետք</i>	hereafter
		<i>այսուհետեւ</i>	

d. Affirmation, denial, doubt:

<i>այո</i>	yes	<i>բնաւ, երբեք</i>	never
<i>ոչ</i>	no	<i>թերեւս</i>	perhaps
<i>ամենեւին</i>	not at all	<i>կրաւ</i>	truly
<i>անշուշտ</i>	of course	<i>արդարեւ</i>	in fact
<i>այսահողարար</i>	surely	<i>հաւանօրէն</i>	probably
		<i>զուրկ, ի զուրկ</i>	in vain

e. Manner:

<i>ինչպէս</i>	how	<i>դանդաղօրէն</i>	slowly
<i>մեծապէս</i>	greatly	<i>ընդհանրապէս</i>	generally
<i>այսպէս</i>	so, thus	<i>կամայ</i>	willingly
<i>արագօրէն</i>	quickly	<i>ակամայ</i>	unwillingly

Besides single words, there are adverbial locutions:

<i>սեղ սեղ</i>	here and there	<i>մէկիկ մէկիկ</i>	one by one
<i>քովէ քով</i>	side by side	<i>փոքն ի փոքն</i>	alternately
<i>մէկէն ի մէկ</i>	all at once	<i>մաս մաս</i>	in parts

Adverbs may be formed by affixing certain particles like: *սար, օրէն, ապէս, ուրիշ*, to nouns, adjectives and verbal roots:

Examples

<i>հարկաւոր</i>	in a fatherly manner, paternally
<i>հոնարեալ</i>	humbly
<i>անկեղծ</i>	sincerely
<i>յաւերժօրէն</i>	eternally
<i>վեհաճօրէն</i>	generously
<i>արդարաւոր</i>	nationally
<i>պարզապէս</i>	simply

<i>ընդհանուր</i>	generally
<i>մասնաւոր</i>	especially
<i>բոլորովին</i>	altogether
<i>հիշատակէն</i>	basically

Exercise

<i>Հոս եկէք</i>	Come here.
<i>Երբեք մի ստէք</i>	Never tell lies.
<i>Հարկ երևայ կարդալ</i>	He can hardly read.
<i>Թերեւս լսեցիք թէ հայերէն կը սովորիմ</i>	Perhaps you heard that I am learning Armenian.
<i>Եթէ կամաւ չեք ընթաց, բռնի կը ստանն թեզ</i>	If you do not go willingly they carry you by force.
<i>Ի՞նչպէս կ'ուզէք որ կարդամ</i>	How do you want me to read?
<i>Աւելի կամաց կարդա՛</i>	Read more slowly.
<i>Քիչ խօսիւ, շատ խորհիւ</i>	To speak little, to think much.
<i>Նախ դուրս ելան, յետոյ ներս եկան</i>	They first went out, then they came in.
<i>Տղաք անուշտ կը սիրեն իրենց ծնողք</i>	Children of course love their parents.
<i>Մեծապէս կը գնահատեմ</i>	I greatly appreciate.
<i>Պարտէս երախտապարտ եմ</i>	I am deeply grateful.
<i>Այս մարդը անուշտայն յետոյ սարքեան է</i>	This man is at least fifty years old.
<i>Մարդիկ ընդհանրապէս ետտէր են</i>	Men are generally selfish.
<i>Երբ ձմեռը գալ, դարձուցը կրնա՞յ շատ չետու ըլլալ</i>	When winter comes, can spring be far behind?

CONJUNCTIONS - ԵՐԱՊԱՐԻՆԻ

These are invariable words which join words, clauses and sentences. The principal ones are the following:

<i>ու, եւ</i>	and	<i>բայց</i>	but
<i>իսկ, ալ</i>	also	<i>այսինքն</i>	that is to say
<i>ալ իսկ</i>	but also	<i>թէեւ, թէպէտեւ</i>	though, although
<i>անգամ, նոյն խել</i>	even	<i>այնպէս որ</i>	so that

<i>lyad</i>	or	<i>dshaysh</i>	only
<i>lyad'ad... lyad'ad...</i>	either... or...	<i>dshaysh</i>	while
<i>n'ez... n'ez...</i>	neither... nor...	<i>uyayfashnyol' n'p</i>	provided
<i>sh'ez... sh'ez...</i>	both... and...	<i>n'ezsh'ez, n'eznyol'</i>	therefore
<i>gash'ez... wsh'eznyol' m'ezsh'ez</i>	the more... the more...		
<i>n'p</i>	that	<i>gash'ez n'p</i>	since
<i>h'ez</i>	if	<i>shaysh'ez</i>	for, because
<i>n'ez sh'ez... wsh'ez</i>	not that... but	<i>n'eznyol' sh'ez</i>	in order that
<i>n'eznyol'sh'ez, sh'eznyol' n'p</i>	because		
<i>n'eznyol'sh'ez... wsh'eznyol'sh'ez</i>	not because... but because		
<i>n'eznyol'sh'ez... wsh'eznyol' n'p</i>			
<i>n'ez dshaysh... wsh'eznyol'</i>	not only... but also		

Exercise

lyamash n. znyol' dshaysh
lyayaysh'ezsh'ez sh'
sh'eznyol' h. lyol' sh'eznyol' lyayaysh'ez
lyad'ad h'ez sh'eznyol', lyad'ad h'ez sh'ez
h'ez sh'eznyol'sh'ez n'p gash'eznyol' wsh'eznyol'
sh'ez' sh'eznyol' sh'eznyol', sh'ez' sh'eznyol'
h'eznyol'

You will learn provided you work.
 While you were coming I was going.
 I shall not go since you will not be there.
 Not only do I read but I also write.
 Not because they love the law but because they are afraid of the law.
 This book or that book I shall go because I promised.

<i>lyayaysh'eznyol' n'eznyol' sh'eznyol'</i>	Work in order that you learn.
<i>sh'eznyol' sh'eznyol' sh'eznyol' n'eznyol' sh'eznyol'</i>	I shall study until I learn, while you will be playing.
<i>sh'eznyol' sh'eznyol' sh'eznyol'</i>	If you go I also shall go with you.
<i>sh'eznyol' sh'eznyol' sh'eznyol'</i>	Especially as I also love our capital.
<i>sh'eznyol' sh'eznyol' sh'eznyol'</i>	Even I was surprised.
<i>sh'eznyol' sh'eznyol' sh'eznyol'</i>	Even my friends believed with difficulty.
<i>sh'eznyol' sh'eznyol' sh'eznyol'</i>	I shall go to bed because I am tired.
<i>sh'eznyol' sh'eznyol' sh'eznyol'</i>	I shall neither read nor write.
<i>sh'eznyol' sh'eznyol' sh'eznyol'</i>	But that is punishment not rest.
<i>sh'eznyol' sh'eznyol' sh'eznyol'</i>	"Even I regained my freedom with a sigh."— (Prisoner of Chillon-Bayron)

INTERJECTIONS - 2

These are invariable words expressing sudden feelings such as surprise, pain, regret, joy etc.

<i>sh'ez, w'ez</i>	oh! ah! express joy, yearning	<i>sh'eznyol'</i>	long live!
<i>w'ez, w'ez'</i>	express pain, regret	<i>sh'eznyol'</i>	bravo!
<i>sh'eznyol' woe!</i>		<i>sh'eznyol'</i>	what a pity!
<i>w'eznyol' woe!</i>	alas!	<i>sh'eznyol'</i>	malediction!

Examples

sh'eznyol' sh'eznyol' sh'eznyol' Oh! How sweet...
sh'eznyol' sh'eznyol' sh'eznyol' Pity, a thousand times pity!
sh'eznyol' sh'eznyol' sh'eznyol' Woe unto you, hypocrites!
sh'eznyol' sh'eznyol' sh'eznyol' Bravo, you spoke well!
sh'eznyol' sh'eznyol' sh'eznyol' Happy are you...

IDIOMS

խորհել, կտրել նկրթել ի՞նչ մտքովն To think, to speak about some one, something.

կամ Վիայն Ես ել ուրեւի to mean. Ի՞նչ ես ել կ'ուրեւի՞ք what do you mean? առիթով, առթիւ on the occasion of

պատճառով because of

Հաճեցի՞ք Please!

Եթէ կը Հաճեք if you please.

Կը Հաճե՞ք will you please?

Միւս կողմէ on the other hand.

Օրինակի Համար, զոր օրինակի, for example.

Մտքով տալ, to make a decision.

Տեղի ունիտալ to take place, տեղի տալ to yield

Հմտոյով, սիրով with pleasure.

Ծորհակալ եմ Thank you!

Գարծեր, Բնործեր Welcome! Nothing! Please!

Գարծը պիտի մտնէ I shall stay at the school.

Տո՛ւլը " " I shall stay at home.

Գարծը պիտի մտնէ I shall go (to) school. (The preposition is required in this instance.)

Տո՛ւլը " " I shall go (to) town.

Գարծը " " I shall go (to) London.

Կտառն էմ թէ I am sure that . . .

Լաւ ամեն անցնելի To have a fine time.

Մե՛ղք որ It is a pity that . . .

Այսինքն That is to say

Այնպէս է՞ I don't it so?

Ծառանց է որ It is a long time since . . .

Ռարբէ եմ (որ եկաք) I am glad that . . . (you came).

Կը ցարեմ որ (չկրցաք դառ) I am sorry that . . . (you could not come.)

Միջոցներ ձեռք աննել To take measures.

13

Derivative and Compound Words

Suppression and Permutation of Vowels

Formation of New Words With Old Ones

Words are of three kinds:

1. ROOTS, when they are in their simple form without any addition:

ազգ	nation	ձայն	voice	արժէք	value

2. DERIVED, when a particle is added to a Root, as prefix or suffix:

ազգ+այլն	= ազգային	national
ձայն+ալիս	= ձայնակալիս	vocal
արժ+անէք	= անարժէք	valueless, worthless
Հայ+ստան	= Հայաստան	Armenia

3. COMPOUND words, formed by the union of two or more words, giving rise to a new word having a new meaning:

ծով+կերք	= ծովկերք	seashore
մարտ+ա+նու	= մարտանու	battleship

In forming derivative or compound words, and in declensions and conjugations, vowels and diphthongs in the last syllables of words undergo certain changes: they may be dropped entirely or changed to a different vowel:

- a. The letters *h* and *n* are generally dropped entirely:
սիրտ (heart) *սրտազին* (heartiness). *գիրք* - *գրական* (literary)
գանձ (pity) *գեթակար* (charitable). *անու* - *անսխառ* (liar)
- b. The letter *հ* is changed to *կ*:
ուրբ - *ուրբեղի* (dear)
- c. The diphthong *hw* is changed to *k*:
խառն (book), *խառնագիր* (author)
- d. The diphthong *ny* is changed to *nl*:
լույս - *լուսաւոր* (luminous). *գոյն* - *գունաւոր* (colored)
- e. The diphthong *hl* is changed to *nl*:
պատիւ (honor). *պատուաւոր* (honorable)
- f. The diphthong *hwj* is changed to *կ*:
քրիստոնեայ (Christian, noun). *քրիստոնէական*
 (Christian, adj.)
- Հիւսյ* (Jew, noun). *Հիւական* (Jewish, adj.)

DERIVATIVE WORDS: *Մտնւծ բնութի*

1. Formed by Prefixes such as:

<i>ան, սոյ, սո, չ, դժ, ւժ. —</i>	give a negative meaning:		
<i>արժան</i>	worthy	<i>անարժան</i>	unworthy
<i>օրէնք</i>	law	<i>սոյօրէն</i>	unlawful
<i>գոյն</i>	color	<i>ւնգոյն</i>	pale, colorless
<i>գէտ</i> (<i>գիտնալ</i>)	know	<i>ւնգէտ</i>	ignorant
<i>բախտ</i>	luck	<i>դժբախտ</i>	unlucky, unfor- tunate, unhappy

<i>անդր</i> - beyond	<i>անդրաշխարհ</i>	the world beyond	
	<i>անդրշիրիմեան</i>	beyond the grave	
<i>գիրք</i> - idea of superiority			
<i>գիրքաբար</i>	superman	<i>գիրքաշահ</i>	suzerain
<i>ստոր</i> - under			
<i>ստորագծիչ</i>	underline	<i>ստորեկրիեայ</i>	underground

գիր again *գիրատանալ* to get back

2. Formed by Suffixes such as:

<i>սիրտ</i> , <i>օրէնք</i> .. these suffixes form adverbs:			
<i>խնայարժ</i>	humble	<i>խնայարժաբար</i>	humbly
<i>մեղմ</i>	mild	<i>մեղմօրէն</i>	mildly
<i>քաղնի</i>	delicate	<i>քաղնիօրէն</i>	delicately

ալի, ելի - form adjectives:

<i>ցաւալի</i>	painful	<i>սքանչեղի</i>	wonderful
<i>սքալի</i>	mournful	<i>հաշալի</i>	marvelous
<i>չնորձալի</i>	graceful	<i>հասեղի</i>	agreeable

նի, իլ, ուլ - these are diminutive suffixes.

<i>գետ</i>	river	<i>գետուլ</i>	small river, stream
<i>կառ</i>	boat	<i>կառուլ</i>	small, rowing boat

սկար - forms adjectives: *օգտակար, վնասակար* useful, harmful.
սկան, սլիկ: form adjectives with a meaning of belonging:

<i>ազգ</i>	nation	<i>ազգային</i>	national
<i>Հրեշտակ</i>	angel	<i>Հրեշտակային</i>	angelic
<i>Հայկական</i>	Armenian	<i>անդկական</i>	English
<i>ձայն</i>	voice	<i>ձայնակուն</i>	vocal
<i>հայր</i>	father	<i>հայրական</i>	fatherly

անց, անց - indicating place for:

<i>Հիւանդ</i>	sick	<i>Հիւանդանոց</i>	hospital
<i>զօրք</i>	soldier	<i>զօրանոց</i>	barracks

արէն, երէն - give the meaning of language.

<i>յունարէն</i>	Greek language	<i>Հայերէն</i>	Armenian
<i>չինարէն</i>	Chinese	<i>Ֆրանսիակերէն</i>	French
<i>անգլերէն</i>	English	<i>ռուսերէն</i>	Russian

տրան - idea of place

restaurant, dining-room	<i>ճաշարան</i>
restaurant, dining-room, <i>վառարան, լսարան</i>	

ագի	denoting origin	
Ամերիկացի (an)	American	Անգլիացի
Ֆրանսուցի	Frenchman	Ճապոնցի
Englishman		Japanese
սառք	forms adjectives and nouns	
փառք	glory	փառատրք
սառք	mourning	սգաւորք
վէրք	wound	վիրաւորք
բղէն	gives the meaning of made of:	
սոկի	gold	սոկեղէն
հոք	fire	հոքեղէն
արծաթ	silver	արծաթեղէն
բուրք	wool	բորբեղէն
հոն	added to name of fruit, gives the word for the tree:	
խնձոր, խնձորեկի	apple tree	
խոզ, թղեկի	fig tree	
նարնջ, նարնջեկի	orange tree	
սանձ, սանձեկի	pear tree	
համ	forms adjectives: արեւմտեամ, western	
սո	forms adjectives from nouns:	
ջուր	water	ջրոտ
նոս	watery	արմ
դիւր	dirt	արմոտ
դիւր	dirty	
նոս	forms feminine nouns:	
դերասան	actor	դերասանուհի
հայ	Armenian	հայուհի
սուրբ	saint	սրբուհի
սուրբ	woman saint	
սոս	forms adjectives:	
սոկի	mud	արմոտ
սոկի	muddy	արմոտ
սոկի	sandy	արմոտ
սոկի	form nouns denoting agents:	
սոկի	prey	սրբորք
սոկի	garden	սրբորք
սոկի	boat	սրբորք
սոկի	collect	սրբորք
սոկի	enchant	սրբորք

սրբիւն, սրբ, սրբ, սրբ, սրբ	form nouns denoting action or condition:
սրբիւն	goodness
սրբիւն	badness
սրբիւն	childhood
սրբիւն	gathering
սրբիւն	persecution
սրբիւն	construction
սրբիւն	forms adverbs:
սրբիւն	greatly
սրբիւն	evidently
սրբիւն	speciality
սրբիւն	altogether
սրբիւն	the whole nation in unison
սրբիւն	as a group
սրբիւն	gives the idea of togetherness

COMPOUND WORDS: ԲԱՐՔ ԲԱՐՔ

Compound words are formed by joining:

1. Noun to noun: սեղան + տուն = dining-room.
 2. Noun to a verbal root: կար (ք) + տ + վար (ել) = կարտավար = driver, coachman.
 3. Adjective to a noun: թանկ + արժէք = precious.
 4. Preposition or adverb to a noun: նոսր + տաշտ = an-technamber.
 5. Preposition or adverb to a verbal root: վեր + ելք = rise.
 6. Pronoun to a verbal root: ինքն + տ + շարժ = automobile.
- The joining of the words is made:
- a. simply by putting them next to each other:
 - ճով + եղբայր = seashore
 - կէս (նախ) + օր = կէսօր = noon

b. by joining the two words with the letter *w*
բարձր (high) + *աձայն* = *բարձրաձայն* aloud
մարտ (battle) + *աձայն* = *մարտաձայն* battleship

If the first word ends in the vowel *ի*, the letter *հ* is used as ad-joiner instead of *w*, and the vowel *ի* is dropped:

գինի (wine) + *հոտան* = *գինեհոտ* saloon
չոգի (steam) + *հոտ* = *չոգեհոտ* steamer

c. by joining them with the letters *և* or *ու*:

առևտուր = *առևտուր* trade (give and take)
աճ (fear) + *ուրախ* = *աճուրախ* terror

Exercise

A. Separate the following compound and derivative words:

- սպիտակ* - *սպիտակ* = golden age
- հիւրանոց* - *հիւրանոց* = guest room, inn
- գրասան* - *գրքագ* (թ) + *սան* = library
- գարեջուր* - *գարե* + *ջուր* = beer
- անչափ* - *ան* (prefix) + *չափ* = immeasurable
- անոցում* - *ան* + *ոցում* = useless
- ցեխոտ* - *ցեխ* + *ոտ* (suffix) = muddy
- դասարան* - *դաս* + *արան* = classroom
- կիսանկի* - *կես* + *անկի* = half naked
- կիսամուտ* - *կես* + *ամուտ* = demigod
- լայնութիւն* - *լայն* + *ութիւն* (suf.) = width
- անմահ* - *ան* (pref.) + *մահ* = immortal
- նկատուից* - *նկատ* + *ուից* = behavior
- արեւոտ* - *արեւ* + *ոտ* (suf.) = sunny
- ինքնաստան* - *ինքն* + *ստան* = pretentious
- եռանք* - *եռ* + *անք* = selfish
- կերպիւմ* - *կեր* + *պում* = drink
- յառաջաբան* - *յառաջ* + *բան* (word) = foreword, preface
- մեղրահամ* - *մեղր* + *համ* (taste) = tasting like honey
- մշտան* - *միշտ* + *ան* (հ) (to last) = everlasting
- զիւրաւան* - *զիւր* (easy) + *վան* (burn) = inflammable
- չաճար* - *չաճ* + *ար* (suf.) = profitable

B. Form compound words with the following words:

- գնի, վար (ել) - ղեկավար* helmsman, leader
- բազուկ, աթոռ - բազկաթոռ* armchair
- երկինք, կամար - երկնակամար* sky
- նախ, քայլ - նախաքայլ* preliminary step
- վերջ, րոյս - վերջարոյս* sunset
- երկիր, շարժ - երկրաշարժ* earthquake
- արեւ, հիւ - արեւելք* east
- արեւ, մուտք - արեւմուտք* west
- կտրք, խումբ - կտրախումբ* train
- տուն, տիկին - տանտիկին* housewife
- հայր, եղբայր - հօգեղբայր* uncle
- ծաղիկ, վունջ - ծաղիկեփունջ* bouquet of flowers
- լի, լուսին - լիլուսին* full moon
- բառ, ցանկ - բառացանկ* vocabulary
- շարժ, նկար - շարժանկար* movies

Infinitive, Participles, Verbs and Their Cases

INFINITIVE: ԱՆՏՐԵԻՑԹ

The infinitive of verbs may be used as a noun and therefore be declined and take an article. When declined, the infinitives of all three declensions *ել*, *իլ*, *ալ*, follow the pattern of *ծով*, *ծովու*, *ծովի*, *ծովով*: Thus: *սիրել* - *սիրելու*, *խոսել* - *խոսելու*, *կարգալ* - *կարգալու*:

Examples

Nominative:	<i>Կարգալը հաճոյլք է</i>	To read is pleasure.
	<i>Սիրելը երջանկու՛թիւն է</i>	To love is happiness.
Accusative:		
	<i>Կարգալը կը սիրեմ, գրելը ո՛չ այնքան</i>	I like to read, not so much to write.
Genitive:		
	<i>Նկարչու արտեսողը</i>	The art of painting (to paint).
	<i>Կարգալու վայելքը</i>	The enjoyment of reading (of to read).

Dative:

<i>Հանկալու համար</i>	In order to understand (for to understand).
<i>Փոխանակ խաղալու՝ ախարհի՛</i>	Work instead of playing (to play).

Abative:

<i>Խորհի՛ խոսելէ ստաջ</i>	Think before speaking!
<i>Ստելէ զգուշացի՛ր</i>	Keep away from lying (from to lie).

Instrumental:

<i>Ստածելով խոսել</i>	To speak (with) thinking.
<i>Սիրելով ազրիւ, սիրուելով մեռնիլ</i>	To live loving, to die being loved.

The past infinitive is formed by the participle of the verb and the infinitive of the auxiliary verb: *ըլլալ*...

<i>Սիրած ըլլալ</i>	to have loved
<i>Խոսած ըլլալ</i>	to have spoken

When declined, the participle remains unchanged, it is the auxiliary that is declined: *սիրած ըլլալով*, *խոսած ըլլալու համար*:

PARTICIPLES: ԲՆՅՈՒՆԵՆՆԱԹՅՈՒՆՆԵՐՆԵՐ

Participles function both as verbs and nouns. They can be declined and they take an article. There are three participles:

- Present: which ends with: *ող* - *սիրող* (loving)
- Past: which ends with: *ած*, *եր* - *սիրած*, *սիրեր* (loved)
- Future: which ends with: *լու*, *իլք* - *սիրելու*, *սիրելիք*

Participles ending in *եր* and *լու* are not used as nouns. They only form the compound tenses with the auxiliary verb *ըլլալ* as we saw previously: *սիրած եմ*, *սիրած էի*, *սիրած ալումիք ըլլած*, *սիրելու եմ*, etc.

The participles ending in *ող*, *ած*, *լու* and *իլք*, are also used as adjectives:

գործող միտք acting mind
 աւարտած գործ completed task
 եփելու ջուր water to be boiled
 կարդալիք գիրք book to be read

As nouns:

Աշխատողը կը յաջողի The working (man) succeeds.
 Պատի՛ւ աշխատողին Honor to the working (man).

Participles used adjectively imply a relative pronoun. Thus: *Եկող մարդը* (the coming man) means: the man **who** comes. *Իկած մարդը* means the "man who came." It is very common that instead of the relative pronoun, the participle form is used as follows:

Instead of saying:

Մարդը որ կուգայ հայրս է (the man who is coming is my father),

we can say: *Եկող մարդը հայրս է*:

Տունը գոր էս կը տեսնեմ մեծ է The house which I see is big.
 This can be rendered also without the relative pronoun (*գոր*) as follows:

Իմ տեսած տունն մեծ է:

It is apparent that this construction is obtained by putting the subject of the verb (*ես*, in this instance) in the genitive case *իմ*, and using the past participle of the verb, adding to the direct object the possessive article of the subject, *ս* in this case.

Likewise, instead of saying:

Տունը գոր դուն կը տեսնես մեծ է, we can say:

Քու տեսած տունդ մեծ է In the same way:

Ամոք տեսած տունդ մեծ է The house he sees is big (or he saw).

Ախր տեսած տունդ մեծ է The house we see is big (we saw).

Ձեր տեսած տունդ մեծ է The house you see is big (you saw).

Ամոնց տեսած տունդ մեծ է The house they see is big (or they saw).

Մոռնց տեսած տունդ մեծ էր The house they saw was big.

The noun in this construction can also be declined:

Քու տեսած տունիդ կուգամ I come from the house which you saw.

Ձեր տեսած տունին դուրսը The door of the house which you saw.

Մոռնց կարդացած գիրքին The name of the book which they read.
անունը

The Future Participles *լու* and *լիք* give a meaning of obligation in futurity.

լու is used to form compound tenses with the auxiliary *Էլլուլ*.—

Էրթացու եմ I must go

տեսնելու եմ I must see

տեսնուելու եմ I must be seen

յարգուելու էք You should be respected

դասը սովորելու ես You must learn your lesson

լիք is not used to form compound tenses it is used adjectively and also gives a meaning of obligation:

Փայտուելիք ջուր Water to be thrown away.

Տեսնելիք մարդս զեւս The man whom I must see has not yet come.

Իրթալիք տեղս հեռու է The place where I have to go is far.

VOCABULARY

<i>կառավարութիւն</i>	government	<i>ծովագլու</i>	admiral
<i>խորհրդարան</i>	parliament	<i>ձեղակոյց</i>	senate
<i>սահմանադրութիւն</i>	constitution	<i>ձեղակուտական</i>	senator
<i>օրէնք</i>	law	<i>հողատին</i>	territorial
<i>արդարութիւն</i>	justice	<i>անկախութիւն</i>	independence
<i>հաւասարութիւն</i>	equality	<i>վարչութիւն</i>	administration
<i>հանրապետութիւն</i>	republic	<i>տնայնորդ</i>	leader
<i>հանրապետական</i>	republican	<i>քաղաքականութիւն</i>	politics
<i>առնկալարութիւն</i>	democracy	<i>քաղաքական</i>	political
<i>առնկալար</i>	democrat		
<i>նախագահ</i>	president		

փոխ-նախագահ	vice-president	քաղաքապետ	mayor
հրեական	deputy, congressman	օրենսդիր	legislative
գահ՝ լիճ	cabinet	գործադիր	executive
նախարար	minister, secretary	դատարան	judicial
հշիմունք թիւն	authority	դատարան	court, tribunal
բանակ	army	ընտրութիւն	judge
նաւաւորներ	navy	քուլարիկ	lawyer
դոյախար	general	կուսակցութիւն	election
Exercise		կառավարիչ	to vote party
Մեր երկիրը հանրապետութիւն է	Our country is a republic.		governor
Մասնաձեռնարկութեանց անոր հիմնական օրէնքն է	The Constitution is its fundamental law.		
Ան կը կառավարուի օրէնքներով	It is governed by laws.		
Ճոշոխարդը կ'ընտրէ իր առաջնորդները	The people elects its leaders.		
Իր ընտրած երեսնականներն ու ձեռնարկատեանները օրէն-դիրներն են:	The deputies (congressmen) and the senators whom they elect are the legislators. (With past participle instead of relative pronoun).		
Երեսնականներն ու ձեռնարկատեանները գոյր ան կ'ընտրէ օրէնսդիրներն են:	Same as the preceding; different construction (with relative pronoun).		
Ճոշոխարդը օրէնքները յարգելու է	The people must respect the laws.		
Խոսողը (noun) Նախագահն է	The person who is speaking is the President.		
Խոսող (adj.) անձը Նախագահն է	The speaking person is the President.		

Ընտրուիլի կառավարիչը կու-
րդ անձ մը ըլլալու է
Յարգուած մէկու մը ընտրուիլը
թիւս հարաւորած է

The Governor to be elected must be a capable person.
The election ("the being elected," infin.) of a respected person is most probable.

Սխալից ծարրկարթիւն է, նեղից
սաւառածոյթիւն

To err is human, to forgive divine.

Verbs Requiring Dative Case

Certain transitive verbs which in English take the accusative case, require the dative in Armenian:

հաւատալ	believe	նեղիլ	pardon, forgive
խառնիլ	trust	խնայիլ	spare
նպաստել	favor, contribute	նախանձիլ	envy
օրնիլ	help	ձգտիլ	tend
պարտաւ	threaten	նայիլ	look
սպասել	wait	նմանիլ	resemble
հնարանդիլ	obey	համարիլ	approach
հրամայել	command	խաղիլ	conquer
հետեւել	follow	զրպակ	harm
հանդիպիլ	meet	ծառայել	serve
ցանկալ, տէն-	yearn	ունկնորդիլ	listen to
չալ		տիքանալ	become the owner of
պաշել	besiege, entreat	տիրիլ	rule, reign

Examples

Կը հաւատամ ձեզի I believe (to) you.
 Իր խօսքին հաւատացի I believed (to) his word.
 Հետեւցէ՛ք ինձի Follow (to) me.
 Պիտի սպասեմ քարկալիս I shall wait (to) for my friend.
 Ան սպանացի ինձի He threatened (to) me.
 Դարբ մը ծառայել To serve (to) a cause.
 Կեղքից՛ք ինձի Pardon (to) me.

Մի՛ յոտհանք կրակին
 Do not approach (to) the fire.
 Ծանր կը նախանձին ձեզի
 Many people envy (to) you.
 Երէկ ձեր եղբորը հանրակցեաց
 I met (to) your brother yesterday.
 Օգնէ՛ բնկերիդ
 Help (to) your friend.
 Վաստակեցայ կրէն եւ յուսա-
 I trusted him and I was not dis-
 փայր չեցայ
 appointed.
 Ալբողը կը վնասէ ատղջութեան
 Alcohol is harmful to health.
 Նախեց՛ի ք սա ծարարն
 Look (to) at this man.
 Անաստուհեամբ կը յարթենք
 We overcome (to) difficulties by
 դժուարութեանց
 work.
 Հաճոյքով ուկնորեցիք իր
 I listened with pleasure to his dis-
 ուղեորնին
 course.

Adjectives Requiring Dative

These denote nearness, likeness, fitness:

նման	like	պարտաւոր	ready
յարմար	fit	հաւասար	equal
վնասակար	harmful	կարող	able
օգտակար	useful	հասնելի	agreeable
սիրելի	dear	կարօտ	needy
արժանի	worthy	ծարաւի	thirsty

Examples

Մեկնեալ պատրաստ եմ
 I am ready to leave.
 Պատիւներու արժանի էք
 You are worthy (to) of honors.
 Մտխոտող վնասակար է ձեզի
 Tobacco is harmful to you.
 Այս քառակուսին հաստար
 This square is not equal to that
 չէ այդ միւսին
 other one.
 Այդ երգը հասնելի է ինձի
 That song is agreeable to me.
 Այդ դերասանները սիրելի են
 Those actors are dear to us.
 Այս տունը բնակութեան
 This house is not fit (to) for re-
 յարմար չէ
 sidence.
 Ընտանի կենդանիները մեզի
 The domestic animals are useful
 օգտակար են
 to us.
 Այս տղան իր հօրը նման է
 This boy is like his father.

Verbs Requiring Ablative Case

վախնալ	to fear	հրաժարել	renounce,
զրկել	to deprive	զրուշանալ	resign
զախելի	escape	զգուշանալ	to be careful
ստաւաղիլ	suffer	զգուշիլ	to be disgusted
դադրելի	cease	ձանձրանալ	to be bored
խնդրել	ask, request	զանխիլ, սղծարալ	to loathe
բարկանալ	consist of	ոտարբերել	differ

Adjectives Requiring Ablative Case

զուրկ	deprived of	զժգուն	dissatisfied
զան	aside from	զերծ	free from
ոտարբեր	different	սպաս	free from
զոհ	contented	հեռու	far

Verbs Requiring Instrumental Case

զբաղիլ	} to be occupied	հպարտանալ	to be proud
զբաղալիլ		զպարծեանալ	to boast (with)
զբաղանալ	} with . . .	բարականալ	to be satis-
զբաղանալ		զբաղանալ	fied with . . .

Adjectives Requiring Instrumental Case

հարստ	rich	լի, կոցոն	full
ճոխ	poor	հպարտ	proud

Exercise

Մի՛ վախնաք իրմէ
 Don't be afraid (from) of him.
 կրակէ վախշիլ
 To escape from fire.
 Մի՛նէ դարդեցայ
 I ceased (from) smoking.
 Պնդրեցի ձեզմէ
 I requested (from) you.
 Այդ գիրքը երեք մասէ կը
 That book consists of (from)
 բաղկանայ
 three parts.
 Զգուշացայ այս գործէն
 I got tired (from) of this job.
 Զանձրացայ սպասելի
 I was bored (from) by waiting.
 կը տարբերեմ իրմէ
 I differ from him.

Մեր վիճակն Գո՛ճ էնք

We are satisfied with our condition.

Ինձմէ Կար ո՛չ ոք կար

There was no one beside (from) me.

Գո՛ճ էք ձեր սունկն

Are you satisfied (from) with your house.

Մեր սանոց Տնու չէ դպրոցն

Our house is not far from the school.

Ոչ ոք Գե՛րճ է թերութիւններէ

No one is free (from) of shortcomings.

Այս սենեակը քաղի է լոյսէ

This room is deprived (from) of light.

Այս տղան սարքեր է եր

This boy is different from his brother.

Ի՞նչ գործով կը զբաղիք

What is your business? (literally: With what business are you occupied?)

Ես կը բարեպաշտմամբ այս շաբո՛ղ

I am satisfied with this much.

Մի՛ն պարծնեաց ձեր ունեցածով
Հպարտացէ՛ք ձեր բարեկամին
յարջարու՛թիւնով

Don't boast of what you have. Take pride (with) in your friend's success.

Բնիկ էրկիկը ճիւղ է հովիտով, ու
համաւայրագարուք ծայրոց-
մով

Our country is rich in mines and also (with) in men with talent.

Մեր ծովը լեցուն է ձուկով

Our sea is full of fish.

Ռճին ծնողք հպարտ է իր աշխատակերպ
գետնիք քարտկիւնով

All parents are proud of their diligent children.

Գե՛րճ էմ իրով

I am dissatisfied with (from) him.

IDIOMS

Նոր ընել բանի մը համար
պարծնեաց բանի մը համար
Նրանով մէկտ. մը վրայ
բարեկամով մէկտ. մը դէմ
խնդար մէկտ. մը վրայ

Իր գործին նայիլ to mind one's business
Հակն աւելի excessive, excessively
ա՛լ կը բաւէ that's enough!

պարսպ խօրք nonsense
Հանձնը պարտաւելի to please
համարն ընթացիլ on the way
ողջ առողջ հասնիլ to arrive safely

Թիւ թիւիլ arm in arm
համարս էլլիլ to start
ձեր կարծիքն էմ I am of your opinion
կտոր կտոր ընելիլ to tear to pieces

շաբաթէ մը in a week
ամիսէ մը in a month
օրէ մը in a day
զիտմամբ on purpose

շաղի անցնել, չաղապանցիլ to exaggerate
չարժեք it is not worth while
բերել սուլ to order to be brought

կախում ունենալ բանի մը to depend on something
մէկտ. մը, բանի մը սիրոյն for the sake of someone, something
սա նուազն at least
սա առաւելն at most

ոքոչ է թէ it is clear that
յայտնի է թէ it is evident that
կարդը ձերն է it is your turn
կարդը մերն է it is our turn

կարդը խմս է it is my turn
կարդը անոնցն է it is their turn
ձեռք սեղմել to shake hands
բարի սխորժակով good appetite

բարի ճամբորդութիւն bon voyage! Pleasant trip!
Ներեցէ՛ք, խնդրեմք Pardon me!
սարքարկի կարգալ to challenge

ժամը անդամս իր once every hour
օրը անդամս իր once a day
երեք ժամը անդամս իր every three hours
այս դեղանալը երկու ժամը take this pill every
անդամս իր անհր two hours
Ի՞նչ օգուտ what is the use!
Ի՞նչ փոյժ what does it matter!

The Armenian Sentence

The sentence in its simplest form consists of a subject, attribute or direct object and a verb:

Հայրը (subject) *բարի* (attribute) *է* (verb).
Հայրը (subject) *ողան* (direct object) *իլը սիրէ* (verb).

In these two sentences the three elements are reduced to their simplest expression. Each one of them may consist of several words. For instance, the subject of the first sentence might have been:

«Այս սրբուհի, սիրուն սրուն հայրը բարի է».
 The attribute also might have been: «*չսխալանց բարի ու նորի անին շատ քաջ*» է:

Likewise, the verb may consist of a group of words - several verbs with modifying adverbs - but whether they be one word or consist of a group of words, the sentence essentially consists of three parts, and the customary order in which they are arranged is: subject, attribute, verb. In the English sentence the verb comes before the attribute; in Armenian it generally comes last.

However, the Armenian sentence is less rigid. In English there is only one way of saying: "I want to ask you something," and this is it. The equivalent in Armenian: (*Ես*) *բան իր ձեռքի հարցնել կուզեմ*, may also be rendered as:

Ձեզի բանի մը կ'ուզեմ հարցնել
 Բան մը ձեզի կ'ուզեմ հարցնել
 Բան մը կ'ուզեմ հարցնել ձեզի
 Բան մը ձեզի հարցնել կ'ուզեմ
 Կ'ուզեմ ձեզի բանի մը հարցնել
 Կ'ուզեմ բանի մը հարցնել ձեզի

and all of these would be acceptable and correct. However, in changing around the usual order of words care should be taken not to give way to nonsense:

«Մարդը դիմացը կը կարդայ» (The man reads the book) could not be changed around to read:

«Գիրքը մարդը կը կարդայ» The book would be reading the man, which would be absurd!

The subject of a sentence may be:

1. a noun: Ձիւնը ձեռնակ է;
 2. an adjective used as a noun: Զարդարը միշտ շին պարտուհիք;
 3. a pronoun: Դուք շատ կ'աշխատեք;
 4. An infinitive: Կարգարը վաղից մին է;
- If there is more than one subject the verb is put in the third person plural: Գրքերը եւ Սարգիս մխաթնի Կլավի
- If the verb has subjects of different persons, it is put in the person which has priority over the other. The first person (I, we) has priority over the second (you) and the third persons (he, they); and the second person has priority over the third:

Դուն եւ ես կը սիրենք պարել You and I (we) love to dance.
 Ես եւ քոյրացիս վարը պիտի My brother and I (we) shall leave
 սիրենք tomorrow.

Դուք ու ձեզի կը նախընտրենք You and we (we) prefer to work.
 աշխատել

Մենք եւ անոնք միասին We and they (we) went together
 գնացին

In each of the above sentences there is among the subjects a pronoun of first person, therefore the verb is put in the first person plural.

Դուն ու Գրքերը միասին չէք
 բարձր You and Krikor (you) do not play
 միասին together.
 Դուք ու անոնք ազգակառն- You and they (you) are rela-
 սիր էք tives.
 The second person (դուն, դուք) having priority over the third
 - in these two sentences Krikor and "they" - the verb is put in the
 second person plural.

Vocabulary

Հերոս	hero	անոռանալի	unforgettable
Հոգե	mighty	բնդդիլի	to revolt
Հանալ	to try	ազգակառն	the whole nation
ախրանալ	to become the lord, the owner of	հակառակ	in spite of
Չղթել	to destroy,	գերազանցել	heroically
կրօնք	wipe out	կարել	to fight
կրակապաշտ- տութիւն	religion	աճեղ	awesome
բանի	five worship	բանակ	army
անդի ունենալ	forcibly	պատմական	historic
ընկեր	to take place	Գաղատամարտ	battle
պատկարաբ	companion	պարտուհի	to be defeated
կորուհի	to be lost	խիղճ	conscience
համոզուհի	to be convinced	ազատութիւն	liberty
պատել	to separate	դատ	cause
անդի տալ	to yield	կարեհալ	to be able to
զոհել	to sacrifice	անդի ինչ	everything
համոզել	to convince	կորուհի	to lose
կրք	to be convinced	վերջապէս	at last
կրք	never	մնալ	to remain
կրքաբարձր- տութիւն	gratitude	սուրբատար	lion-hearted
հայրենիք	fatherland	ախրանալ	champion
		նահատակ	martyr

TO THE STUDENT

As a conclusion to the preceding chapters we shall give here a few pages of prose which you should be able to translate into English. You will find in them the application of the rules which you learned. If there are any words which you have not already met, you will find their meaning in the vocabulary at the end of this book.

We shall translate together the first of these pieces as an example. You can then do the same with the others by yourself and be convinced that you are on the way to mastering the language.

You should make it a habit to read daily an Armenian newspaper, or a book, to enrich your vocabulary and to see in actual operation the rules you learned.

Do not hesitate to speak for fear of making mistakes. Speak with your parents, your friends, and preferably, if possible, with people who know Armenian well. Constant practice in listening, speaking and reading is the secret of acquiring a language.

Վ Ա Ր Ր Ա Ն Մ Ա Մ Ի Կ Ո Ն Ե Ա Ն

Վարդան Մամիկոնեան հայերուն ազգային հերոսն է: Հին-գեորդը դարուն՝ Յազդեքտ, Պարսկիներու հզօր թագաւորը, ջանաց տիրանալ ո՛չ միայն հայերու երկիրին՝ Հայաստանին, այլ նաեւ անոնց հողին: Ան ուզեց ջնջել զբնասողութիւնը հայերու աշխարհէն, եւ քունի անոր տեղը դնել Պարսկիներու կրօնը՝ կրակապաշտութիւնը:

Հայերը ընդզգեցան ազգովին: Վարդանի տառջնորդութեամբ, հայտարար իրենց վերջը թիւին, անոնք դիպաղտօրէն կտուեցան Պարսկիներու ասեղ բանակին դէմ: Աւարաբի պատմական ճակատարուն էր ալ, որ տեղի ունեցաւ: ԳՅԱին: Վարդան եւ իր ընկերները — Վարդանանք — ինկան պատերազմի դաշտին վրայ, հայերը պարտուեցան, բայց խիզճի արատաւեան զարմորուն համար գոհած էին ամէն ինչ, չկորսուեցաւ: Պարսկիները համարուեցան վերջապէս թէ երբեք պիտի չկարենան հայերը դառնել իրենց հաւատաւորներ: Հայերը մնացին իրենց հողին ու երախտապատութեամբ կը յիշեն միշտ քաջ Վարդանը եւ իր ընկերները, իրբաւ հայրենիքի պաշտպանութեամբ կրօններ, եւ զբնասողութեան ախոյեան՝ անտառնալի նահապետները:

Translation (Sentence by sentence).

1. Vartan Mamigonian is the national hero of the Armenians.
 (հայերուն - of the Armenians; genitive, plural, of հայ, ազգային - national; adjective formed with the noun ազգ and the suffix յին.)
2. In the fifth century, Yazdegerd, the powerful king of the Persians, tried to be lord of not only the country of the Armenians but also of their soul.
 (չինգերորդ - fifth; ordinal adjective formed by the cardinal չինգ and the suffix երորդ.
 (դարուն - of the century; genit. of դար, declined like ծով - ծովու.
 (ջանաց - he tried; Indicative Perfect of ջանալ, conjugated like կորցալ, third conjugation.
 (տիրանալ - to be lord, owner of; takes the dative, therefore երկիրին):
 (ո՛չ միայն... այլ նաեւ - not only... but also; noted in the Chapter on Conjunctions.
3. He wanted to wipe out Christianity from the world of the Armenians and put by force in its place the religion of the Persians: fire worship.
 (ուզեց - he wanted; perfect of ուզել, verb, first conjugation.
 (ջնջել - to wipe out, first conjug. takes the ablative; hence, աշխարհէն:
 (անոր տեղը դնել - to put in its place.
4. The entire Armenian nation revolted. Under the leadership of Vartan, in spite of their small number, they fought heroically against the mighty army of the Persians.
 (ազգովին - the entire nation; adverb formed with the noun ազգ and the suffix ովին:
 (ընդզգեցան - revolted, indic. perfect of ընդզգել, verb of the second conjugation.

(*տառփորդու թիսմբ* - with the leadership; instrum. case of *տառփորդութիւն*:
(դէմ - against; postposition; takes dative; hence, *բանալիս դէմ*:

5. That was the historic battle of Avarayr which took place in 451.
(տեղի ունեցաւ - took place; perf. of *ունենալ*:

6. Vartan and his companions - Vartanank - fell on the field of war, the Armenians were defeated but the cause of the liberty of conscience, for which they had sacrificed everything, was not lost.
(ինկան - (they) fell; perfect of the irreg. verb *խնայ*, in plural because the subject is in plural.
(որուն համար - for which; *որուն* dative of *որ* which is in the dative with *համար*.
գոհած էին - had sacrificed; compound past perfect of *գոհել*:

7. The Persians were convinced at last that they would never be able to separate the Armenians from their faith and yielded.
(պետի չկարենան - future present of *չկարենալ* negative of verb *կարենալ*:
(գտածել - separate; takes the ablative case; hence, *հասարակ*:
(տեղի տուին - yielded; indic. perfect of irreg. verb *տալ*:

8. The Armenians remained the masters of their soul and always remembered with gratitude the Brave Vartan and his companions, as lion-hearted heroes, protectors of their fatherland, and unforgettable martyrs, champions of Christianity.
(տէր - lord, master, owner; takes the genitive: *հոգիին*:
(եղանարարութեամբ - with gratitude; instrum. case of *եղանարարութիւն*:
(տրիճատկար - lion-hearted; compound noun formed with *տրիճ* and *սկար*:

ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒԱՍԿՈՐԴԻԶ

Պատկանելի անձնատրութիւն մը որ հայ ազգին ճակատագրին վրայ ամենախոր ազդեցութիւն գործած է: Թարչոս եւ Բարեբոճէոս արաքեալներով Հայաստան բերուած քրիստոնէութեանը, իրենով վերջնականացուցանելու հաստատուեցաւ հայոց աշխարհին մէջ երբորդ գալուին: Ինք եղած է հայ էկեղեցիին հիմնադիրն ու առաջին կազմակերպիչը: Իր տեսիլքով «աշխարհի լոյսը» հայոց մէջ փայլեցաւ մշտնջենապէս: Հայոց թագաւորը Տրդատ, Հռովմէ մէջ մեծցած ու կրթուած, կտապաշտ մըն էր, քրիստոնեայ կոյտեր նախատրուելու շարժանքով ու մղեանքով, որ գարնի եկաւ իրճատարած, եւ կտապեալ գործակից մը եղաւ Գրիգորի այնուհետեւ:

Գրիգոր եկաւ Քրիստոսի արաքեալ մը: Ան չընկեաւ Հայաստանի գանձազան գաւառները, ջնջեց հեթանոսութիւնը, քանզեց կառուանները, շինեց էկեղեցիներ, որոնց կարեւորագործին է ինչկաճնայ կաթողիկէն, որ կը մնայ անկէ ի վեր հայոց հոգեւոր միութեան կերպոնը եւ անենայն հայոց հայրապետութեան անկողնը: Ան պատրաստեց կղերականներ, հիմնեց դպրոցներ, հասցուց աշակերտներ որոնք կապ պահեցին Արեւմուտքի իրաւաւոր կեդրոններուն հետ, եւ Հայաստան մնաց քրիստոնեայ քաղաքակրթութեան եւ Արեւմուտքի մշակութիւն նուիրուած անդրուելիօրէն:

Գրիգոր կը շնորհեցաւ Լուսաւորիչ ու եղաւ հայոց ազգային սուրբը: Ան անցած է նաեւ Քրիստոսի սինեթրական էկեղեցեացին սուրբերու զատը ու կը յարգուի օտար քրիստոնեայ էկեղեցիներէն ալ հաւատարարէս:

Ուրիշ հսկայ մը հանձարեղ, որուն ազդեցութիւնն ալ հայ ազգին ճակատագրին վրայ եղած է խոր ու անջնջելի, մշտանուօրէն բարեբար ճեւեհանքներով: Ան հնարեց մեր այբուբենը, մեր գիրերը, 406 թուականին: Իր շնորհիւ հայ լեզուն ունեցաւ տեւականացման ամուրց հիմ եւ քննադրոյն գրականութիւն:

Սուրբ Մեսրոպ ծնած էր Տարօնի Հացեկաց գիւղին մէջ 333-ին ու վախճանած՝ 440ին: Իր մարմինը թաղուած է Օշականի մէջ, եւ իր դամբարանը հայոց համար եղած է անվերջ ներշնչումի սրբավայր մը:

Իրբեւ զարգացած եւ լեզուաբէտ աշխարհական, ան նախ պաշտօնավարեց արքունիքին մէջ, բայց յետոյ նուիրուեցաւ եկեղեցիին ու վարդապետ ձեռնադրուեցաւ: Ան ցարով տեսաւ թէ եկեղեցիներու մէջ Աստուածաշունչը հաւերէն չէր կարգացուեր, այլ յունորէն կամ ասորերէն ու կը թարգմանուէր հայերէնի: Զգաց հայ գիրերը ունենալու անհրաժեշտութիւնը, եւ Սուրբ Սահակ իմաստուն կաթողիկոսին եւ Վրամշապուհ բարի թագաւորին քաջախելութեամբ, ան հնարեց մեր լեզուին յատուկ գիրերը:

Սուրբ Մեսրոպ ու Սահակ հայրապետ, բարձրաթիւ աշակերտներով, անմիջապէս ձեռնարկեցին Սուրբ Գիրքին թարգմանութեան, որ իր վերջնական ձեւին մէջ, կոչուեցաւ «Քաղաքահին թարգմանութեանց», իր լեզուին դեղեցկութեան եւ թարգմանութեան հարազատութեան համար:

Այդ ուսեայ, կրօնատար հայրերուն անմահ հոյլը ստեղծեց մեր գաղական գրականութեան Ոսկեդարը:

Սուրբ Մեսրոպ՝ ո՛չ միայն հայ գիրի մշակներուն, այլ նաեւ բովանդակ ազգին պաշտելի սուրբն է, բոլոր գարեբու հայոց կեանքին խառնուած անմահօրէն:

Եղական գէմք մըն է նաեւ Սովոյն Խորենացի, որուն հանգէպ երախտիքի անսահման պարագ մը ունին իր ազգակիցները: Նպատը զոր ան բերած է մեր գրականութեան անդին է: Ան մեր առաջին պատմագիրն է: Այդ պատճառով ան կոչուած է «պատմագիր», մեր պատմագրաններուն հայրը: Ան ջանացած է գրել հայոց պատմութիւնը, մեր ցեղին ծագումէն մինչեւ Տրդ դարը, իր օրերը:

Խորենացին Սուրբ Մեսրոպի կրտսեր աշակերտներէն էր: Ան գիտէր յունարէն եւ ասորերէն, իր ուսումը առած ԲԱՄԻՍՈՎ Արեւածաղբիոյ, Պոլսոյ եւ Եգիպտոյ մէջ, ու հմուտ էր իր ժամանակին գիտութեանց: Ան բաւ պատրաստուած գիտնական մըն էր երբ ձեռնարկեց իր «Հայոց Պատմութիւնը» գրելու: Արդիական պատմագիրի մը պէս ան գիմեց բոլոր կարելի աղբիւրներուն անգեկութիւն հաւաքելու: Իր գիրքը լեցուն է սակայն անվարեղ եղբուրթաններով, սուսայելներով, ժողովրդական բանաստեղծութեան թանկազէն պատարակներով, որոնք առանց իր այս երկն կարուած պիտի բլբլային առ յաւէտ: Պատմութիւն եւ բանաստեղծութիւն մեծ հրապարակ երարու կը խառնուին իր մեղի ընծացած այս գանձարանին մէջ:

Այս պատճառով ան կոչուած է նաեւ «Բերթողահայր», մեր բանաստեղծներուն հայրը:

Իր «Հայոց Պատմութիւնը» ազգային հարաբուրթիւն եւ գիտակցութիւն արթնցուց իր օրերու հայերուն հոգիներուն մէջ: Ան շարունակած է հայրենասիրական նոյն զգացումները արթնցնել բոլոր գարեբու հայոց մէջ, որոնք անոր մէջ կը գտնեն իրենց նախահայրերուն քաջարժեքութեան ու առաջնութեան քործերը:

CONVERSATIONAL: *հասկանալի*

ԵՍՏՈՓԱՆԱՐՔ — LET US GET ACQUAINTED

<i>Ի՞նչ է ձեր անունը</i>	What is your name?
<i>Անունս Գրիգոր է</i>	My name is Grigor.
<i>Ի՞նչ է ձեր ճակատանը</i>	What is your family name?
<i>Մականունս Մասիսեան է</i>	My family name is Massisian.
<i>Ո՞ր կը բնակիք</i>	Where do you live?
<i>Նիւ Եորք կը բնակիմ</i>	I live in New York.
<i>Ե՞րբ եկաք Նիւ Եորք</i>	When did you come to New York?
<i>Տասը տարի առաջ</i>	Ten years ago.
<i>Ամերիկեան քաղաքացի՞ էք</i>	Are you an American citizen?
<i>Այո՛, չորս տարի է լինոք</i>	Yes, for five years.
<i>Ամուսնացա՞ծ էք</i>	Are you married?
<i>Ոչ, ամուսնացած չեմ, ամուսնի հմ: Իսկ դ՞ուրք</i>	No, I am not married, I am a bachelor. And you?
<i>Այո՛, ամուսնացած եմ</i>	Yes, I am married.
<i>Չառակներ ունի՞ք</i>	Have you any children?
<i>Այո՛, երկու զարակ ունիմ, ժանչ մը եւ աղջիկ մը, քարոց կից-</i> <i>Թան</i>	Yes, I have two children: a boy and a girl, they go to school.
<i>Տունի՞ մը մէջ կը բնակիք</i>	Do you live in a house?
<i>Ոչ, յարկաբաժնի մը մէջ</i>	No, in an apartment.
<i>Թանի՞ սենեակ ունիք</i>	How many rooms have you?

<i>Վեց սենեակ ունինք, չորսանոց մը երկու ննջարանեակ, խոհանոց մը, եւ լոգարան մը</i>	We have five rooms: a parlor, two bedrooms, one kitchen and a bathroom.
<i>Շատ բարեկամներ ունի՞ք</i>	Have you many friends?
<i>Այո, շատ բարեկամներ ունինք, որոնք կ'աղեկեն մեզի</i>	Yes, we have many friends who visit us.
<i>Յաճախ Թատրոն կ'երթա՞ք</i>	Do you often go to the theater?
<i>Երբեմն, նաեւ շաբաթանկարաններու ծրած շուրջիս կը սիրէ՞ք</i>	Sometimes, also to the movies.
<i>Զարգացանք. յաճախ նուազա- չանդաններու կ'երթանք</i>	Do you like music?
<i>Ի՞նչ տեսակ նուազ կը սիրէք</i>	Very much. We often go to concerts.
<i>Դասական երաժշտութիւն</i>	What kind of music do you like?
<i>Ձեր զաւակներն ալ ձեզի չե՞ն կորզան</i>	Do your children also come with you?
<i>Ոչ, շատ սրտով են կը սիրէ՞ք կարգալ</i>	No, they are too small.
<i>Պատ շատ, միշտ կը կարդանք</i>	Do you like to read?
<i>Շատ գիրք ունի՞ք ստույգ</i>	Exceedingly, we read all the time!
<i>Երկու չաքաղէ աւելի, քայլ Մա- սիսեանցանին ալ երբեմն գրեւ կ'առնենք</i>	Have you many books at home?
<i>Ի՞նչ կը կարդաք</i>	More than two thousand but we also borrow from the library.
<i>Նախ առաւօտեան եւ երեկոյեան թերթ մը, եւ յետոյ գիրքեր</i>	What do you read?
<i>Ի՞նչ տեսակ գիրքեր</i>	First a morning and an evening paper, and then books.
<i>Պատերազմային, գիտական, գիրքեր</i>	What kind of books?
<i>Մատուցանի մամլոյ քանի՞քն կ'ըլ-</i> <i>լէք</i>	Novels, poetry, plays, and scientific books.
<i>Քոչանք քայլս եօթիս մամլոյ քանի՞քն կը նախաճաշէք</i>	At what time do you get up in the morning?
	Generally at seven o'clock.
	At what time do you breakfast?

Ժամը ութին
Ի՞նչ կ'ուտէք

At eight o'clock.
What do you eat?

Պտուղի չիւթ, չսուկիթ, խաւր-
կած չայ, կարպ եւ սուրճ

Fruit juice, eggs, toasted bread,
butter and coffee.

Ի՞նչ է ձեր գրադրութիւնը, բժիշկ
էք, փաստաբան, գրագէտ,

What is your occupation? Are
you a physician, a lawyer, a
writer, a journalist?

Մտերու

I am a merchant.

Վաճառական մըն եմ

At what time do you go to work?

Ժամը քանի՞ին գործի կ'երթաք

At nine and return at six.

Ինչին եւ վեցին կը վերադառնամ

At what time do you dine?

Ժամը քանի՞ին կը ճաշէք

At seven o'clock.

Ժամը եօթին

Do you take a drink before
dinner?

Ճաշէ ստալը ըմպելի մը կ'առ-
նջք

Do you smoke?

Ոչ սովորաբար

Not habitually.

Կը ծխէ՞ք

Never! That is a harmful and
costly habit.

Երբեք, վնասակար եւ ծախսաւից
սովորութիւն մըն է

Generally we stay at home, we
converse, we read, we watch
television or listen to good
records.

Ընդհանրապէս առժող կը մնանք,
կը խօսակցինք, կը կարդանք,
ստատիկատիփեր կը դիտենք
կամ լսու ձայնագրանկներ կ'ուն-
կեցինք

Do you go visiting?

Այո, եւ յաճախ բարեկամներ կը
չարկրենք

Yes, and we often invite friends.

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ, ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆ - MEETING, VISITING

Բարի լոյս, Պարոն, Տիկին...
Ի՞նչպէս էք

Good morning, Sir, Madam, how
are you?

Օտար լաւ, շնորհակալ եմ

I am very well, thank you.

Ինչպէ՞ս է օդը այսօր

How is the weather today?

Օտար է, պիտի ձիւնէ: Երէկ ան-
ձրեկեց, խոնար եւ անհասճոյ
էք

It is cold, it will snow. Yesterday
it rained, it was damp and
disagreeable.

Օդը ի՞նչպէս է այս քաղաքին
մէջ ընդհանրապէս

How is the weather in this city
generally?

Ընդհանրապէս մեղմ էւ չա-
ճելի է

Generally it is mild and agree-
able.

Այսօր ցուրտ է, պիտի ուզէի՞ք
կրակին ձոռ նստիլ

Today it is cold, would you like
to sit near the fire?

Ոչ, բայց ուրախութեամբ գա-
ւաթ մը թէյ պիտի ստնչի

No, but I would gladly take a
cup of tea.

Կաթով թէյ լեմոնով

With milk or lemon?

Քիչ մը կաթ եւ լեմոն

A little milk and lemon.

Ինչպէ՞ս է ձեր տիկինը

How is your wife?

Շնորհակալ եմ, լաւ է

Thank you she is well.

Այսօր ի՞նչ ըրիք

What did you do today?

Կարգ մը բաներ գնեցի. Ծնունդը
ձոռ է

I bought certain things; Christ-
mas is near.

Ի՞նչ գնեցի՞ք

What did you buy?

Տարբերուն չամար նուէրներ,
պատկերապարզ զէրքեր, խա-
ղախօններ, պուպիկներ եւ
կրկնապատկեր կառախուժք մը:

I bought presents for the child-
ren: illustrated books, toys,
dolls, and an electric train.

Իսկ այսօր ամուսինիս չամար
կցնոց մը, հովանոց մը, զոյք
մը ձեռնոց եւ երկու զէրք
գնեցի:

Yes, today I bought for my hus-
band a scarf, an umbrella, a
pair of gloves and two books.

Ի՞նչպէս եկաք, ձեր կառ-
քով

How did you come? With your
car?

Ոչ, մեր կառքը գիւղը թողու-
ցինք, հանրակառքով եկայ:

No, we left our car in the coun-
try, I came by bus.

Արդարեւ գոնար է կարգ պա-
ճիլ քաղաքը. տեղ չկայ գնի-
լու:

It is, indeed, difficult to keep
a car in the city, there is no
parking space.

Պէտք է որ շուտով մեկնեմ, ժամը քանի՞ է.

Հինգ ու կեսն է

Ժամացոյցներ առաջ կ'երթայ

Ո՛չ, ո՛չ առաջ, ո՛չ ետ կ'երթայ, ճիշդ է

Այս ամառ պետք ճամբորդէ՞ք

Այո, Եւրոպա երթալ ժամադիր եմք

Ո՞ր երկրները պետք այցելէք

Նախ Ֆրանսա, ուր ախա մ'ը պետք մ'ամ, յետոյ մինչեւ Հայաստան, որ կ'ուրեմ հայերէն հարկնայ ու խօսիլ կարելի էր:

Շողեա՞՞ր՞դ պետք երթաք թէ օդանւարով

Շողեաւք հաճեի՞ք է բայց օդանւարով պետք ճամբորդեմ, աւելի արագ է եւ ծովախառն երթուլայ եմ:

Գործի՞՞ ճամբորդութիւն մըն է թէ՛ հաճոյցի

Երկուքն ալ Ձեր անցադիրը առա՞ծ էք

Այո, եւ արդէն տեղս ալ ապահոված եմ օդանւարին վրայ

Պանդո՞ղ մ'ը պետք մնաք թէ ոչ այգապաններու քով

Պանդո՞ղը կը ծախքընտրեմ, մարդ աւելի ազատ կը զգաս

Բարեկամներ ո՞նի՞ք այնտեղ

Ո՛չ, մարդ չիմ հանչաւք

I must leave soon, what time is it?

It is half past five.

Is your watch fast?

No, it is neither fast nor slow: it is exact.

Will you travel this summer?

Yes, we intend to go to Europe.

Which countries will you visit?

First, France where I shall stay a month, then as far as Armenia, where I wish to be able to understand and speak Armenian.

Will you go by boat or by airplane?

The boat is agreeable but I shall travel by airplane. It is more rapid and I get sea-sick.

Is it a business or pleasure trip?

Both.

Have you obtained your passport?

Yes, and I have already reserved my place on the plane.

Will you live in a hotel or with relatives?

I prefer the hotel, one feels freer.

Have you any friends there?
No, I know no one.

Այս առաջին անգամն է որ Եւրոպա կ'երթաք

Ո՛չ, երկրորդ անգամն է

Բարե՞ ճամբորդութիւն: Երբ որ ճամանակ ունենաք բացիկ մ'ը գրկեցէք ինձի:

Ուրախութեամբ

Ե՞րբ մեզ տեսել պետք քաք գարձեալ: Ձեր այցելութիւնը շատ կարճ եղաւ:

Հիմա կարող ձերն է մեզ տեսել գալու. հաճոյցով կը սպասեմք. միտ՛ք բարով:

Երթաք բարով: Յարգանքներս ձեր տիկնիկին:

Is this the first time that you are going to Europe?

No, it is the second time.

Bon voyage! Whenever you have time send me a post-card.

Gladly.

When will you come to see us again? Your visit was too short.

It is now your turn to come to see us; we look forward to it with pleasure. Goodbye!

Goodbye! My regards to your wife.

ՍՄՐՈՒՅԻՆ, ԳԻՏԻՉ, ՍՄՐԱՆ, ԿՈՒՆՏՐԵ

Ամառը ո՞ւր կ'անցընէք. ծովափի՞ վրէ՞քը թէ ոչ լեռը:

Սովորաբար լեռը

Պանդո՞ղ մ'ը կ'երթաք

Ո՛չ, հեղաւի մ'ը ունինք, գաշտաբուն մէջ, խառն մ'ը ստորաւը:

Պարկը մ'ը ունի՞ք

Այո, կինս շատ կը սիրէ ծաղիկներ մշակել

Ի՞նչ տեսաւ ծաղիկներ ունիք

Ունինք վարդեր, յեղաներ, մարգարտածաղիկներ եւ գարնանի՛ մակհշակներ:

Where do you spend the summer, at the seashore or in the mountain?

Ordinarily in the mountain.

Do you go to a hotel?

No, we have a cottage, in the fields, at the foot of a mountain.

Have you a garden?

Yes, my wife likes to cultivate flowers very much.

What kind of flowers have you?

We have roses, lilacs, daisies, and in the spring violets.

Բանջարանոց մըն ալ ունի՞ք

Have you also a vegetable garden?

Այո, պզտիկ մը. Լոլիկ, վարունից, հազար, Թարմ լուբիս եւ ստեղզիան կը հասցնենք:

Yes, a small one; we grow tomatoes, cucumbers, lettuce, spring beans and carrots.

Շատ արեւ ունի՞ք

Have you much sunlight?

Մինչեւ ժամը տասնհինգի. շատ ծառեր ունինք տունին շուրջը:

Until eleven o'clock, we have many trees around the cottage.

Ձեր տնակը զով բլլալու է մաքրեքուն:

Your cottage must be cooling during the hot days.

Այո, շատ հասնիկ է սրովհետեւ ծառերը զով կը պահեն տունը

Yes, it is very agreeable because the trees keep the house cool.

Ո՞րն է ամենէն տաք ամիսը

Which is the hottest month?

Յուլիս ամիսը, կարծեմ

The month of July, I think.

Ե՞րբ գիւրդ կ'երթաք

When do you go to the country? At the beginning of June.

Մինչեւ Ե՞րբ հոն կը մնաք

Until when do you stay there?

Մինչեւ Սեպտեմբերի վերջը Ընդհանրապէս

Until the end of September generally.

Ամառը չէ՞ք աշխատիր

Don't you work during the summer?

Այո, կ'աշխատեմ, բայց քաղաքը կը մնամ: Շաբաթավերջերուն գիւրդ կ'երթամ:

Yes, I do, but I stay in the city. I go to the country for the week-ends.

Արձակուրդ չէ՞ք առնիր

Don't you take a vacation?

Այո, տասնհինգ օր միայն

Yes, only fifteen days.

Փիւղը գեղեցիկ է, չէ՞

The country is beautiful, isn't it?

Հրաշալի, ճանաչող պարտը որ ամենէն պարտը կընանին է

Splendid, especially in autumn which is the most beautiful season in my opinion.

Ըստ իս:

I prefer the spring when all is born again. I also like the

Ես գարունը կը նախընտրեմ երբ ամէն ինչ վերստին կը ծնի: Ձմեռն ալ կը սիրեմ իր մաքրախաղերուն համար

winter for its sports.

Ինչի՞ք մեզ տեսնել դիւրը յաջորդ

Come and see us in the country

ամառ. կրնանք կօլֆ խաղալ

next summer. We can play

եւ մեր կրնենք ալ թէնիս: Մենք

golf and our wives tennis. We

ունինք նաեւ ճակ մը ուր պարտ

also have a small lake where

սկիւնը կրնան լողալ

the children can swim.

Ուրի՞նչ հրաշալի է բաներ ունիք

What other attractions have you?

Մշակիկ նուագամուտքներ ունինք, ամառային Թատրոն

We have excellent concerts, a

մը եւ շատ մը հօթելայ տարտ

summer theater and many an-

կանքու խանութներ

tique shops.

Ձեր տեղը շատ հրաշալի է կը

Your place seems very attrac-

Թուի

tive.

Մենք ծովեզերք կ'երթանք ու

We go to the beach and our only

մեր միակ մարզախաղը նու

sport is boating.

արկարթին է

ԹԱՏՐՈՆԸ

THE THEATER

Երկու տոմս, էթէ կը հասիք

Two tickets, please.

Ո՞ր կարգը

Which row?

Որքան որ կարելի է քսին ծոռ.

As near the stage as possible. We

կ'ուզենք լաւ տեսնել ու լսել

want to see well and hear well.

Երկու տեղ ունինք երրորդ կար

We have two seats in the third

դը

row.

Լաւ, թո՛ւզ է գինը

Fine, what is the price?

Տասը տոլար երկուքին համար

Ten dollars for the two.

Ո՞ր ժամուն վարադարը կը բաց

At what time does the curtain

ուի

go up?

Թինին քառորդ մնացած կամ

At quarter to nine or nine

իննին

o'clock.

Ուրեմն շատ առնի ունինք ճաշի

We therefore have plenty of time

ու. դուրս ելինք

to eat. Let us go out.

Ո՞ր ճաշարանը երթանք

To which restaurant shall we go?

Ամենէն մօտիւր, որպէտքի կար
բնանք քալել

The nearest one so that we may
walk.

Այո, չ'արժէր կարգը դուրս հաս-
նել կառարանէն

Yes, it is not worth while to take
the car out of the garage.

Չիմախան ճաշարան մը կայ վեր-
ազգին անկիւնը, հոն երթանք

There is a Chinese restaurant at
the corner of this street, let
us go there.

Չիմախան կերակուրը կը սիրէ՞ք

Do you like Chinese food?

Այո, դիւրաւ կը մարտնչի եւ
չեն գիցցնիր

Yes, it is easily digested and is
not fattening.

Հոն երթանք, քանի որ ձեռքի հաս-
ճելի է

Let us go there, since it pleases
you.

Ահարատիկ ճաշարանը

Here is the restaurant.

Երկու վայրկեանէն հոս եկանք

It took us two minutes to come
here.

Սեր վահան քարկեանը հոս է.
Ի՞նչ կ'ընէք այստեղ

Here is our friend Vahan. What
are you doing here?

Եկած եմ ճաշելու, ձեռքի պէս

I have come to eat, like you.

Դու՞ք ալ արդէօք եկած էք տես-
նելու այն խաղը Գործինքը պի-
տի տեսնենք

Have you by any chance come
also to see the play which we
shall see?

Ի՞նչ խաղ պիտի տեսնէք. Սա-
րոյանիին խաղը

What play will you see? The play
by Saroyan?

Այո, ի՞նչ զուգարկեցուրթիւն

Yes, what a coincidence!

Ի՞նչու թէ շատ գեղեցիկ է

They say that it is very beautiful.

Սարոյանին բոլոր թատերախա-
ղերն ալ լաւ են: Անոր կարճ
պատմուածքներն ալ կը սիրեն

All the plays of Saroyan are
fine. I like his short stories
also.

Բոլորն ալ կարդացած չեմ բայց
քոյրս մեծ բնթերցող մըն է
ու քանոնք շատ կը սիրէ

I have not read them all but my
sister is a great reader and
she likes them very much.

Ի՞նչ թատերախաղերէն ոչ մէկը
գիտ տեսած ենք: Ասիկա արտա-
ջինը պիտի դառայ

We have not yet seen any of
his plays. This will be the
first one.

Պարզ թէ որոնք են դերա-
սանները

Do you know who the actors
are?

Ոչ, չմտածեցինք յայտարարել մը
անձել

No, we did not think of getting
a program.

Քաղաքը պիտի մնաք այս գի-
շեր

Will you stay in the city for the
night.

Ոչ, այս գիշեր խի պիտի վերա-
դառնամ Գոնեթիքթ, խի
գո՞ւրք

No, I shall return this very night
to Connecticut, and you?

Ես պանդուկ մը պիտի մնամ:
Կիսա վաղը պիտի գայ ինձի
միանալու քանի մը բաներ գը-
նելու համար

I shall stay in a hotel. My wife
is coming tomorrow to join me
to buy a few things.

ԲՈՒԾԻԿ

THE DOCTOR

Բարե լույս, Պրն. Գասարեան

Good morning, Mr. Kasbarian!

Բարե լույս, Պրն. Արաւեան

Good morning, Mr. Aravian!

Ի՞նչ ունիք, յորձած կ'իջեաք

What is the matter with you?
You look tired.

Ձեզ գիտեմ ճշդիւ թէ ինչ ունիմ
Տեղ ունի՞ք

I don't know exactly what I have.
Have you a fever?

Ձեզ կարծեմ

I don't think so.

Ինչ՞, բժիշկին չէք երթար

Why don't you go to the doctor?

Կ'տեսնի գեղեցիկ

I hate medicines.

Ես ալ շատ արդիւ չեմ դադր
ճիւղ, միասին բժիշկին կը-
թանք

I also don't feel quite well.
Come, let us go to the doctor
together.

Ի՞նչ գաղաղար մը չէ

It is not a bad idea.

ԳՐԱՏՈՒՆԴԸ THE BOOKSTORE

Ես եմ բժշկվելիս կ'երթանք, և յետոյ, եթէ մեր անկողին չզրկէ, կրնանք հաշարան մը ճաշել ու թեղեւ թառեցալար մը կըթալ տեղեկ եթէ կրնանք սովսակ գտնել:

Հիանալի գազախոր. այսպէս չասոյցը ցաւին պետք խառնեմք և ոչ չիշտակ մը պետք չորտնէնք այսօրէն
Բարեւ, Տղթ. Եռակիեան
Բարեւ, Պրն. Կարապետեան, խնորեմ, նուեղէ՛ք և բոնէ՛ք թէ ինչ կը պահեմ

Հարուստ մը ունիմ ու ցաւեր ցուր մարմինիս վրայ
Տեսնե՞ք թէ ջերմաչափը ինչ կ'ըսէ: ... Տնոր տնիկը, ախորժակիս՞դ ինչպէս է
Պեղծ
Լաւ կը քննամք
Այս վերջին քանի մը օրերը լաւ չկըցայ քնածալ

Հանուեցէ՛ք. կ'ուզեմ փնտել ձեռք: Լորթ քան մը նուիկը: Ահա՛ լաւիկ դեղապիտ: Այս դեղաչառերը սուրբ, երեք ժամը անցամ մը համ մը, և երկու կամ երեք օրէն ինքզինքնիկը պետք դանձեք

Շնորհակալ եմ, սօցե՞րը: Բարեկամս, Պրն. Ասուկանը, դուրսդ կը սորոսէ. ոն ալ կ'ուզէ քննուիկ ձեռքէ: Կը յուսամ նորիցան քաջաբարական յարեր պետք տաք անոր որքան սուրբ լինի: Մնաց բարեւ, կըլինէ շնորհակալութիւն

We go first to the doctor, and then if he does not send us to bed, we can dine at a restaurant and perhaps go to see a play if we can get tickets.

Excellent idea! We shall thus mix pleasure with pain and shall not keep a bad memory of this day!

Good day, Dr. Hoosigian! Hello, Mr. Garabedian! Please be seated and tell me how you feel.

I have a cold in the head and pains all over my body.

Let us see what the thermometer will say! You have no fever, how is your appetite?

Poor.

Do you sleep well?

I could not sleep well these last few days.

Undress yourself! I want to examine you. You have nothing serious. Here is my prescription. Take these pills one every three hours, and in two or three days you will be better.

Thank you, Doctor. My friend, Mr. Aravian, is waiting outside. He also wishes to be examined by you. I hope you will give him as encouraging news as you did to me. Good-bye, and thanks again.

Արձակուրդով կը մեկնեմ: Կ'ուզեմ քանի մը գիրք տանիլ ձեռս

Ի՞նչ տեսակ գիրքեր
Վէպեր, կենսագրութիւններ և արկածայինըրթեան պատմութիւն մը

Լո՞ւրջ թէ ոչ թեթեւ վէպեր կը սիրէք

Լորթ վէպերը կը նախընտրեմ, բնականապէս, քայքայեմք թեթեւ վէպերը սրամտութեամբ գրուած են, չեմ արժանաւորէր գանձը: Գանձ օրտան մը այնխառութիւն թուոյ, հանգիստ կը պատճառեն

Մեկ կամ երկու լաւ ինքնակենսագրութիւն ունինք ու նաեւ անհնալեղջին թասերախաղերը: Երկու վէպեր ալ ունինք, որոնք պետք չեռարբերեն ձեռք եթէ քարաքաղտութեամբ կը չեռարբերուիք

Քաղաքականութեամբ կը շահասիրուեմ քայքայ կ'ուզեմ մտնուլ քայքայ արձակուրդիս ստեղծ: Ոտականական պատմութիւններ ալ ունիմք

Այո, այս գիրքերը կ'ուզէ՞ք որ մենք ձեռք կըլինե՞ք: Բաւական մէծ ծառք մը պետք ըլլայ: Ձեռ կարգը չեռերնի՞ք

I am leaving on vacation. I want to take a few books with me.

What kind of books? Novels, biographies, and an adventure story.

Do you like serious or light novels?

I prefer the serious novels, as a rule, but if light novels are written wittily I do not disdain them. After a day's hard work they are relaxing.

We have one or two good autobiographies and also the latest plays. We also have two novels which will interest you if you are interested in politics.

I am interested in politics but I prefer to forget it during my vacations. Have you also detective stories?

Yes. Do you wish us to send these books to you? It will be quite a big package. Is your car with you?

Ոչ, անհարկելի է կարճով շրջա-
գալիլ հիմա՛յն յետոյ: Կ'աղա-
չեմ ծարար տունս զբիւցեցէ:
Հասցէս ունից:

Հաճոյցով. ե՞րբ պիտի մեկնից

Գէպի ամիսին կէսին

Towards the middle of the month.

Այսօ՛վարար ամիկ տառջ պիտի
տանաք զայն

You will surely receive it before then.

ՈՐՍԱՆՈՂՆԵՐ
STUDENTS

Բարեւ, Արաքի

Hi, Araxi!

Բարեւ Հայկայ, լ'ո՞ւշուխս ես

Hi, Haygaz! How are you?

Ծոյր՛սակալ եմ, շատ արեկի, բայց
անչորստ շատ զբար արարաւա-
կան քննութիւններու պատ-
ճարաւ:

Thanks, quite well but of course very busy on account of the final examinations.

Երկուքս ալ նոյն դժուարու-
թեանց մէջէն կ'անցնինք:
Վարդեան մը հանգիստ չու-
նիմ: Երեկ ուսուցութիւնն էր,
այսօր պատմութիւն

Both of us are passing through the same difficulties. I have not a minute of leisure. Yesterday it was math, today history.

Մինք երեկ ունեցանք մեր պատ-
մութեան քննութիւնը: Այսօր
պատմութիւններ: Ո՞ր գրուց՞նք կը
կարծէք թէ պիտի երթաք

We had our history exam yesterday, today sciences. To what college do you think you will go?

Դիմումներ քրի զանազան գրէ՛ճ-
կու եւ կը սպասեմ իրենց պա-
տասխանին ընտրութիւնս ընծ-
լու համար

I sent applications to several colleges and I am waiting for their answers to make my choice.

Ի՞նչ ընտրութիւնս Ե՛լլը պիտի
ըլլար, եթէ այդ կարելի լինէր

My choice would be Yale, if that were possible.

Ի՞նչ պիտի ըլլայ մեր գլխարար
միւրը

In what will you major? Political sciences. I would like to enter diplomacy.

Գաղափարն պիտու թիւններ. կը
գիտեալեմ դիւանադիւանութեան
մէջ մտնել

It is a good career. My brother is preparing himself to be an engineer. We are in the atomic age.

Լաւ ասպարէզ մըն է: Իմ եղ-
բայրս կը պատրաստուի ճար-
տարաբէն ըլլալու: Հիւրէա-
կան զարուս մէջ ենք

And you? Have you decided what your specialty will be?

Ինչ գրուք, որո՞ւս՞ էք թէ ի՞նչ
պիտի ըլլայ մեր մասնագի-
տանը

Foreign languages, to teach if necessary. But to tell you the truth I prefer the home as a career. I would like to form a family, raise children. It is not original! But perhaps it is more difficult and essential.

Օտար լեզուներ, ուսուցանելու
համար, եթէ պետք ըլլայ:
Բայց ճշմարիտը քննու հա-
մար, կը նախընտրեմ տունը
իրեւ, ասպարէզ: Կ'ուզեմ ըն-
տանից մը կազմել, զարակներ
մեծցընել: Ինչքանոք միջ,
բայց թերեւս աւելի դժուար է
եւ հալան

Foreign languages, to teach if necessary. But to tell you the truth I prefer the home as a career. I would like to form a family, raise children. It is not original! But perhaps it is more difficult and essential.

ԼՐՈՒԳՈՒԹՅՆԵՐ
NEWSPAPERS

Ո՞ր յօդուածները կը չեռաքըքը-
րեն մեզ ամէնէն աւելի

Which articles interest you most?

Նախ, օրուան լուրերը, յետոյ
խմբագրականները, եւ յետոյ
կարգ մը սիւնաղագրիւններու
տեսութիւնները

First, the news of the day, then the editorials and then the views of certain columnists.

Ամենալիբընն գերբերու մտայն
գրախօսականները կը կարգա՞ք

Do you read reviews on the latest books?

Այո, ես կը կարգամ նաեւ թա-
տերական քրոնիկներ

Yes, and I also read the theatrical reviews.

Արտաքին քաղաքականութիւնը
կը չեռագրեցուի՞ք

Չապաղանց, քանի որ ո՛չ մէկ
սպք կրնայ կրկնացած կեանք
մը արդիւ աջօր

Իսկ ներքե՞ն քաղաքականու-
թեամբ

Ճիշտ նոյնքան, բնականօրօրաբար:
Կը չեռեկեմ դէպքերու բն-
թացքին, մեր քաղաքական
ընկնածուներու յայտարարու-
թիւնները կը կարգած, խնաս-
տութեամբ կարենալ քուէար-
կելու համար:

Թերթերը կարգալ արդարեւ հա-
կոն է եւ մտմուլին դէրը կեն-
սական:

Are you interested in foreign
politics?
Very much so, since no nation
can live an isolated life today.
And how about internal poli-
tics?
Just as much, naturally. I fol-
low the course of events, read
the statements of our political
candidates in order to be able
to vote wisely.
To read the newspapers is, in-
deed, essential and the role of
the press vital.

ԿԻՐԱԿԻ ԱՌԱՒՈՏ
SUNDAY MORNING

Բարև լոյս, մո՛յք

Բարև լոյս, տղա՛ն

Ուշ արթնցայ, պէտք է անա-
պարեմ

Կտրածաչք պատրաստ է

Կրնաս անմիջապէս ուսեղ ու հ-
կեղեցի երթալ, պատարարին
հասնիլ

Այո՛, պէտք է որ 10ին հոն ըլլամք,
քանի որ երբէք խումբին մէջն
եմ:

Գուն ալ պետի քա՞ն քիծի չեա
Այո՛, քայքայ ուլ. հայրը արդէն
գնաց, միշտ կ'աճարարէ գի-
տես:

Your breakfast is ready.
You can eat immediately, go to
church and be in time for the
Mass.
Yes, I must be there at ten since
I am in the choir.
Are you coming with me?
Yes, your sister also; your father
has already gone; he is always
in a hurry as you know!

Քայքայ պէտք է Կիցակնորիայ
խորհարանը Թոյունք: Ո՞վ
պիտի պատարարէ այսօր:
Առաջնորդ հայրը. Չառիկ է այ-
սօր, պիտի քարոզէ ալ:

Պրեզի՞ շատ բարձութիւն պետի
ըլլայ:

Այո՛ւշ: Եկեղեցիէն յետոյ Բ՞նչ
պիտի քննիք:

Տան պետի վերադառնանք, հօր-
եղբայր եւ հօրաքոյրը պետի
քան, իրենց քառակնեքով,
կարճը հարկիթ պետի կոտ-
րենք...

Իսկ ճաշէ՞ն վերջ
Կրնաս քարոզիկներուդ չեա դուրս
ելլիլ:

Օրը քաւ է, կրնանք պտոյտ մը
քննիլ: Ես պատրաստ եմ հիմա,
երթա՛նք:

We must leave your sister at the
Sunday School. Who is to of-
ficiate at Mass today?
The Archbishop prelate, it is
Easter today, he will also de-
liver the sermon.
There will be a big crowd
then?
Of course. What are we going to
do after the church service.
We shall return home, your un-
cle and aunt will come with
their children, we shall break
red eggs!

And what about after lunch?
You can go out with your coun-
sins.
The weather is fine, we can take
a walk. I am now ready, let
us go.

ԵՐԿՈՒ ՏԻՎԻՆՆԵՐ ԿՐ ՈՍՍԱԿՅԻՆ
TWO LADIES ARE CONVERSING

Նուազանդէս պետի երթա՞ք
յտալիկայ Կիցակի

Ո՞ր նուազանդէսին
Ան ցոր ախկիւնեքը կարճակեր-
պած են Առաջնորդարանին
համար

Այո, անցեալ տարի քայլուն
հանդէս մըն էր

Are you going to the concert
next Sunday?
Which concert?
The one which the ladies have
organized for the Prelacy.
Yes, last year it was a brilliant
affair.

Ա՞ն ալ նուազահանդէս մըն էր

Was it also a concert?

Ո՛չ, Բառեբարեալ մըն էր. հետաքրքրաշարժ էր եւ գրաւարձալի էր գեղաստաններն ու դերասանահմարդ տեսնել

No, it was a play. It was interesting and amusing to see the actors and the actresses.

Ինչո՞ւ. կը ճանչնայի՞ք գանձը

Why? Did you know them?

Այո, բոլորն ալ մեր բարեկամներն էին, կազմակերպիչ յանձնարարմբն անդամներ

Yes, they were all our friends, members of the organizing committee.

Թանձնարարմբն անդամ մ էք

Are you a member of the committee?

Ո՛չ, մօտաբար է: Բոլոր տիկիները անձնուրբօրէն կ'աշխատին

No, my aunt is. All the ladies work devotedly.

Հիանալի էն

They are admirable.

Երկու շաբաթ մերթ խաբարծանի տիկիներուն պարահանդէսը կայ

In two weeks there will be the Ball of the AGBU Ladies.

Ան ալ միշտ վայելուն հանդէս մը կ'ըլլայ: Թանձնարարմբն անդամները, նոյն տիկիներն էն

That also is always a brilliant affair. Are the members of that committee the same ladies?

Ո՛չ, տարբեր խումբ մըն է, բայց անոնք ալ նոյնքան եռանդով ու նուիրումով կ'աշխատին

No, it is a different group, but they also work just as diligently and devotedly.

Կ'ենթադրեմ թէ հոն ալ զիբարդ պետք տեսնե՞ք

I suppose we shall see each other there also.

Արաստովարար: Յոտուրթին

Certainly. Goodbye until then.

Յոտուրթին

Goodbye till then.

VOCABULARIES

ARMENIAN - ENGLISH

արգանճ	greedy	անկամտաց	unwillingly
արգարթաւի	farm	ակիանց	ear
արքայու	crow	ակիտարի	glance
արամանիք	diamond	ակնոց	eyeglasses
արքան	free	ակնիկալի	to expect
արքանականի	liberal	ակիտաթ	club
արքանի	to free	ակիտայ	tooth
արքանուհի	liberty	անտ, անտաւտի	here is
արքանորէն	freely	անտիկի	to terrorize
արք	nation	անտիքն	enormous
արքային	national	անտոր	terrible
արք	advertisement	անկեր	terrific
արքալ	factor	անտի	frightful
արքարարի	to give notice	անտիլ	salt
արքի	to influence	ան	cry
արքիցի	influential	անարալ	to cry
արքիցուհի	influence	անարալի	to beseech
արքու	effective	անարչի	source, fountain
արքի	kind	անր	well
արքունականի	noble	անարալ	disaster
արքունորէն	kindly	անրքա	disastrous
արքուն	chair	անրքաւի	salty
արան	cheap	անի	brick
արանի	flour	անիւ	noisy
արիք	wave	անիկալի	noise
արիք	stable	անրու	pretty
արիքու	appetite	անրուր	girl
արիքուի	agreeable	անրիկ	dirty
արիքուի	disease	անրուտ	to dirty
արիքուի	adjective	անրուտի	to pray
արիք	razor	անրիկի	prayer
արիքի	to shave	անրիք	dim
արիքուի	to be shaved	անրքա	poor
արիքուի	coal		

անհայտը	haste	անհայտ	unuly	անկարող	unable, incom-	անչափ	immeasurable
անհայտը	to hasten	անհայտաբան	pure	անկարող	petent	անչափաբար	dishonorable
անհայտ	soap	անհայտաբան	unjust	անկարող	imperfect	անհայտաբան	impudent
անհայտ	to grow	անհայտաբան	bloodless	անկարող	inanimate	անհայտ	separate
անհայտ	growth	անհայտաբան	unworthy	անկարող	bed	անհայտաբան	undestructible
անհայտ	desert (adj)	անհայտաբան	inseparable	անկարող	impartial	անհայտաբան, անհայտ	space
անհայտ	vessel, receptacle	անհայտաբան	unlucky	անհայտաբան	intolerable	անհայտաբան	unusual
անհայտ	to amass	անհայտ	stupid	անհայտաբան	individual	անհայտաբան	featureless
անհայտ	whole, entire	անհայտ	boundless	անհայտաբան	individuality	անհայտաբան	intolerable
անհայտ	entirely	անհայտաբան	insufficient	անհայտաբան	unnecessary	անհայտաբան	indifferent
անհայտ	amen, every	անհայտաբան	unnatural	անհայտաբան	careless	անհայտաբան	indifference
անհայտ	month	անհայտ	time, even	անհայտաբան	immense	անհայտաբան	transitory
անհայտ	husband	անհայտ	invaluable	անհայտաբան	needlessly	անհայտաբան	past
անհայտ	to get married	անհայտ	cruelty	անհայտաբան	person	անհայտաբան	to pass
անհայտ	solid	անհայտ	member	անհայտաբան	in person, per-	անհայտաբան	sleepless
անհայտ	bachelor	անհայտ	to revert	անհայտաբան	sonally	անհայտաբան	world
անհայտ	to be ashamed	անհայտաբան	unshakable	անհայտաբան	personal	անհայտաբան	modern
անհայտ	cloud	անհայտաբան	powerless	անհայտաբան	personally	անհայտաբան	language
անհայտ	conceal	անհայտ	unacceptable	անհայտաբան	to surrender oneself	անհայտաբան	layman
անհայտ	shame	անհայտ	opaque	անհայտաբան	devoted	անհայտաբան	to work
անհայտ	that (adj.)	անհայտ	innumerable	անհայտաբան	rain	անհայտաբան	work
անհայտ	diverse	անհայտ	meaningless	անհայտաբան	to rain	անհայտաբան	autumn
անհայտ	otherwise	անհայտ	unreal	անհայտաբան	immortal	անհայտաբան	lower
անհայտ	that way	անհայտ	unjust	անհայտաբան	immortality	անհայտաբան	eye
անհայտ	so that	անհայտ	wheel	անհայտաբան	immediately	անհայտաբան	future
անհայտ	after that	անհայտ	saltless	անհայտաբան	stupid, sot	անհայտաբան	glass
անհայտ	there	անհայտ	stupid	անհայտաբան	unforgettable	անհայտաբան	sure, secure
անհայտ	yes	անհայտ	tireless	անհայտաբան	unsuitable	անհայտաբան	security, assurance
անհայտ	this	անհայտ	destructible	անհայտաբան	unforgettable	անհայտաբան	refuge
անհայտ	this much	անհայտ	independent	անհայտաբան	unforgettable	անհայտաբան	proof
անհայտ	today	անհայտ	independence	անհայտաբան	unforgettable	անհայտաբան	to prove
անհայտ	cheek	անհայտ	unstable	անհայտաբան	unforgettable	անհայտաբան	stupid
անհայտ	male	անհայտ	incoherent	անհայտաբան	unforgettable	անհայտաբան	merchandise
անհայտ	widow	անհայտ	impossible	անհայտաբան	unforgettable	անհայտաբան	slap
անհայտ	to visit	անհայտ	impossibility	անհայտաբան	unforgettable	անհայտաբան	to slap
անհայտ	visit	անհայտ		անհայտաբան	unforgettable	անհայտաբան	April
անհայտ	he, she, it	անհայտ		անհայտաբան	unforgettable	անհայտաբան	to live
անհայտ	surprise	անհայտ		անհայտաբան	unforgettable	անհայտաբան	
անհայտ	desert	անհայտ		անհայտաբան	unforgettable	անհայտաբան	

ազդեցիկ	illegitimate	աստղ	star
անարդար	sail	աստիճանաշար	astronomer
անարդարաստանար	sail boat	աստղագետ	astrologer
արած	proverb	աստղաբանություն	astronomy
յուսակ	table	բիբլիա	
արանձեկն	alone	աստղադիտակ	astronaut
առանց	without	Աստուած	God
առանցք	axis	աստուածաբանություն	theology
առաջ	before	հուլիսի	
առաջարկել	to propose	աստուածագիր	divine
առաջին	first	աստուածաբանություն	bible
առաջնորդ	leader, primate	աստղաբանություն	carpenter
առաջնորդել	to lead	ատակ	to hate
առաջնորդական	prelacy	ատկաբիբլիա	hatred
առաջնորդություն	leadership	ատկն	time
արասպել	legend	ատկնապետ	chairman
արասարակ	ceiling	ատկնաբանություն	secretary
արարկություն	object	արար	quick, fast
արարկություն	objectively	արարական	masculine
արարկել	to object	արար	spot, stain
արաս	abundant	արարիչ	creator
արանել	more, plus	արարիչ	act, deed
արանելուբիբլիա	advantage	արարիչ	satellite
արանուտ	morning	արարիչ	to get drunk
արասքանակ	apostle	արարիչ	just, righteous
արասքանիկ	virtuous	արարիչ	already
արեղծուած	enigma	արարիչ	result
արեւտուր	trade	արեղծիք	sun
արեթ	occasion	արեղծիք, արեւ	oriental, eastern
արեւծ	lion	արեւ, հեւան	east
արեւծասիրտ	lion hearted	արեւելք	west
արնիկ	to take	արեւմուտք	western
արեղ	healthy	արեւմտեան	to wake up
արտ, արտառ	stream, brook	արեւմտայ	to awaken
ար, առկա	this	արեւմտիկ	awake
արիք	needle	արեւմտի	worthy
ասպարէշ	career	արեւմտի	merit
ասպարէշի կարգայ	to challenge	արեւմտիք	value
աստիճան	degree	արեւմտիք	

արեւ	brave	արարողակ	to hasten
արեւիկ	blood	արածիկ	to authorize, permit
արեւաբան	bloodthirsty	արարիք	tear
արեւած	accident	արթայ	king
արեւածարի	adventurous	արթարիւտի	royal
արեւածարիկ	adventurer	արթարիւտի	kingdom, paradise
արեւածարիկ	adventure	արթարիւտի	court (royal)
արեւածարիկ		արթարիւտի	sand
արեւածարիկ	despise	արար	basin, pool
արեւածարիկ	craft	արար	alas
արեւածարիկ	artisan, craftsman	արարիկ	to regret
արեւածարիկ	prose	արարիւտի	traditional
արեւածարիկ	prose writer	արարիւտի	tradition
արեւածարիկ	to liberate, set free	արարիւտի	to finish
արեւածարիկ	vacation	արեւ	broom
արեւածարիկ	statue	արեւիկ	more
արեւածարիկ	sculptor	արեւիւրդ	superfluous
արեւածարիկ	sculpture	արեւիկ	to increase
արեւածարիկ	record	արեւաբան	gospel
արեւածարիկ		արեւաբանիկ	evangelist
արեւածարիկ	root	արեւաբանիկ	ruin
արեւածարիկ	radical	արեւաբանիկ	to ruin
արեւածարիկ	uprooted	արեւաբանիկ	to erase
արեւածարիկ	radically	արեւաբանիկ	ardor
արեւածարիկ	dawn	արեւաբանիկ	palm, shore
արեւածարիկ	campaign	արեւաբանիկ	alas
արեւածարիկ	invasion	արեւաբանիկ	kick
արեւածարիկ	to invade	արեւաբանիկ	cock
արեւածարիկ	male		
արեւածարիկ	suburb		
արեւածարիկ	art		
արեւածարիկ	artist		
արեւածարիկ	to produce	արեւածարիկ	to throb
արեւածարիկ	to export	արեւածարիկ	to multiply
արեւածարիկ	exportation	արեւածարիկ	crowd
արեւածարիկ	extraordinary	արեւածարիկ	arm
արեւածարիկ	to cry, to weep	արեւածարիկ	cup
արեւածարիկ	external	արեւածարիկ	speech for toast

բ

բաժանորս	division	բաբալ	thin
բաժին	share	բարեկամ	friend
բաժնեկ	to divide	բարբ	complicated
բախել	to knock	բարեբախ	fortunate
բախում	knock, conflict	բարեբախարար	fortunately
բախտ	luck	բարեբախ	benefactor
բախտաւոր	lucky, fortunate	բարեբախում	beneficence
բախողքի	to compose	բարեբախում	to improve
բաջանախ	consonant	բարեկարգի	to reform
բարեբախել	to compare	բարեկարգի	courteous
բարեբախարար	comparatively	բարեկարգի	of good repute
բարեկամ	to consist of	բարեկարգի	pious
բարձալ	to desire	բարեկարգի	charitable
բարձալի	desire	բարեկարգի	benefactor
բարձանք	bath	բարեկարգի	to modify, improve
բարձիք	cotton	բարեկարգի	good
բարձրակ	verb	բարեկարգի	to get angry
բայ	but	բարեկարգի	anger
բայց	thing	բարեկարգի	high
բան	to open	բարեկարգի	loud
բանալ	key	բարեկարգի	height, altitude
բանալի	lecturer	բարեկարգի	open
բանախօս	lecturer	բարեկարգի	absent
բանախօսի	to lecture	բարեկարգի	to explain
բանախօսութիւն	lecture	բարեկարգի	explanation
բանակ	army	բարեկարգի	exceptional
բանականոցիւթիւն	reason	բարեկարգի	exception
բանակցի	to negotiate	բարեկարգի	except
բանաստեղծ	poet	բարեկարգի	enough
բանաստեղծութիւն	poetry	բարեկարգի	to suffice
բարձալ	reasonable	բարեկարգի	platform
բանջարիք	vegetable	բարեկարգի	mouth
բանա	prison	բարեկարգի	oral
բանաբան	prisoner	բարեկարգի	load
բանաբանութիւն	to imprison	բարեկարգի	fortress
բանաբանութիւն	word	բարեկարգի	to bring
բանա	pun	բարեկարգի	physician
բանաբանար	literal	բարեկարգի	medical

բժշկի	to cure	գաւաթ	cup
բժշկի	spot, stain	գաւառ	province
բժշկի	meticulous	գաւառացի	provincial
բժշկի	natural	գաւառանք	caress
բժշկի	inhabitant	գաւառի	to caress
բժշկի	population	գաւառաբնակ	fine art
բժշկի	nature	գաւառաբնակ	beautiful
բժշկի	evolution	գաւառաբնակ	ground
բժշկի	all	գաւառաբնակ	superior
բժշկի	circle	գաւառաբնակ	sovereign
բժշկի	plant	գաւառաբնակ	grave
բժշկի	smell	գաւառաբնակ	at least
բժշկի	violent	գաւառաբնակ	bad
բժշկի	vegetation	գաւառաբնակ	fat
բժշկի	tyrant	գաւառաբնակ	line
բժշկի	forbids	գաւառաբնակ	night
բժշկի	violence	գաւառաբնակ	price
բժշկի	fossil	գաւառաբնակ	drunk
բժշկի		գաւառաբնակ	conscious
բժշկի		գաւառաբնակ	consciousness
բժշկի		գաւառաբնակ	to know
բժշկի		գաւառաբնակ	science
բժշկի		գաւառաբնակ	savant
բժշկի		գաւառաբնակ	letter
բժշկի		գաւառաբնակ	book
բժշկի		գաւառաբնակ	village
բժշկի		գաւառաբնակ	peasant
բժշկի		գաւառաբնակ	invention
բժշկի		գաւառաբնակ	capital (letter)
բժշկի		գաւառաբնակ	hat
բժշկի		գաւառաբնակ	chief, principal
բժշկի		գաւառաբնակ	head
բժշկի		գաւառաբնակ	to draw
բժշկի		գաւառաբնակ	to appreciate
բժշկի		գաւառաբնակ	appreciation
բժշկի		գաւառաբնակ	to buy
բժշկի		գաւառաբնակ	contented

<i>երիտասարդ</i>	young	<i>զինուոր</i>	soldier
<i>երկ</i>	work (itinerary)	<i>զինուորացի</i>	military
<i>երկաթ</i>	iron	<i>զոհ</i>	victim
<i>երկաթազոր</i>	blacksmith	<i>զոհողութիւն</i>	sacrifice
<i>երկաթուղի</i>	railroad	<i>զուր</i>	pair
<i>երկայն</i>	long	<i>զուարթ</i>	gay
<i>երկինք</i>	sky, heaven	<i>զուարճալի</i>	amusing
<i>երկիր</i>	earth	<i>զուարճութիւն</i>	amusement
<i>երկու</i>	two	<i>զուարճանական</i>	parallel
<i>երկուշաբթի</i>	Monday	<i>զուր</i>	pure
<i>երկանիկ</i>	happy	<i>զուրկ</i>	in vain
<i>եւ</i>	and	<i>զրկել</i>	deprived of
<i>եւս</i>	also, more	<i>զոգաւար</i>	to deprive
			general (of army)

Չ

<i>զանազան</i>	various	<i>էսկ</i>	being
<i>զարդ</i>	ornament	<i>էսկան</i>	essential
<i>զարգարեւել</i>	to adorn	<i>էսայն</i>	essentially
<i>զարգանք</i>	wonder	<i>էութիւն</i>	being, essence
<i>զարգանալի</i>	wonderful	<i>էք</i>	female
<i>զարգանալիք</i>	wonderfully	<i>էշ</i>	donkey
<i>զարմել</i>	to hit	<i>էջ</i>	page
<i>զարակ</i>	child		
<i>զարացւոյ</i>	sentiment		
<i>զգեստ</i>	clothing		
<i>զգրու</i>	careful		
<i>զգրու</i>	to be careful		
<i>զգրուանալ</i>	care		
<i>զգրուչուլթիւն</i>	care		
<i>զեպուն</i>	overflowing		
<i>զեպունի</i>	reptile	<i>ըլլալ</i>	to be
<i>զեպունիել</i>	to place, situate	<i>ընդարձակ</i>	vast
<i>զեթոս</i>	free of	<i>ընդարձակել</i>	to enlarge
<i>զգուհի</i>	to be disgusted	<i>ընդհակառակ</i>	on the contrary
<i>զոհ</i>	arms	<i>ընդհանուր</i>	general
<i>զոհնք</i>	arms	<i>ընդունաբան</i>	receptacle
<i>զինարար</i>	armistice	<i>ընդունելի</i>	to accept

Է

<i>ընդգլխի</i>	to revolt	<i>Էիւ</i>	number
<i>ընկ</i>	to do	<i>Էիլթանիք</i>	mail (incoming)
<i>ընկեր</i>	companion	<i>Էիլթանար</i>	mail (outgoing)
<i>ընկերանալ</i>	to accompany	<i>Էիլթանից</i>	correspondent
<i>ընկերութիւն</i>	company	<i>Էիլթանութիւն</i>	correspondence
<i>ընկեր</i>	walnut	<i>Էլանի</i>	enemy
<i>ընկու</i>	to say	<i>Էլանուլ</i>	to leave
<i>ընտանի</i>	domestic	<i>Էլանի</i>	poison
<i>ընտանիք</i>	family	<i>Էլանական</i>	date
<i>ընտանիք</i>	elite	<i>Էլանացան</i>	figure (arith.)
<i>ընտրել</i>	to choose	<i>Էլան</i>	fig
<i>ընտրութիւն</i>	choice, election	<i>Էլանթ</i>	peper
		<i>Էլանաւար</i>	poisonous
		<i>Էլանաւորել</i>	to poison
		<i>Էլան</i>	chin
		<i>Էլանի</i>	bush
		<i>Էլանիլ</i>	to fly
		<i>Էլանուն</i>	bird

Ք

<i>Քաղ</i>	crown	<i>Քամ</i>	hour
<i>Քաղաւոր</i>	king	<i>Քամանակ</i>	time
<i>Քաղաւորական</i>	royal	<i>Քամանակակց</i>	contemporary
<i>Քաղաւորութիւն</i>	kingdom	<i>Քամանակացոյց</i>	time table
<i>Քաթ</i>	paw	<i>Քամանակաւար</i>	temporary
<i>Քակարք</i>	trap	<i>Քամայցոյց</i>	watch, clock
<i>Քայել</i>	to bury	<i>Քար</i>	rock
<i>Քանձր</i>	thick, dense	<i>Քարայն</i>	ribbon
<i>Քանդաբայր</i>	play (theater)	<i>Քարանձ, Քարանձիք</i>	leir
<i>Քարտն</i>	theater	<i>Քարանձիք</i>	inheritance, legacy
<i>Քարգման</i>	translator	<i>Քարանձիքի</i>	diligent
<i>Քարգմանի</i>	to translate	<i>Քար</i>	stingy
<i>Քար</i>	wet	<i>Քարայն</i>	negative
<i>Քարիչ</i>	velvet	<i>Քարանձիք</i>	to negate
<i>Քիկանուն</i>	candidate		
<i>Քիքիւ</i>	perhaps		
<i>Քիքի</i>	defective		
<i>Քիրթ</i>	defect		
<i>Քիրտութիւն</i>	wing, arma		
<i>Քիւ</i>	that		
<i>Քի</i>	tea		
<i>Քիլ</i>	acid		
<i>Քիւր</i>	oar		

Փ

ժողով	meeting
ժողովուրդ	people
Վերջովըրական	popular
ժամկետ	sober
ժպտանք	smile
ժպտելի	to smile
	p
իբրև, կրթե-	as
իբր թէ	if
կրակահ	feminine
իտ	viper
իտ	my
իտինս	mine
իմանալ	to hear
իմաստ	sense
իմաստակիր	philosopher
իմաստութիւն	wisdom
իմաստուն	wise
իմացական	intellectual
իյնալ	to fall
ինը	nine
իննսուն	ninety
ինչ	what
ինչպէս	how
ինչու	why
ինք	he
ինքնաբերական	spontaneous
ինքնաբերական	jet
ինքնաբերական	autocrat
ինքնաբերական	original
ինքնաբերական	identity
ինքնաբերական	prince
ինք	but, and
ինքնաբերական	essentially

իմացական	since
իմացական	his (pronoun);
իմացական	object
իմացական	to realize
իմացական	real
իմացական	really
իմացական	true
իմացական	jurist
իմացական	right
իմացական	arbiter
իմացական	evening
իմացական	fact
իմացական	oil
իմացական	each
	l
լալ	to weep
լայն	wide
լայտեր	lantern
լայտ	raft
լայ	chord
լայ	weeping
լալ	good, well
լալայոյն	better
լալայտես	optimist
լիարդ	liver
լիարդ	tongue, language
լիարդ	bitter
լիարդ	mountain
լիարդ	mountainous
լիարդ	to fill
լիարդ	full
լիարդ	lake
լիարդ	small lake
լիարդ	entire, complete
լիարդ	to finish
լիարդ	bathroom
լիարդ	to bathe
լիարդ	light
լիարդ	silent
լիարդ	halo
լիարդ	luminous, luminary
լիարդ	illuminator
լիարդ	news
լիարդ	serious
լիարդ	to keep silence
լիարդ	to hear
լիարդ	hearing
լիարդ	newspaper
լիարդ	spy
	ն
նախաճառ	cheater
նախաճառ	to cheat, to fool
նախաճառ	to bite
նախաճառ	raw, immature
նախաճառ	play
նախաճառ	to play
նախաճառ	quiet, peaceful
նախաճառ	peace
նախաճառ	grape
նախաճառ	bite
նախաճառ	scruples
նախաճառ	to sting
նախաճառ	bait
նախաճառ	ardor
նախաճառ	enthusiastic
նախաճառ	enthusiasm
նախաճառ	shop
նախաճառ	cross
նախաճառ	to crucify
նախաճառ	mixed
նախաճառ	to mix
նախաճառ	mixture
նախաճառ	dark, darkness
նախաճառ	eclipse
նախաճառ	intelligent
նախաճառ	intelligence
նախաճառ	poor
նախաճառ	poverty
նախաճառ	crazy
նախաճառ	audacious
նախաճառ	conscience
նախաճառ	severe, very
նախաճառ	dense
նախաճառ	to pity
նախաճառ	pitiable, pitiful
նախաճառ	conscientious
նախաճառ	to have scruples,
նախաճառ	to repent
նախաճառ	to drink
նախաճառ	to take care of
նախաճառ	to economize, save
նախաճառ	saving
նախաճառ	problem
նախաճառ	request
նախաճառ	to request
նախաճառ	to meditate
նախաճառ	thought
նախաճառ	humble
նախաճառ	damp
նախաճառ	to confess
նախաճառ	deep
նախաճառ	mystery, thought
նախաճառ	meditate
նախաճառ	to consult
նախաճառ	parliament

խորտակել to destroy
 խուլ deaf
 խումբ group
 խուսափել to avoid
 խրատ advice
 խրատել to give advice
 խոսակցութիւն convention
 խոսիլ to speak
 խօսք word

Յ

ծագիլ to originate
 ծաղումբ origin
 ծալել to fold
 ծալք fold
 ծախել to sell
 ծախք expense
 ծածանիլ to float
 ծածկել to cover
 ծածռիկ hidden
 ծաւ հոլե
 ծաւիկ to pierce
 ծաղիկ flower
 ծարկանիլ anthology
 ծարք mockery
 ծարքիլ to mock
 ծավել to chew
 ծարք extremity
 ծանր heavy
 ծառ tree
 ծարբաւ thirst, thirsty
 ծափ clap
 ծհծ thrashing
 ծհծել to thrash
 ծերակոյսը senate
 ծերակոյսական senator

ջիւածան rainbow
 ծիւլ bud
 ծիծաղ laughter
 ծլիլ to bud
 ծկրանիլ apricot
 ծկրանիլ դօտիլ rainbow
 ծխաւ to fume
 ծխել to smoke
 ծնողք to be born
 ծնունդ parents
 ծոլ birth
 ծուլ lazy
 ծուլակ snare
 ծուն crooked
 ծուն to bend
 ծարք package, bundle
 ծփաւ to float
 ծփունիլ afloat

Կ

կարգիլ to form
 կարգաւիպիկիլ to organize
 կաթ milk
 կաթիլ drop
 կաթիլիլ cathedral
 կաթիլիլիլ property, domain
 կարուած sorcerer, witch
 կախարք bewitching,
 կախարքայլիլ enchanting
 կաղ lame
 կաղաւ to limp
 կաղանդ new year
 կաղիլ or
 կամ arch
 կամարք voluntary, volunteer
 կամարքը bridge

կամք will, will power
 կարգանիլ station
 կարգանիլ -ութիլիւն stable, stability
 կարծիլ sparkle
 կարծիակ lightning
 կարծիլ mast
 կարծիլ to stand up
 կարք emperor
 կարքիլ imperial
 կարքիլիլիւն imperalist
 կարքան ռոբստ
 կարքանիլ green
 կարքանիլ womanly
 կարքիլիլ to stand up
 կարքիլիլ standing
 կարքիլիլ lamp
 կարքիլիլ to anticipate
 կարքիլիլ cash
 կարքիլիլ rule
 կարքիլիլ regular
 կարքիլիլ early
 կարքիլիլ to call
 կարքիլիլ to bribe
 կարքիլիլ bribe
 կարքիլիլ tie
 կարքիլիլ connection
 կարքիլիլ to tie, bind
 կարքիլիլ monkey
 կարքիլիլ to imitate
 կարքիլիլ blue
 կարքիլիլ train
 կարքիլիլ coachman
 կարքիլիլիւն governmental
 կարքիլիլ to govern
 կարքիլիլ governor
 կարքիլիլիւն government
 կարքիլիլ to construct
 կարքիլիլ carriage, cab
 կարքիլիլ furious
 կարքիլիլ perfect
 կարքիլիլ to perform
 կարքիլիլիւն perfection
 կարքիլիլիւն perfectly
 կարքիլիլ cat
 կարքիլիլ sewing
 կարքիլիլ butter
 կարքիլիլ furniture
 կարքիլիլ class
 կարքիլիլ to read
 կարքիլիլ to sew
 կարքիլիլ possible
 կարքիլիլիւն possibility
 կարքիլիլ to be able
 կարքիլիլ to sympathize
 կարքիլիլ sympathy
 կարքիլիլ important
 կարքիլիլ importance
 կարքիլիլ opinion
 կարքիլիլ hard
 կարքիլիլ to harden
 կարքիլիլ short
 կարքիլիլ red
 կարքիլիլ able, capable
 կարքիլիլ needy
 կարքիլիլ nostalgia
 կարքիլիլ chalk
 կարքիլիլ life
 կարքիլիլ bark (of tree)
 կարքիլիլ false
 կարքիլիլ hypocrite
 կարքիլիլ sham
 կարքիլիլ dirt
 կարքիլիլ dirty
 կարքիլիլ animal, alive
 կարքիլիլ vital
 կարքիլիլ vitamin

զեւաս	cherry	հրօծական	religious
զեթակուր	food	կրօնաւոր	clergyman
զեթրդ	manner	կրօնք	religion
զէտ	point, whale		
զգալ	jaw		
կը	particle used in indicative present and imperfect tenses		
կիծ	woman	կարգաւոր	clothing
կիբակի	Sunday	կարգնիլ	to put on, to dress
կիրք	passion	կարուիլ	to get dressed
կից	kick, abutting	կալ	cough
կլիթայ	climate	կարալ	to cough
կլիլ	to swallow	կարիւ	hardly, scarcely
կղերական	clergyman	կարգաւորիւտ	rare
կղզի	island	կարածանք	persecution
կզակք	skeleton	կարածիլ	to persecute
կոճուտ	complicated	կարկցնիլ	to melt (tr.)
կշիւ	balance, weight	կարիլ	to melt (intr.)
կողմ	side	կարանիչ	antonym
կողք	cover (of book)	կարտակ	contrary, in spite of
կոչիլ	to call		
կոր	curved	կակարտկորք	adversary
կորիք	nucleus	կանէիք	agreeable
կորիքային	nuclear	կանիլ	to please
կործնցնիլ	to lose	կանոք	pleasure
կործանիլ	to ruin	կամ	taste, savor
կուռք	idol	կամածանցնիլ	to agree with
կուրծք	breast	կամար	for
կուրպանու-	idolatry	կամարակ	bold
թիւն		կամարածակիլ	to dare
կուրիլ	to fight	կամբոյք	kiss
կտակ	testament	կամբոյքիլ	to kiss
կտոր	piece	կամեղ	tasty
կտորց	beak, bill	կամեմտ	according
կրակ	fire	կայ	Armenian (n. & adj.)
կրակարգանու-	fire worship	կայանանի	Armenia
թիւն		կայիթի	Armenian (lang.)
կրտսեր	younger		

կակական	Armenian	կան	piece
կայք	father	կանակի	grain
կայրական	paternal	կանոնիլ	to expire, run out
կայրենակից	compatriot	կանուած	segment
կայրենուէք	patriot	կարպան	pure, unadulterated
կայրենակրական	patriotic	կարգաւորութիւն	purity, genuineness
կայրենակրու-	patriotism	կարաւ	south
թիւն		կարաւորին	southern
կայրենիք	fatherland	կարուած	blow
կայրութիւն	fatherhood, patri-	կարուածիլ	hit, strike
	nity	կարուտ	rich
կանգրուանի	milestone	կարս	bride
կանդիտ	rest	կարանիք	wedding
կանդիլ	to rest	կարցնիլ	to ask
կանդաւունէտ	comfortable	կարցուծ	question
կանդէլ	toward	կաց	bread
կանդէս	spectacle	կաւ	hen
կանդիտանիտ	spectator	կարանական	probable
կանդիտուոր	spectacular, solemn	կարանութիւն	approval
կանճար	genius	կարանիլ	to assent
կանճարեղ	with genius	կարասար	equal
կայիլ	account	կարասարպոյչս	equally
կարակալ	accountant	կարտաւ	to believe
կարանցնիլ	to reconcile	կարտարեթ	faithful
կարտութիւն	peace, reconcilia-	կարտաք	faith
	tion	կարտարար	collectively
կարիլ	to bark	կարտարար	collect
կարցեղ	hasty	կարտարիլ	to collect, gather
կարալ	common	կարտարութի	gathering
կարալակրութիւն	public (n.)	կարտարուիլ	assemble
կարի	ear of corn, wheat	կանիլ	to like, approve
կարպարութիւն	to understand	կարիանք	irony
կարպարութիւն	understanding	կի	to ridicule, to deride
կարիլ	to arrive	կիթանա	meek
կարս	income	կեթանութիւն	pagan
կարս	thick	կեռարք	paganism
կարսար	solid	կեռու	distant
կարտարութիւն	reach		far

Հիւս	with	Հոսկանց	umbrella
Հիսաքքիք	curious	Հովիւ	shepherd
Հիտեանիք	consequence	Հոս	smell
Հիտեւիւ	to follow	Հոս	there
Հոք	mighty	Հոսիւ	to smell (intr.)
Հիւնաւ	to admire	Հոսանիւ, Հոս-	to smell
Հիւնալի	admirable	ւլտաւ	
Հիւցորւի	admiration	Հոսի	raw
Հիւի	foundation, base	Հոսիձէք	harvest
Հիւիական	fundamental, basic	Հոսիւ	to touch
Հիւիարի	foundation, institu-	Հոսիւյ	giant
	tion	Հոսիւ	to watch
Հիւի	old	Հրատարականի	resignation
Հիւցարթի	Thursday	Հրատարկի	to resign
Հիւանդ	sick	Հրո՛ւանիք	exercise
Հիւանդանաւ	to get sick	Հրո՛ւանիքիւ	to instruct
Հիւանդանոց	hospital	Հրալք	passion
Հիււէ, Հիււէակլան	atom, atomic	Հրալի	miraculous
Հիւրատան	consul	Հրալք	miracle
Հիւր	north	Հրալարակի	market
Հիւր	guest	Հրալարթ	charm
Հիւրասիք	hospitable	Հրալարիւ	to charm, enchant
Հիւրասիքութիւն	hospitality	Հրալարիւի	charming
Հիւրանոց	obedient	Հրատարկիչ	to publish
Հիւրանի	to invent	Հրատարակիւ	publisher
Հիւրիւ	inventor	Հրալիք	invitation
Հիւրիւք	invention	Հրալիքի	to invite
Հիւրիւք	to reap	Հրիւս	fire
Հիւս	care	Հրիւ	to push
Հոգաւ	to care, provide	Հրճուանիք	joy
Հոգի	soul		
Հոգիան	spiritual		
Հոմանիչ	synonym		
Հոն	there		
Հոս	here		
Հոսանք	current	Հոսի	sound, voice
Հոսիւ	to flow	Հոսիւնական	vocal
Հոմ	wind	Հոսիւնիւր	radio

Հոսիւնիւ	to broadcast	Հոսչ	meal
Հոսիւրթ	vowel	Հոս	speech
Հոսիւնաւ	to be bored	Հոսարայլիք	ray
Հոսիւրթի	boredom, ennui	Հոսիւ	to deliver a speech
Հոսիւրթի	ceiling	Հրչ	correct, exact
Հոսիւն	manual	Հրչալ	monster
Հոսիւրթի	to ordain	Հիւտարկի	monstrous
Հոսիւրթի	enterprise	Հիւիւ	to press
Հոսիւրթի	to undertake	Հիւիւ	sparrow
Հոսիւ	hand	Հիւիւ	to correct
Հոսիւ	your	Հիւիւրիւն	exactitude
Հոսիւ	gift	Հիւիւրիւն	true
Հոսիւ	snow	Հիւիւրիւն	truly
Հոսիւ	winter		
Հոսիւ	watermelon		

<i>մետաղե</i>	ring	<i>մեր</i>	our
<i>մետաղե</i>	pencil	<i>մերձիկ</i>	to refuse
<i>մարտն</i>	to betray	<i>մերթի</i>	naked
<i>մարտն, մարտա-</i>	meadow	<i>մերկացնել</i>	to lay bare
<i>դեմին</i>	prophet	<i>մէք</i>	fog
<i>մարգարէ</i>	pearl	<i>մէկ</i>	one
<i>մարտաբան</i>	man	<i>մէջ</i>	in
<i>մարտակարգութեան</i>	anatomy	<i>մէջք</i>	through
<i>Քիւն</i>		<i>մը</i>	a, an
<i>մարդկային</i>	human	<i>մթոյրոյն</i>	atmosphere
<i>մարդկութիւն</i>	humanity	<i>մեի</i>	mosquito
<i>մարդիկ</i>	athlete	<i>մի</i>	one
<i>մարմին</i>	body	<i>միայն</i>	only
<i>մարմնամարդ</i>	gymnastics	<i>միացնել</i>	united
<i>մարմնաւոր</i>	bodily, corporeal	<i>միացնել նա-</i>	United States
<i>մարմնաւոր</i>	clean	<i>հանգիւր</i>	together
<i>մարմնի</i>	to clean	<i>միասին</i>	unit
<i>մեղան</i>	ink	<i>միասոր</i>	alone
<i>մեծ</i>	great, big	<i>միասի</i>	while
<i>մեկնակէտ</i>	starting point	<i>միչ, միչըրեւ</i>	until, as far as
<i>մեկնել</i>	to interpret	<i>միչել</i>	always
<i>մեկնութիւն</i>	interpretation	<i>միշտ</i>	medicore
<i>մեկնել</i>	to depart	<i>միջակ</i>	kernel
<i>մեկնում</i>	departure	<i>միս</i>	flesh, meat
<i>մեկնել</i>	to sin	<i>միտ</i>	to remain
<i>մեղանել</i>	sinful	<i>միտանի</i>	fanatic
<i>մեղանոր</i>	mild	<i>միտել</i>	addict
<i>մեղմ</i>	honey	<i>միտել</i>	wandering, gone
<i>մեղմ</i>	sin	<i>միտել</i>	astray
<i>մեղմ</i>	solitary	<i>միտել</i>	planet
<i>մեղմութիւն</i>	solitude	<i>միտելիւն</i>	vice
<i>մեղմ</i>	we	<i>մով</i>	candle
<i>մեղմել</i>	dead	<i>մով</i>	dark
<i>մեղմել</i>	to die	<i>մտայան</i>	butcher
<i>մեղմել</i>	to kill	<i>մովել</i>	to waste, squander
<i>մեղմ</i>	metal	<i>մովում</i>	waste
<i>մեղմել</i>	metallic	<i>մտանք</i>	worried

<i>մտնել</i>	intimate	<i>յարի</i>	floor, story, home
<i>մտնել</i>	to enter	<i>յարձակում</i>	attack
<i>մտնել</i>	to murmur	<i>յարձակողական</i>	aggressive
<i>մտնել</i>	murmur	<i>յարձական</i>	for ever
<i>մտնել</i>	competitor	<i>յարձականական</i>	eternal
<i>մտնել</i>	to compete	<i>յարձակողական</i>	revolutionist
<i>մտնել</i>	competition, rivalry	<i>յարձակութիւն</i>	revolution
		<i>յարձակ</i>	fool
		<i>յարձակ</i>	souvenir
		<i>յարձակ</i>	to remember
		<i>յարձակ</i>	memory
		<i>յարձակ</i>	plural
		<i>յարձակ</i>	tired
		<i>յարձակ</i>	to get tired
		<i>յարձակ</i>	hope
		<i>յարձակ</i>	to overflow
		<i>յարձակ</i>	to hope
		<i>յարձակ</i>	disappointed
		<i>յարձակ</i>	disappointment
		<i>յարձակ</i>	clear
		<i>յարձակ</i>	to compose
		<i>յարձակ</i>	
		<i>յարձակ</i>	also
		<i>յարձակ</i>	at first
		<i>յարձակ</i>	president
		<i>յարձակ</i>	originally, previ-
		<i>յարձակ</i>	ously, formerly
		<i>յարձակ</i>	minister
		<i>յարձակ</i>	preposition
		<i>յարձակ</i>	to prefer
		<i>յարձակ</i>	former
		<i>յարձակ</i>	ancestor
		<i>յարձակ</i>	martyr
		<i>յարձակ</i>	state, province
		<i>յարձակ</i>	letter
		<i>յարձակ</i>	to look

խուր	vessel	չաճ	profit
խուրակ	bank	չբերել	to earn, to gain
խուրիկ	to navigate	չարկայայ	conjunction
նեղ	narrow	չառ	much
նեղուց	strait	չարթիկ	to move (tr.)
նեղի	color, paint	չարթիկ	to move (intr.)
նեղույ	present	չարժանկան	movable
նեղայայցնիկ	to introduce	չարժանկար	movies
նեղիկ	to paint	չարժուհի	movement
նեղկարար	painter	չարժանիկ	continually
նեղչնչիկ	to inspire	չարժանկիկ	to continue
նեղչնչում	inspiration	չարար	sugar
նեղու	into, inside	չարարիչի	candies
նեղիակ	enclosed	չեղ	oblique, slanting
նեղիակիկ	to enclose	չեղակի	obliquely
նե՛նար	thin	չեղիկ	to deviate
նե՛նարնու	to get thin	չեղում	deviation
նկար	painting	չեւո	accent
նկարագիր	character	չեւոնիկ	to accentuate
նկարագրիկ	to describe	չեղում	slice
նկարիչ	to paint	չեղում	thriving, prosper-
նման	painter (artist)	չի	ous
նշան	like, similar	չիմանան	peasant
նշանիկ	sign	չիմարար	constructive
նշանակիկ	to signify	չիմիկ	to build
նոր	new	չիմանիկ	straight
նորէր	present, gift	չիմոն	grace
նորիքիկ	to present	չիմոնի	thanks to
նուրբանի	sacred	չիմի	to breathe
նուրբանի	dedication	չիմիանիկ	artery
նստիկ	to sit	չննչի	whisper
		չննչի	steamer
		չորհում	steam
		չորի	to get confused
		չորտի	dog
		չորտի	breath
		չորտի	quick
		չորտի	around, about
		չորտի	period, era, tour

չիմանիկ	frame, circumfer-	որոշ	definite
չիմանիկ	ence	որոշիկ	to decide
չիմանիկ	environment	որոշում	decision
չիմանիկ	to surround	որոշումի	because
չիմանիկ	to rub	որոշում	how much
չիմանիկ	friction	որոշում	den
չիմանիկ	to confuse	որոշումի	so that
չիմանիկ	to be confused	որոշում	to thunder
չիմանիկ	confusion	որոշում	to hunt
		որոշում	hunter
		որոշում	to wish, to want
		որոշում	eight
		որոշում	eightly
		որոշում	force
		որոշում	strong
		որոշում	kid
		որոշում	straight
		որոշում	direct
		որոշում	to correct
		որոշում	direction
		որոշում	camel
		որոշում	vain
		որոշում	to have
		որոշում	listener
		որոշում	to listen
		որոշում	late
		որոշում	to be late
		որոշում	to swell
		որոշում	swelling
		որոշում	to swell
		որոշում	teacher
		որոշում	to eat
		որոշում	eatable, food
		որոշում	where
		որոշում	outline
		որոշում	to outline
		որոշում	silhouette
		որոշում	therefore
		որոշում	other

Հակերս	պարկայտիկ	to beseech
Համիչ	պարկայտիկ	make cold
Հար	պարկայտիկ	ice cream
Հարապարծ	պարթիւն, պարթուս	to explode
Հարիք	թուս	explosion
Հարախօսել	պարծար	clear
Հարամիտ	պարթան	condition
Հարչարել	պարթանարտու-	contract
Հարկապահ	թիւն	conventional
Հարաւար	պարթանարտիկ	conditional
Հնգրք	պարտակ	bag
Հնիին	պարթար	struggle
Հոր	պարթարիկ	hotel
Հորս	պարթարկարտ	inn keeper
Հորտանի	պարթար	cheese
Հուան	պարթար	to take pride
Հիւիկ	պարթարիկ	magnificent
Հիւեղանք	պարթարիկ	to magnify
Հիւար	պարթար	supplies, provision
Հիւար	պարթարիկ	to besiege
Հիւար	պարթարիկ	worship
Հիւար	պարթարիկ	to worship, adore
Հիւար	պարթարիկ	adorable
Հիւար	պարթարիկ	adoration
Հիւար	պարթարիկ	protector
Հիւար	պարթարիկ	to protect
Հիւար	պարթարիկ	office
Հիւար	պարթարիկ	official (adj.)
Հիւար	պարթարիկ	functionary
Հիւար	պարթարիկ	official (n.)
Հիւար	պարթարիկ	employee
Հիւար	պարթարիկ	grandpa
Հիւար	պարթարիկ	thirst
Հիւար	պարթարիկ	old woman
Հիւար	պարթարիկ	wall
Հիւար	պարթարիկ	incident
Հիւար	պարթարիկ	venerable

պարթարիկ	պարթարիկ	case, circumstance	պիւսպիւս	of various kinds,
պարթարիկ	պարթարիկ	simple	պիւսպիւս	varied
պարթարիկ	պարթարիկ	to simplify	պիւսպիւս	necessity
պարթարիկ	պարթարիկ	simply	պիւսպիւս	it is necessary that
պարթարիկ	պարթարիկ	fairy	պիւսպիւս	to loathe
պարթարիկ	պարթարիկ	to boast	պիւսպիւս	disgusting
պարթարիկ	պարթարիկ	sack, bag	պիւսպիւս	firm, hard
պարթարիկ	պարթարիկ	honest	պիւսպիւս	beauty spot
պարթարիկ	պարթարիկ	sir, gentleman, Mr.	պիւսպիւս	pistachio
պարթարիկ	պարթարիկ	to dance	պիւսպիւս	label
պարթարիկ	պարթարիկ	dansuse	պիւսպիւս	useful
պարթարիկ	պարթարիկ	to contain	պիւսպիւս	particle for future
պարթարիկ	պարթարիկ	contents	պիւսպիւս	tense
պարթարիկ	պարթարիկ	pretext	պիւսպիւս	copper
պարթարիկ	պարթարիկ	to empty, evacuate	պիւսպիւս	bubble
պարթարիկ	պարթարիկ	to blame	պիւսպիւս	adorn
պարթարիկ	պարթարիկ	Persian	պիւսպիւս	dish, plate
պարթարիկ	պարթարիկ	Persian (language)	պիւսպիւս	avenue
պարթարիկ	պարթարիկ	debtor	պիւսպիւս	wreath, marriage
պարթարիկ	պարթարիկ	duty	պիւսպիւս	to grow
պարթարիկ	պարթարիկ	debtor	պիւսպիւս	fruit
պարթարիկ	պարթարիկ	to be obliged	պիւսպիւս	fruitful
պարթարիկ	պարթարիկ	obligatory	պիւսպիւս	massacre
պարթարիկ	պարթարիկ	garden	պիւսպիւս	to massacre
պարթարիկ	պարթարիկ	gardener	պիւսպիւս	warm
պարթարիկ	պարթարիկ	defeat	պիւսպիւս	clear
պարթարիկ	պարթարիկ	to be defeated	պիւսպիւս	wipe out
պարթարիկ	պարթարիկ	debt	պիւսպիւս	water
պարթարիկ	պարթարիկ	to encompass	պիւսպիւս	
պարթարիկ	պարթարիկ	moustache	պիւսպիւս	
պարթարիկ	պարթարիկ	to dig	պիւսպիւս	
պարթարիկ	պարթարիկ	chief	պիւսպիւս	
պարթարիկ	պարթարիկ	governmental	պիւսպիւս	
պարթարիկ	պարթարիկ	state	պիւսպիւս	
պարթարիկ	պարթարիկ	luxurious	պիւսպիւս	pioneer
պարթարիկ	պարթարիկ	eloquent	պիւսպիւս	vulgar
պարթարիկ	պարթարիկ	small	պիւսպիւս	democracy
պարթարիկ	պարթարիկ	like, similar	պիւսպիւս	democrat

<i>սա</i>	this	<i>սկզբունք</i>	principle
<i>սառի</i>	goose	<i>սկիզբ</i>	to begin
<i>սաթ</i>	amber	<i>սկզբնակ</i>	beginner
<i>սալ</i>	anvil	<i>սորակ</i>	to creep
<i>սակարկել</i>	to bargain	<i>սորուն</i>	reptile
<i>սահիլ</i>	to slide	<i>սովորութիւն</i>	ordinary, custom-ary
<i>սահման</i>	limit, frontier	<i>սուղ</i>	custom, habit
<i>սահմանադրու-</i>	constitution	<i>սուրբ</i>	expensive
<i>թիւն</i>		<i>սուրբ</i>	saint
<i>սահմանադրական</i>	constitutional	<i>ստանուլ</i>	to receive
<i>սահմանակից</i>	bordering	<i>ստանձնել</i>	to undertake
<i>սառ</i>	ice	<i>ստուգել</i>	to verify, ascertain
<i>սառնարան</i>	icebox		
<i>սառուցիկ</i>	freezing		
<i>սարսափ</i>	terror		
<i>սարան</i>	sheet	<i>կազել</i>	to run
<i>սաւանդիլ</i>	to soar	<i>կաթ</i>	fear
<i>սափրիչ</i>	barber	<i>կաթկոտ</i>	timid
<i>սեխ</i>	melon	<i>կաթնալ</i>	to fear
<i>սեղան</i>	table	<i>կաթեծի</i>	savage
<i>սեղանատուն</i>	dining room	<i>կաթի</i>	wild
<i>սեղնել</i>	to press	<i>կանական</i>	monk (n.) mo-nastic (adj.)
<i>սեծ</i>	threshold		to chase, dispel
<i>սեռ</i>	sex	<i>կանիլ</i>	monastery, convent
<i>սեքսիլ</i>	to study	<i>կանց</i>	stove
<i>սիք</i>	love	<i>կասարան</i>	coward
<i>սին</i>	vain	<i>կաստիլ</i>	to waste
<i>սիրական</i>	darling	<i>կատնում</i>	waste
<i>սիրահար</i>	lover	<i>կար</i>	below, down
<i>սիրահարիկ</i>	to fall in love	<i>կարանիլ</i>	to hesitate
<i>սիրիկ</i>	to love	<i>կարանում</i>	hesitation
<i>սիրիք</i>	love song	<i>կարգ</i>	rose
<i>սիրուն</i>	lovely	<i>կարիլ</i>	to conduct, to drive (car)
<i>սխալ</i>	error, mistake		to get accustomed
<i>սխալիլ</i>	to be mistaken	<i>կարգուրթիւն</i>	practice, training
<i>սկիզբ</i>	beginning		

<i>կարճատրիւ</i>	to reward	<i>ստուղ</i>	ode
<i>կարճատրուրթիւն</i>	reward	<i>ստուղանդ</i>	talent
<i>կարճիկ</i>	to rent	<i>ստուղանդատր</i>	talented
<i>կարճիք</i>	rent	<i>ստանար</i>	temple
<i>կեր</i>	up	<i>ստուգալի</i>	versifier
<i>կերթարդ</i>	recapitulation	<i>ստուգալիկ</i>	to verify
<i>կերտակ</i>	blanket	<i>ստուղանիլ</i>	verification
<i>կերթ</i>	end	<i>ստանուլ</i>	damp, wet
<i>կերթակէտ</i>	period	<i>ստանիլ</i>	to carry, tolerate
<i>կերթանալ</i>	to end (intr.)	<i>ստանիք</i>	roof
<i>կերթացնել</i>	to finish	<i>ստանձ</i>	pear
<i>կերթաւորութիւն</i>	end	<i>ստչել</i>	to file, shave
<i>կէք</i>	wound	<i>ստար</i>	letter
<i>կէպակ</i>	state, condition	<i>ստարացի</i>	literal
<i>կերթարթ</i>	surgeon	<i>ստաննորդ</i>	tithe (tax)
<i>կերատր</i>	wounded	<i>ստար</i>	ten
<i>կերատրել</i>	to wound, injure, offend	<i>ստարեք</i>	different
<i>կերատրել</i>	witness	<i>ստարեքութիւն</i>	difference
<i>կերպական</i>	certificate	<i>ստարիկան</i>	yearly
<i>կերպել</i>	to witness	<i>ստարոս</i>	vague
<i>կեստ</i>	desperate	<i>ստարակ</i>	flat
<i>կեստիլ</i>	to despair	<i>ստք</i>	hot
<i>կէտ</i>	judgment, sentence	<i>ստիդ</i>	ugly
<i>կէտել</i>	to decree, decide	<i>ստիւտ</i>	ignorant
<i>կէտնել</i>	to expel	<i>ստիդ</i>	place
<i>կէտրել</i>	to turn out, banish, expel	<i>ստիլան</i>	local
<i>կէտ</i>	on	<i>ստիակ</i>	sort, kind
<i>կէտ</i>	revenge	<i>ստիական</i>	theoretical

S

<i>սալ</i>	to give		
<i>սալտանակ</i>	wood, plank		
<i>սակ</i>	floor		
<i>սակաւ</i>	under		
<i>սակաւ</i>	barrel		

<i>տեւորութիւն</i>	duration		
<i>տէր</i>	owner, Lord		
<i>տիեկբական</i>	universal	<i>փայտ</i>	wood
<i>տիեկեր</i>	universe	<i>փայտաշէն</i>	wooden
<i>տիկիկ</i>	lady, Mrs.	<i>փառասէր</i>	ambitious
<i>տիրանալ</i>	to become the owner, master	<i>փառասիրութիւն</i>	ambition
<i>տխուր</i>	sad	<i>փառասիր</i>	glorious
<i>տղայ</i>	boy, child	<i>փառք</i>	glory
<i>տոխոս</i>	interest	<i>փեռայ</i>	bridegroom
<i>տոկոն</i>	solid	<i>փթթիկ</i>	to blossom
<i>տոմարակալ</i>	book-keeper	<i>փնտռել</i>	to seek, search
<i>տոմարակալութիւն</i>	book-keeping	<i>փոթորիկ</i>	storm
<i>թիւն</i>	house, home	<i>փորձ</i>	trial, essay
<i>տուն</i>	house, home	<i>փորձել</i>	to try
<i>տարբ</i>	tax, tribute	<i>փունջ</i>	bouquet
<i>տուփ</i>	box	<i>փուն</i>	oven
		<i>փտտիկ</i>	to rot
		<i>փրթիկ</i>	to break off (intr.)
		<i>փրկարար</i>	salutary
		<i>փրկել</i>	to save
		<i>փրկիչ</i>	savior
<i>րաբունի</i>	rabbi	<i>փրկութիւն</i>	salvation
<i>րապէ</i>	second, moment		

Յ

<i>ցամաք</i>	land (n.) dry (adj.)	<i>քաղիկ</i>	to walk
<i>ցանիկ</i>	to sow	<i>քաղիլ</i>	to undo
<i>ցանցատ</i>	sparse	<i>քունտոյ</i>	priest
<i>ցատուժ</i>	wrath	<i>քորտաք</i>	city
<i>ցաւ</i>	pain	<i>քաղաքական</i>	political
<i>ցաւալի</i>	regrettable	<i>քաղաքականութիւն</i>	politics
<i>ցեղ</i>	race	<i>թիւն</i>	citizen
<i>ցեղային</i>	racial	<i>քաղաքացի</i>	to cull, gather
<i>ցոյց</i>	demonstration	<i>քաղիկ</i>	sweet
<i>ցուցահանդէս</i>	fair	<i>քայցր</i>	press, squeeze
<i>ցուցարար</i>	demonstrator	<i>քանիկ</i>	than
<i>ցուցնիկ</i>	to show	<i>քանդակ</i>	sculpture

Օ

<i>օգնական</i>	assistant	<i>օգնական</i>	help
<i>օգնիկ</i>	to help	<i>օրորտտա</i>	August
		<i>օգտակար</i>	useful
		<i>օդ</i>	air
		<i>օդային</i>	aerial
		<i>օդանաւ</i>	airship, airplane
		<i>օդանաւոր</i>	aviator
		<i>օգուժ</i>	air force
		<i>օժանդակ</i>	auxiliary
		<i>օժանդակել</i>	to help
		<i>օժիկ</i>	anoint
		<i>օձ</i>	snake
		<i>օձիք</i>	collar
		<i>օշ</i>	ear-ring
		<i>օղակ</i>	link
		<i>օր</i>	day
		<i>օրական</i>	daily, daily salary
		<i>օրաթիւրթ</i>	daily newspaper
		<i>օրէնդիր</i>	legislative
		<i>օրէնք</i>	law
		<i>օրինական</i>	legal, legitimate
		<i>օրինորդ</i>	Miss, young lady
		<i>օրճիկ</i>	to bless
		<i>օրհորթիւն</i>	blessing

ENGLISH - ARMENIAN

admire	հիանալի	any	որեւէ, ուեւէ	astonish	զարբացնել
advertisement	ալիլ	appear	կրեւալ	astronaut	աստրոնավոր
aerial	օդային	appearance	կրեւոթ	astronomer	աստրոնոմ
afraid	կարկառած	appetite	ստամոքսի	astronomy	աստրոնոմիա
after	հոգ	apple	խնձոր	at	մէջ
again	դարձեալ	apply	դիմել, դիմել	atmosphere	մթնոլորտ
against	դիմաց	appreciate	դիմախոնարհանալ	atom	հիւսկական
age	դէժ	appreciation	դիմախոնարհանում	atomic	հիսկակակ
ago	ստորից	approach (n.)	հոնկանում	attach	կիսկցնել
agree	ստորագրել	approach (v.)	հասնել	attack	յարձակել
agreement	ստորագրութիւն	approval	հասնում	attempt	կործնել
aid	օգնութիւն	apt	յարձար	attention	ուշադրութիւն
air	օդ	arbitrary	կամայական	attraction	զիպակ
air force	օդուժ	arc	նրեղ	attract	զգրուել
all	բոլոր	area	տարածութիւն	attribute	զիւրուել
allow	թոյլատրել	arise	կիլել	aunt	հօրեղբայր, հօրեղբայր
aloud	բարձրաձայն	ark	կայան	author	հեղինակ
almost	կրօնք	arm	բարձու, զէնք	authority	հեղինակութիւն
although	թիւր	army	բանակ	automatic	կիցարգործ
always	միշտ	arrangement	կարգադրութիւն	automobile	կիցարգործ մեքենա
among	միմեջ	arrow	ձիւն	average	միջին
amount	քանակ	art	արտեսան	auxiliary	օժանդակ
amuse	կուսկցնել	artery	նշկրակ	awake	արթնանալ
amusement	կուսկցանք	article	տարբեր, յոր	away	անհեռաւ
and	և	artist	արտեսանող	awful	անհեռաւ
angel	հրեշտակ	artisan	արտեսանող	awkward	անհեռաւ
anger	բարկութիւն	as	միմեջ, հետեւ	axis	առանցք
angle	անկիւն	ascribe	կիցարգրել		
angry	բարկացած	ash	մոխիր, աճիւն		
animal	կենդանի	ashamed	ամէցած		
another	ուրիշ	ask	հարցնել, խնդրել		
answer	պատասխան	ass	է		
ant	մրջիկ	assemble	հաւաքել	bathe	կտալ
		assume	կենդանութիւն	back	կտալ
		assure	կտալ	bad	դժէ
		assurance	պարտագրութիւն	bag	պարտագր

balance	հիշեր, հաւասարա-		
bale	հատի		
ball	շնորհակ		
band	թուռք		
bank	դրամատուն		
bankrupt	նաանկ		
bare	մերկ		
bark	կեղեւ, հաչեւ		
base	կարգաբա, ստորին		
basic	հիմնական		
basin	աւազան, կոնք		
basket	լամթիւ		
bath	բարձիւք		
be	լիլլալ		
beak	կուրց		
bear	արջ, կրեւ		
beard	մորուք		
beast	անասուն		
beautiful	դեղեցիկ		
because	որովհետեւ		
bed	անկողին		
bee	մեղու		
beef	կրթ միս		
beehive	փեթակ		
before	արաջ		
behave	վարուիլ		
behavior	վարք		
belief	հաւատք		
bell	զանգակ		
beside	քով		
besides	ասիկէ քսան		
between	միջև, միջևեղ		
bill	հաշուարկակ, կտուրց		
bird	թռչուն		
birth	ծնունդ		
bit	կտոր, բիկի		
bite	խածնիլ		

bitter	գանձ, լեղի		
brown	թուրք		
brush	թուփ, խոզանակ, զլնէն		
bubble	սրբակ		
bucket	դուլ		
bud	ծիւ		
bulld	չիճիւ		
building	չճէք		
burn	սրճիլ, այրիլ		
burst	պայթիլ		
business	բորժ, առևտուր		
but	բայց		
butter	կարագ		
button	կոճակ		
by	միջոցով		

C

cab	կտրք		
cage	կանգակ		
cake	կարկանդակ		
calendar	օրացոյց		
call	կոչ, կանչիլ		
calm	հանգալատ		
canvas	պատտուր		
capable	կարող		
capacity	կարողութիւն		
care	հոչ, հոգսլ		
carriage	կտրք		
carry	տանիլ		
cart	սայլ		
case	պարագայ, անտուկ		
cash	կանօրիկ		
cat	կատու		

cloud	ամիս	considerate	փափկամիտ
cloudy	ամիս, ամիսա- միտ	consideration	փայտառույթ
coal	ածուխ	continually	շարունակաբար
coat	վերաբերու, բաճ- կույն	continuous	շարունակական
cock	արքայալ	control	կաշարել
coffee	արևոճ	cook	խոհարար
cold	դուր, ցուրտ	cool	դով
collar	օձիք	cooper	պղնձ
color	դույն	copy	օրինակ, բնագրի- նակութիւն,
column	դիւն		օրինակել
comb	սանար	cord	չուան
come	գալ	cotton	բամբակ
comfort	հանգստութիւն	cough	հարկել
comfortable	թանկատուէր	country	դատարան, ար-
committee	հասարակ	court	քուչիք
common	ընկեր	cover	ծածուկ
companion	ընկերութիւն	covert	կողմ
company	ընկերութիւն	cow	ճարճիկ
compare	բարդառել	crack	ճածուկ
comparison	բարդառութիւն	credit	ճարճիկ
compete	մրցիլ	crime	արհեստք
competition	մրցում	cross	ոճիկ
complain	դանդառել	grown	խաչ, խաչածուկ
complaint	դանդառ	crush	բարդ
complete	ամբողջ, կատար- ելու	cruel	ճարճաբար
complex	բարդ, բարդութիւն	cry	ողորմել, լալ
component	բարդացուցիչ տարր	cup	գաւաթ
condition	դարձան, վիճակ	cure	դարման
connect	միացնել	current	ընթացիկ
connection	կապակցութիւն	curse	անձօք, անխնայ
conscience	խիղճ	curtain	կարպուր
conscious	դիտակից	curve	կոր
consciousness	դիտակցութիւն	cushion	բարձ
consider	նկատել անձի	custom	ոմրորութիւն
considerable	մեծ, կարեւոր	customhouse	մուտքարան
		cut	կտրել

daughter	դուստր	desire	փակագ, փափա-
dawn	արշարար	destroy	քիլ
day	օր	destruction	քանդել
dead	մեռել	detail	կործանում
dear	պիտիք		մանրամասնու-
death	մահ	detailed	թիւն
debt	պարտք	determine	մանրամասն
decide	որոշել	develop	ուրշել
decision	որոշում	development	զարգացնել
decrease	զատարկել	dew	գարգաջում
deem	համարել	diameter	ցոր
decease, - ed	մահ, մեռած	differ	արքանագիծ
deep	խորունկ	difference	տարբերիլ
deficiency	պակասութիւն	different	տարբերութիւն
deficient	պակաս	difficult	տարբեր
degree	աստիճան	difficulty	զբոլար
delicate	փափուկ	digest	զմարտել
demand	պահանջել	digestion	մարտութիւն
den	որջ	direct	ուղղակի
denomination	խոսանանուն-	direction	ուղղութիւն
	թիւն	dirty	արքառ
denominator	բաժանարար	discover	անհետանալ
dentist	ատամնարար	discount	զիւր
depend	կախում ունենալ	disciple	զիւր
desert	անապատ	disease	աչպիքար
design	ծրարիք, նարա-	disgust	հիւանդութիւն
	տակ, դժարիք.	dissent	համաձայն չըլլալ
		distance	հեռաւորութիւն
		distant	հեռու, հեռաւոր
		distribute	բաժնիլ, բաշխել
		doctrin	բաժանում
		doctor	բժիշկ
		do	բարդապիտում
		dog	թիւն

dogma	դատարանային թ
door	դուռ
doubt	ուսուցանելու թ
dove	ուսուցանող
down	վար
drawer	դարձակ
dream	հրաշ, երազել
dress	հագուստ
drink	խմել, ըմպելիք
drive	բռնել, վարել
drop	կաթիլ
drop	վարձի
dry	չոր
due	դատարան, հասանելի
dust, dusty	փոշի, փոշեղեսուս
dirty	ուսուցանողանոթ, մաքրատուրք
enough	բավական
environment	շրջակայք
environs	շրջակայք
envy	նախանձ
equal	հավասար
equality	հավասարություն
error	տխար
eternal	յուրյուրեանական
eternity	յուրյուրեանական
evaporate	չորեցնել
even	չորի, խնդ, հարթել, դիրք թիւ
event	գէշիք
evening	կրկնուն, երեկոյ
ever	կրկնք
every	ամէն մէկ, իւրաքանչեք
everywhere	ամէն տեղ, ամէնուրեք
evidence	ուսուցող թ
evident	բացառական
evil	հարկիք
exact	ճշդ
example	օրինակ
except	բացի
exception	բացառություն
exchange	փոխանակություն, փոխանակել
exist	կայուն թիւն ունենալ
existence	կայուն թիւն
expand	ուսուցանողի
expansion	բնակչության
experience	փորձառություն, փորձ
experiment	փորձ
elect, election	փորձառական
explain	բացատրել

export	ուսուցանել
extension	բնակչություն
eye	աչք
finger	մատ
fire	կրակ, հրդեհ
first	առաջին
fish	ձուռի
fix	հաստատուել
flag	դրոշակ
flame	բոց
flat	տանիակ, յարկուրած հիւս
face	դէմք
fact	էրեւոթիւն
factory	արգանի
factory	գործարան
fail	ձարկողիլ
faith	հավատք
fall	կործան
false	կեղծ
fame	համբաւ
family	ընտանիք
fan	հողմահար
far	հեռու
farm	ուսուցանող
farmer	ուսուցանողական
fast	արագ
fat	գէշ
fat	հսկանայիք
father	հայր
fatigue	յրգնութիւն
fault	յանցանք
fear	կախ
feast	խնդուք
feather	փետուր
feeble	տկար
feel	զգալ
feeling	զգացում
female	կէ
fertile	արգանայիք
fiction	վէպ
field	զաւտ
fight	կռիւ, կռուիլ
free	զատու
free	զատու

E

F

freedom ազատութիւն
 frequent յաճախ, յաճախով
 friend խիկ
 friendship բարեկամութիւն
 from բացառական
 front ինքիբ Կ
 fruit ծախան
 full սպունդ
 fame ինքն
 future այսպէս

G

garden պարտէզ
 gas կազ
 general ընդհանուր, Գ՞-
 generation սերունդ
 gentle ազիւ
 get ստանալ
 girl աղջիկ
 give տալ
 glad ուրախ
 glass ապակի
 glory փառք
 glove ձեռնոց
 go ելլել
 goat առնետ
 god տէր
 gold ոսկի
 good բարի, լաւ
 goodwill Գուճիւն
 govern Գուճիւն
 government կառավարութիւն
 governor կառավարիչ

grace շնորհ
 grateful շնորհալի
 grain հատիկ
 grammar զեբախանութիւն
 grape խաղող
 grass խոտ
 gray Գ՞րչ
 great մեծ
 green կանաչ
 grey Գ՞րչ
 green Կանաչ
 grief վիշտ
 ground գետն
 group խումբ
 growth աճում
 guarantee երաշխարարութիւն
 guest հիւր
 guide ստաճար, անուշարեւ, ու՛-
 gun հրացան

H

habit սովորութիւն
 hair մազ
 ham խոզի արտօխ
 hammer ձեռք
 hand կողմ
 hang երջանիկ
 happy նուաճանքխոտ
 harbor կարծր
 hard նիւրաշնայտ
 hardiness թիւն
 harmony Գլխարի
 hate ստեղծութիւն
 hatred ստեղծութիւն
 have ունենալ

he ահ
 head գլուխ
 health ստորճութիւն
 healthy ստորճ
 hear լսել
 heart սաքուճիւն
 heat երկինք
 heaven նուրբ
 heavenly երկնային, երկն-
 height նուրբ
 hell բարճութիւն
 help օգնիլ, օգնում
 hen թիւն
 here հաւ
 heritage այստեղ, հոս
 high ժառանգութիւն
 hill բարճ
 himself ինքն
 hire կնքել
 hire վարճ
 hire պատմաբան
 historian պատմութիւն
 history ծախ
 hole ծակ (ած .)
 hollow սուրբ
 holy սուրբ
 honey մեղր
 honor պատիւ
 hook կեռ
 hope Երջ, յուսալ
 horizon հորիզոն
 horn եղջիւր
 horse ձի
 hospital հիւանդանոց
 hospitality հիւանդանոց
 hotel հոտել
 hour ժամ
 house տուն

how ինչպէս
 husband ամուսին
 hygiene ստորճապահութիւն
 husband ինչպէս
 hygiene ստորճապահութիւն

plane	ծրարգիբ	price	դին	question	Հարցում	relation	յարբարեբուրթիւն
plane	օդանուն, Հարթ	pride	Հպարտութիւն	quick	արագ	relative	յարբարեբուական, արդական
plant	տունիկ, տնիկիւ	priest	թահախալ	quickly	արագօրէն	religion	կրօնք
plate	պնակ	print	տպել	quiet	Հանդարտ	remain	մնալ
play	խաղալ, խաղ, թատերախաղ	prison	կանտ	quite	բոլորովին	rent	վարձք
please	Հաճիլ, Հահրէք	prisoner	կանտարկիւալ			reply	պատասխանել
pleasure	Հաճոյք	private	անձնական			represent	ներկայացնել
plow	արօզ, Հերկիւ, գրպան	probable	Հուանական			reptile	տրորն
pocket	գրպան	probability	Հուանականութիւն			request	խնդրել
poet	գանաստեղծ	produce	արտադրել	race	ցեղ, ձկարշաւ,	resist	դիմադրել
poetry	գանաստեղծութիւն	production	արտադրութիւն	radiate	վարելու միջուկ	resistance	դիմադրական
point	կէտ	profit	շահ	radiation	չորտրճակիւ	respect	յարգումարում
poison	թոյն	program	յարադրիք, ծրարգիբ	radio	ձայնափոստ	responsible	պատասխանատու
police	թոյն	proof	պարտադրից	rail	երկաթուղի	rest	չիլ
policeman	ուստիկանութիւն	property	կարելանք, սեփականութիւն	raise	անձրեւ	restaurant	խոջարան
policy	թարաքականութիւն	prophet	խոջարք	rapture	վերցնել	retail	ճարտան
political	թիւն, վարքաքիթ	prose	մարգարէ	rare	զարուարկուտ	reveal	բարձրացնել
polish	քաղաքակց	protest	արձակ	rate	մոակ	revelation	յարտնել
poor	անղքատ	public	բոլորք, բոլորգիւ	ray	առկ	reward	գարձատրութիւն
population	ժողովուրդ	pull	Հարպարակալիւն	react	Հակադրել	rhythm	կշարթ
pork	խոզի միս	pump	քարշիւ	reaction	Հակադրեցութիւն	rich	Հարուստ, ճոխ
porter	բեռնակիր	pun	ճարակարգ	read	կարդալ	right	Հարուստ, ճոխ
position	դիրք	punish, punishment	պարտախաղ	reading	կարդալ	righteous	մատանի
possible	կարելի	pupil	աշակերտ	ready	բնթիւրցում	ring	մատանի
possibility	կարելիութիւն	purchase	գնում, գնել	reason	պատճառ	river	գետ
post office	Նամակատուն	purpose	նպատակ	record	պատճառ, քանա-	robe	ճամբար
pot	անօթ	push	Հրել	receipt	կանխարգրութիւն	rock	ճարձարգետ
potato	գետնախնձոր	put	դնել	red	Թիւն	roll	գլան
powder	կատոր	pyramid	բարբր	regret	ստացում, ընկա-	room	տանիք
power	ուժ, զօրութիւն			regular	Լարգիք	root	անհեղ
praise	բողիւ, բողեստ			regularity	կանոնաւոր	rot	կտտել
prayer	արօթք				կանոնաւորութիւն	rough	կոշտ
preach	քարոզել				Թիւն	round	կլոր
present	Ներկայ						
press	ճամբուկ, ճոքիւ						
pressure	ճնշում						

Q

R

rub	շիբել	տեսնել	shower	տարաբաթ	society	ընկերություն
rule	կանոն	հրահրել	shut	բացել	soft	կակուր
run	վազել	հրահրել	shutter	փակել	soil	հող
rush	խուճել, խուճում	ընտրություն	sick	հիանդ	soldier	զինուոր
		անձ	side	կողմ	solid	հաստատուն
		ձագճիկ	sign	ստորագրել, ստորագրություն	solution	լուծում, լուծոյթ
		դրվիկ	silk	բարձրություն	solve	լուծել
		զգալական	silver	մետաղ	some	մաս մե, քիչ մե
		կնաստ	similar	արժան	son	որդ
		զգալական	simplicity	նմանություն	song	կերտ
		զգալական	simple	պարզություն	sorrow	վիշտ
		զգալական	simplify	պարզություն	sorrowful	վշտալի
		զգալական	sin	մեղք	sort	տեսակ
		ճարտարակ	sinful	մեղապարտ	soul	հոգի
		ճարտարակ	sister	քույր	sound	ձայն
		սեռ	size	մեծություն, չափ	soup	սուրճ
		սեռ	skin	մորթ	south	հարավ
		չուրջ	skirt	բարձր	southern	հարավային
		ցնցել	skull	գանձ	sow	ցանել
		ամօք	sky	կրկնք	space	միջոց, անջրպետ
		ձեռ	slap	արդարակ	spade	քաչ
		բաժին	slay	սպանել	spear	կայծ
		արտք	sleep	ուսնել	special	Ֆիզիկ
		ածիկել	slide	սահ	specialist	մասնագետ
		ոչխար	slow	դանդաղ	specialty	մասնագիտություն
		սարսան	small	պարզ	specimen	նմուշ
		փայլել	smell	հոտ, հոտիկ	spice	համեմ
		հուր	smile	հոտոտել	spirit	ոգի
		չաղիկ	smoke	մպտիկ	spiritual	ոգնական
		ցնցում	smooth	ծուրի	sponge	սպունգ
		կոշիկ	snake	որորիկ	spoon	բզուլ
		կրակել	snow	ոճ	spring	բարուն, ցատկել
		ծղվրք	so	ձև	square	քառակուսի
		կարճ	soap	արյուկ	stable	ախոտ
		հարուած, հարգելի	soar	աճառ	stage	բեմ
		ցուցնել	social	ուսանելի	stamp	արձան
				ընկերակի	star	զբոյնաթուղթ

start	մեկնիլ	subtraction
state	լաքարարել	success
state	վիճակ, պետու- թիւն, նա՛ւանդ	successful
statement	լաքարարութիւն	successive
station	կայարան	such
steal	բողբուլ	sudden
stream	չորի	suddenly
steel	պողպատ	sugar
stem	ցօրուն	suggest
step	քայլ	suggestion
stick	աւազան	sum
stiff	կարծր	summer
still	տակարան, չան- գարտ	sun
stocking	զարտ	supply
stomach	դուլպա	support
stone	ստա՛նք	surface
stop	քար	surprise
store	կեցնել	sweet
	սօքարել,	swell
	խանութ	swelling
stork	պղագիլ	swim
storia	փրթորիկ	sword
story	պատմութիւն, լարկ	system
straight	ուղիղ	
strait	նեղուց	table
strange	սարքրիւտի	tail
stranger	օտարական	take
stream	արու	tale
street	փողոց	talk
strength	զօրութիւն	tall
stretch	քաշել	tank
strike	զարնիլ	taste
strong	ուճիղ	
structure	կառուց	tax
subject	էնթովայ,	tea
	չպատահ	teach
substance	նիւթ	

telegram	Հանրութիւն
telephone	լաքար
television	լաքարակաշ
televise	ույնպիսի
tendency	յանկարծական
tent	յանկարծ
terrace	լաքար
test	թելադրել
that	թելադրութիւն
the	Կումար
theater	սպերակ, պիե-
theatrical	նայթակ, պիե-
then	Հայթայթիլ
theory	նիցուի, օրինիլ
there	մակերես
these	նայկիկալ
thick	քորցր
thief	ուռնիւլ
thin	ուռնցք
thing	լոքալ
this	սուր
thorn	զբորթիւն
those	
through	սեղան
thought	պոչ
thread	անձիլ
throat	պատմուածք
through	թովիլ
throw	բարձրահասակ
thumb	լրտար,
thunder	Հրտառլ
ticket	ճաշակ,
tight	Համանիլ
hill	արուք
time	Թէյ
tin	արքիցնիլ
tired	
to	

T

telegraph	Հեռագիր
telescope	Հեռահայ
television	պատկերասփիւռ
televise	պատկերասփռել
tendency	ձգտում
tent	կրան
terrace	պատշաճ
test	փորձել
that	այդ, որ
the	ը, ն, (յօք)
theater	թատրոն
theatrical	թատերական
then	այն ատեն
theory	կարկած, մետութիւն
there	այնտեղ
these	այս (յորձակի)
thick	թանձր, հաստ
thief	զող
thin	նիւսար, բարակ
thing	բան
this	այս
thorn	փուշ
those	այդ (յոր.)
through	թիւ
thought	մտածում
thread	թել
throat	կոկորդ
through	միջին
throw	նետել
thumb	փթմամբ
thunder	դրոտում, դրտալ
ticket	տոմս, ամսակ
tight	սեղմ
hill	միջուռ
time	մամանակ
tin	թիթիկ
tired	լորձած
to	դէպի

tobacco	Ցխախտ
toe	ուրթ մաս
together	միասին
tolerance	Հանդուրժողութիւն
tomorrow	թիւն
tongue	լազը
tooth	լիզու
top	սկասլ
tortoise	զաքարթ
touch	կրկալ
tough	զուղիլ, շօշափել
tower	կուշտ, կարծր
town	այտարակ
trade	քաղաք
train	արեւտուր
transparent	կտայտումբ
transport	թափանցիկ
travel	փոխադրել
tray	ճամբորդիլ
tree	տրիճ
trial	ծար
trianple	փորձ
trick	կոտորում
trip	կայ
trouble	ճամբորդութիւն
trousers	նեղութիւն, նեղիլ
true	ստիպան
truth	ճշմարիտ
try	փորձել
turn	դարձալ
twist	դարձիլ

U

umbrella	Հովանոց
uncle	Հօբերգայր, ճօրեղայր

under *ստակ*
 undertake *ձեռնարկել*
 undoubtedly *անստացանքյալ*
 union *միութիւն*
 unit *միութիւն (մէկ)*
 universal *տիեզերական*
 universe *տիեզերք*
 university *համալսարան*
 until *մինչեւ*
 unusual *անսովոր*
 up *վեր*
 use - useful *օգտաւ, օգտա-*
 usually *կար, սովորաբար*

W
 wage *գրականութիւն*
 waist *մէջք*
 wait *սպասել*
 wake *արթնալ*
 walk *պտտիլ*
 wall *պատ*
 war *պատերազմ*
 ware *անոթ*
 warm *ուսք*
 wash *լուլ*
 waste *վանիլ, վատնում*
 watch *գիտել, հսկել, ժամացոյց*
 water, watery *ջուր, ջրաւ*
 wave *ալիք*
 wax *մեղրաստ*
 way *ճամբայ*
 we *մենք*
 wealth, wealthy *հարստութիւն, հարստաւ*
 weak *սկաւր*
 wear *կրել, հագնիլ, մաշիլ*
 weather *օդ*
 web *ուստայն*
 week *շաբաթ*
 weekend *շաբաթադէրժ*
 weep *լալ*
 weight *ծանրութիւն*
 well *լաւ*
 west *արեւմուտք*
 wet *թաց*
 what *ի՞նչ*
 wheel *անիւ*
 when *կրբ*
 whenever *կրբ որ*
 where *որ*

wherever *ուր որ*
 whether *թէ*
 while *մինչ*
 whip *խաղաղան*
 whistle *սուրճիչ*
 white *ճերմակ*
 who *ոք, ով*
 whole *ամբողջ*
 wholesale *մեծաքանակ*
 wholesome *սառըջարար*
 why *ի՞նչ*
 wide *լայն*
 widow *այրիկ*
 wife *կին*
 wild *վայրի*
 will *կամք, (պիտի)*
 wind *հող*
 wind *լարիկ*
 window *պատուհան*
 wine *գինի*
 wing *թիւ*
 winter *ձմեռ*
 wire *թել, հեռագիր, հեռադրիկ*
 wise *խիստառն*
 with *հետ*
 without *արանց*
 witness *վկայ*
 wolf *զալ*
 woman *կին*
 wonder *զարմանք*
 wood *գայտ, անտառ*
 wool *բուրբ*
 word *բառ*
 work *շորթ, աշխատութիւն*

world *աշխարհ*
 worn *որբ*
 worship *պաշտել, պաշտամունք*
 wound *վէրք, վէրքարիկ*
 wrath *ցասում*
 write *գրել*
 writer *գրող, գրադէտ*
 writing *գրութիւն*
 wrong *զիտալ*

Y
 year *տարի*
 yearly *տարեկան*
 yellow *դեղին*
 yes *այո*
 yesterday *կրճիկ*
 yoke *լուծ*
 yonder *անդին, այնտեղ*
 you *դուք*
 young *դեռահաս*
 your *երկուստարբ*
 youth *ձերբ*
 zeal *էրկուստարբութիւն*
 zephyr *ձերբ*
 zero *զիտ*
 zest *էրկուստարբութիւն*